

Landskabsanalyse Stevns Kommune 2011

Dokument 01 -
Overordnet beskrivelse af
kommunen og inddeling i
landskabskarakterområder.

Indhold

Indledning og metode	2
Indledning	2
Metode	2
Dokument 01	2
Dokument 02	2
Dokument 03	3
Dokument 04	3
Karakterbeskrivelsernes opbygning og sammenhæng	3
Landskabets oprindelse	3
Stevns Kommune i Danmark	4
Naturgrundlag, geologi	5
Naturgrundlag, terræn	6
Naturgrundlag, jordbund	7
Kulturgrundlag, arealanvendelse	8
Kulturgrundlag, kulturhistorie	9
Kulturgrundlag, kulturhistoriske spor i landskabet	10
Kulturgrundlag, historiske fund	11
Landskabskarakterområder før besigtigelse	12
Landskabskarakterområder efter besigtigelse	13
Kilder og datagrundlag	14

Indledning og metode

Indledning

Stevns Kommune blev i 2007 sammenlagt af tidligere Vallø og Stevns kommuner. De to kommuner tilhørte hver sit amt, hhv. Roskilde og Storstrøms amter. Det vil sige at grundlaget for den første kommuneplan, som blev godkendt i 2009, dels var to kommuneplaner og dels to regionplaner. Praksis og kultur har været vidt forskellig i de to kommuner og de to amter, hvilket gjorde sammenskrivningen af Kommuneplan 09 for Stevns Kommune til en kompliceret opgave. Tidligere var det amternes opgave at varetage det åbne land, og dermed var det retningslinjer og udpegninger fra regionplanerne som blev overført til den nye kommuneplan. Udpegningerne var meget uensartede i de to regionplaner, både hvad gjaldt tema, grovhed/skala, grundlag mv. Denne landskabsanalyse er nødvendig for at få et ensartet grundlag for udpegninger i kommuneplanen og administration af det åbne land. På baggrund af denne landskabsanalyse skal kommuneplanens afsnit om det åbne land revurderes og revideres.

på den måde, som det er tilgængeligt og kan opleves af alle.

Dokument 01

Dokumentet skal beskrive kommunen overordnet og inddele i karakterområder samt indeholde en metodebeskrivelse.

En landskabskarakter er et samspil mellem naturgrundlaget og kulturgrundlaget. Derfor illustreres og beskrives kommunen overordnet med forskellige lag. Lagene lægges over hinanden og på det grundlag inddeles kommunen i karakterområder.

Det første lag er landskabets geologiske dannelse under istiden. Ved hjælp af Per Smeds¹ kort fra 1981, beskrives og inddeles kommunen efter landskabsformerens oprindelse. Det er en del af naturgrundlaget, ligesom terrænet og jordbunden, som også udgør to lag. Jordbunden beskrives vha. af GEUS Jordartskort 1:25.000, som viser jordtypen i 1 meters dybde. Jordtypen i denne dybde er mere original, fordi den er upåvirket af landmændenes forarbejdning, som pri-

Fase	Formål	Produkt
1	Forundersøgelse og inddeling i karakterområder	Dokument 01: Beskrivelse af kommunen, overordnet
2	Feltstudier	Fotos, GPS-sporlogdata, vurderinger mm.
3	Udarbejdelse af analysen med beskrivelser, vurderinger og anbefalinger.	Dokument 02: Landskabsbeskrivelse og analyse
4	Implementering i kommuneplanen	Dokument 03: Forslag til nye udpegninger og retningslinjer
5	Implementering i administration/sagsbehandlingen	Workshopper og evt. dokument 04: Dokumentation og metoder

Projektets faser og produkter/dokumenter.

Metode

Denne landskabsanalyse tager udgangspunkt i landskabskaraktermetoden, som er den af staten anbefalede metode for kommunerne i Danmark til at beskrive og analysere det åbne land.

Landskabsanalysen udføres i en projektgruppe med styregruppe. Projektlederen 'underviser' i metoden undervejs, og projektgruppens hovedopgave bliver feltstudierne, hvor verificeringen af karakterområdernes grænser foretages sammen med vurderingen af bl.a. landskabets sårbarhed og tilstand. Feltstudierne foregår i bil med enkelte udstigninger og gåture på offentlige stier. Landskabet beskrives

mært præger pløjelaget i de øverste 20-30 cm.

For at beskrive kulturgrundlaget er kortlægning af dels arealanvendelsen, som den er i dag, og dels kulturhistorien anvendt som to lag.

Dokument 02

Dette dokument udgør selve landskabsanalysen og indeholder den detaljerede beskrivelse og gennemgang af hvert karakterområde, som er opdelt i små hæfter, inspireret af Morsø Kommunes landskabsanalyse.

¹ Landskabskort over Danmark, tegnet af Per Smed i 1981. Kortet viser geologiske dannelser som ses i landskabet og forklarer, hvordan de er skabt fx af isen under istiden.

Der er anvendt et topografisk 4cm kort som baggrund på alle kortillustrationer.

Hvert område beskrives detaljeret og systematisk vedr. natur- og kulturgrundlag, rumligt/visuelt og tilstand og sårbarhed vurderes. Hvert karakterområde bliver beskrevet i en karakterbeskrivelse, som opbygges af tre afsnit; Beskrivelse, Vurdering og Anbefalinger.

Dokument 03

Dokumentet indeholder en gennemgang af temaerne vedr. det åbne land i kommuneplanen med anbefalinger til ændringer og nye retningslinjer. Evt. også forslag til nye udpegninger, fx stilleområder.

Generelle planlægningsopgaver, som vedrører det åbne land fx vindmølleplanlægning, gennemgås med udgangspunkt i landskabsanalysens anbefalinger. Desuden udarbejdes et afsnit, som skal føjes til kommuneplanens hovedstruktur.

Dokument 04

Dokumentet indeholder en beskrivelse af metoder til implementering i forvaltningen, fx workshops, indskrivning i procedurer mv.

Karakterbeskrivelsernes opbygning og sammenhæng

Beskrivelse: Indeholder en registrering og beskrivelse af følgende emner:

Nøglekarakter: Indeholder de vigtigste karaktertræk for området.

Beliggenhed og afgrænsning: Beskriver områdets afgrænsning i forhold til naboområderne.

Landskabskarakteren: Indeholder en uddybende beskrivelse af landskabskarakteren.

Landskabskarakterens oprindelse: Indplacerer landskabet i en tidsmæssig ramme ved at angive, hvornår de strukturer, der kendetegner karakterområdet, er opstået. Se afsnittet landskabets oprindelse nedenfor.

Naturgrundlag: En kort beskrivelse af geologi, terræn, jordbund og vandelementer i karakterområdet.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold: Hvis karakterområdet har en kyststrækning, beskrives kysten og farvandet her.

Arealanvendelse: Beskrivelse af de tilstedeværende landskabselementer som bevoksning, bebyggelse, kulturhistoriske elementer og tekniske anlæg.

Rumlige og visuelle forhold: Beskrivelse og illustration af de rumlige visuelle forhold. Hvilke elementer er dominerende, hvor er der gode udsigter mv.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet: Beskrivelse af hvad der er udsigt til fra kysten, fx modstående

kyster og afstanden til dem.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer: Beskrivelse af hvad der er vigtigt for at opretholde landskabskarakteren og hvilke dynamikker der præger området.

Vurdering: I vurderingen underinddeles et karakterområde med fire forskellige optikker, hhv:

1 **Karakterstyrke:** Området deles op ud fra hvor god en sammenhæng der er mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen med udgangspunkt i nøglekarakteren. Et særligt karakteristisk område skal have en meget tydelig sammenhæng mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen fx når der ligger et herregårdslandskab oven på en særlig god dyrkningsjord. Et karaktersvagt område er et delområde, hvor nøglekarakteren ikke er så tydelig, og et kontrasterende område er dér, hvor landskabskarakteren er helt anderledes end den beskrevne nøglekarakter, men hvor arealet ikke er stort nok til at udgøre et selvstændigt karakterområde.

2 **Særlige visuelle oplevelsesmuligheder:** Her udpeges områder, som har noget særligt at byde på visuelt og oplevelsesmæssigt.

3 **Tilstand:** Om landskabskarakteren er i god, middel eller dårlig tilstand afgøres af mange faktorer. Fx er en ådal med enge og åbent landskab i dårlig tilstand, hvis den er ved at springe i skov. Tilstanden vurderes ud fra intakthed af landskabskarakteren, vedligehold og uforstyrrelighed.

4 **Sårbarhed:** Her vurderes landskabets sårbarhed i forhold til de ændringer, der er på vej eller de udviklingstendenser, som er beskrevet i beskrivelsesdelen. Delområdernes grænser skal ikke nødvendigvis opfattes som skarpe og præcise grænser, for sårbarheden afhænger af det mere konkrete anlæg. Det skal i hvert enkelt tilfælde vurderes om et givent anlæg vil kunne påvirke det sårbare område, hvis det placeres i nærheden af eller indenfor et særligt sårbart delområde.

Anbefalinger: På baggrund af beskrivelser og vurderinger gives der nogle anbefalinger til planlægningen og forvaltningen af karakterområdet. I dette afsnit gør det sig også gældende at grænserne mellem områderne ikke er definitive og præcise - der er ikke lagt bufferarealer ind mellem områder, der skal bevares og områder, som kan udvikles. Det er vigtigt at holde sig for dette for øje i hver enkelt sag.

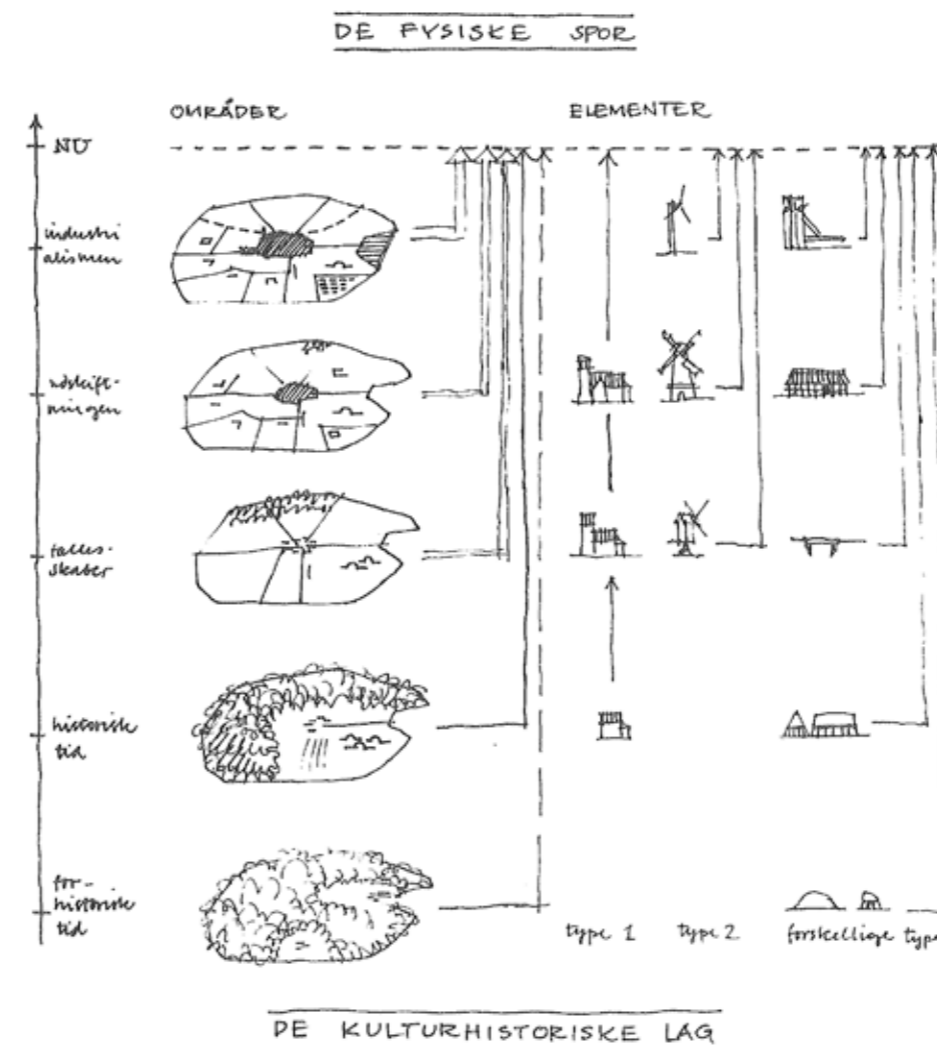
Landskabets oprindelse

Landskabet er dynamisk og har gennem tiden forandret sig i takt med tidens behov. Engang var det meste af Danmark dækket af urskov. Urskoven blev efterhånden fældet og omdannet til dyrkningsjord.

Træet blev anvendt til brænde og byggemateriale og samfundet udviklede sig fra et jæger- og samlersamfund til et samfund som levede af agerbrug. Efterhånden opstod det landskab vi stadig kan se strukturer efter i dag. Det er landsbysamfundet, hvor landskabet blev delt op i ejerlav, som hver var tilknyttet en landsby. I begyndelsen blev jorden dyrket fælles og hver gård havde smalle striber af højryggede agre² spredt omkring landsbyen. Dyrene blev holdt på fællesarealer, fx forter³ i landsbyen eller på enge og overdrev, som ikke var så dyrkningsegne. Ved udskiftningen blev landsbyens jorder omstruktureret så hver gård havde sine jorder samlet i ét stykke i tilknytning til bygningerne. Gårdenes jordstykker blev adskilt af levende hegn og jorddiger. Nogle landsbyer valgte en stjerneudskiftning for at gårdene kunne blive

2 Jorden blev med en speciel plov lagt op i lange 'volde', hvilket bevirkede en risikospredning for afgrøderne. I våde sæsoner blev afgrøder på toppene vellykkede og i tørre sæsoner lykkedes afgrøder i lavningerne.

3 En fælles grønning i tilknytning til landsbyen, ofte med en central beliggenhed og i forbindelse med et gadekær. Her holdt man landsbyens samlede dyreflok (kvæg), når dyrene ikke var ude på græsningsarealerne, fx om natten.

Figur gengivet fra Fredningsplanlægning og kulturlandskab, Kulturgeografien, Fredningsstyrelsen, 1983.

Stevns Kommune i Danmark

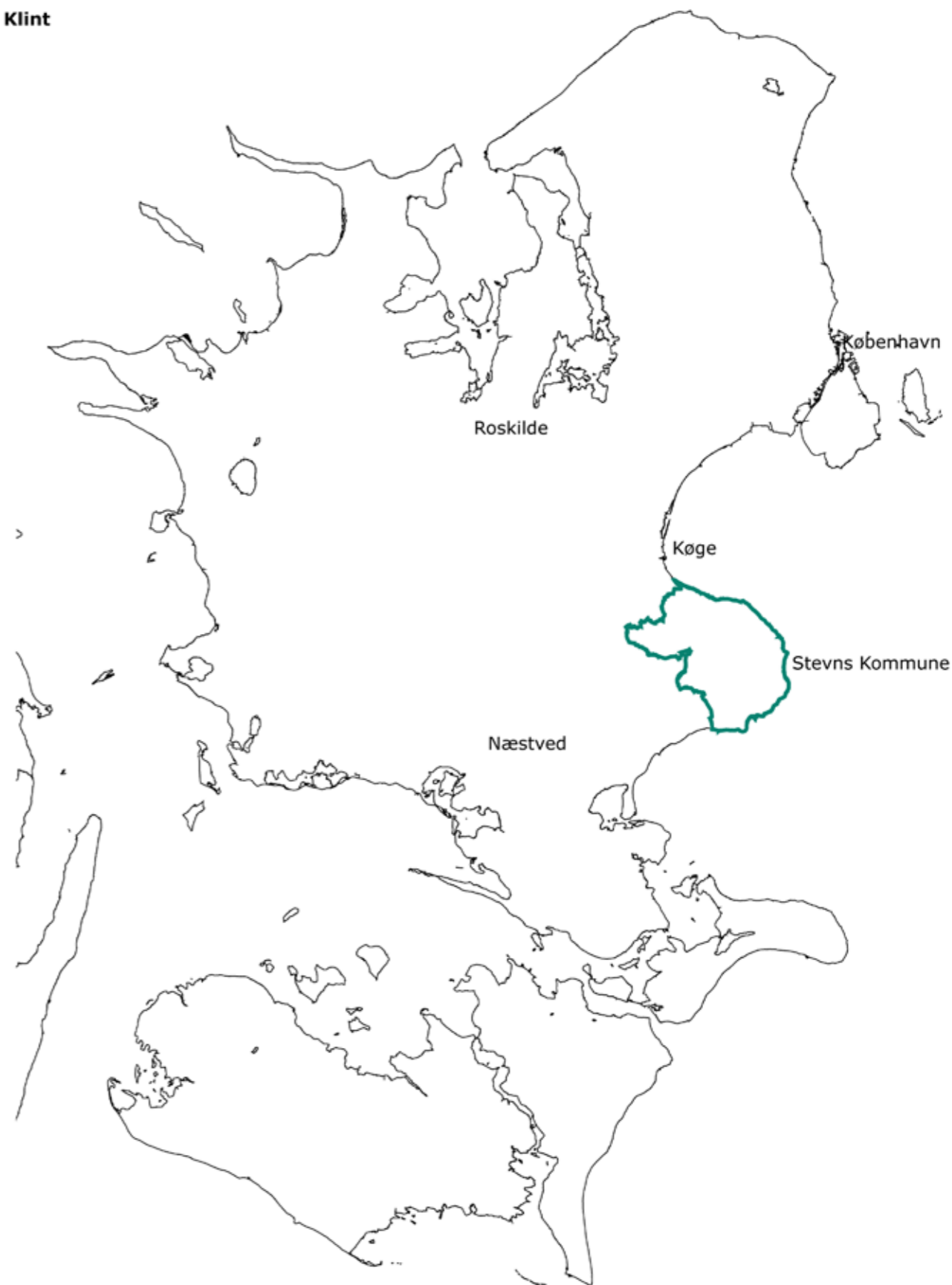
Stevns Kommune er en del af Sjælland og ligger syd for Køge. Stevns danner med sin halvø den sydlige afslutning af Køge Bugt. Af særlige landskabstræk bør nævnes Stevns Klint og Tryggevælde Å. Området er præget af landbrug og kommunen har 4 mindre udviklingsbyer; købstaden Store Heddinge, stationsbyen Hårlev, fiskerbyen Rødvig og boligbyen Strøby Egede.

Tryggevælde Ådal.

Stevns Klint.

0 10 20 30km

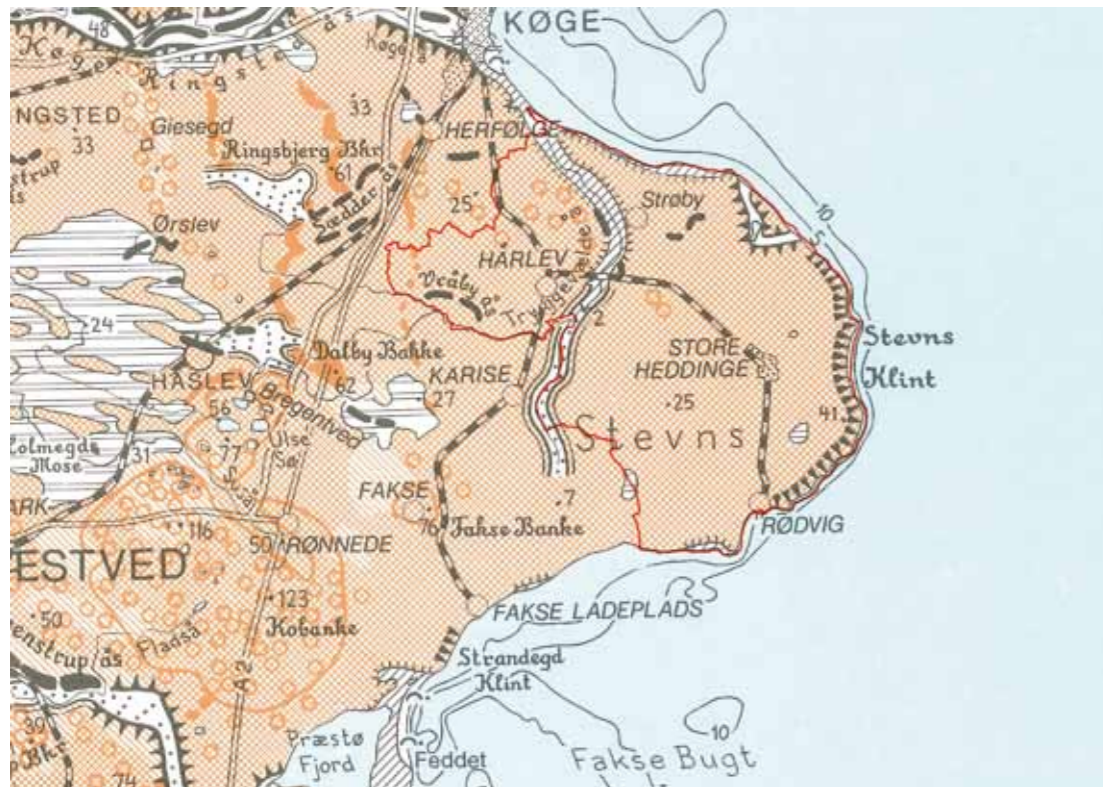
Naturgrundlag, geologi

Per Smeds kort over Danmarks geologiske landskab viser hvilke geologiske forekomster der findes hvor. Indenfor Stevns Kommunes grænser forefindes 10 af de i alt 20 registrerede geologiske landskabstyper, som er kortlagt af Per Smed i 1981.

Stevns Kommune afgrænses i øst af en høj kystklint (1) som møder havet for foden. Ellers er morænelandskabet (2) fremherskende, og den jævne moræneflade falder svagt mod vest ned mod Tryggevælde (og Stevns) Å. Tryggevælde Å løber i kommunens andet markante landskabstræk; en tidligere fjord (Stenalderhavbund, 3+4) som forlænges af en ekstramarginal smeltevandsfloddal, hvori Stevns Å løber (5). Den samlede lavning kaldes under ét Tryggevælde Ådal (selvom den sydligste del burde hedde Stevns Ådal). Vest for 'ådalene' præges morænen af et dødisrelief (6),

hvilket betyder at terrænet er småbølget og -bakket og opleves mere varieret end det noget fladere morænelandskab øst for 'ådalene', hvor to dødisbakker står alene og er så markante, at de kaldes Klippinge Bjerge. I nordøst skærer en tunneldal (7) sig ind i kysten. Desuden forekommer fænomenerne issø (8), ås (9) og randmoræne (10) og enkelte steder langs kysten har landet engang været stenalderhavbund (3+4). Kortet fra DJF-Geodata viser det samme på en lidt forenklet måde, men har i grove træk de samme elementer med.

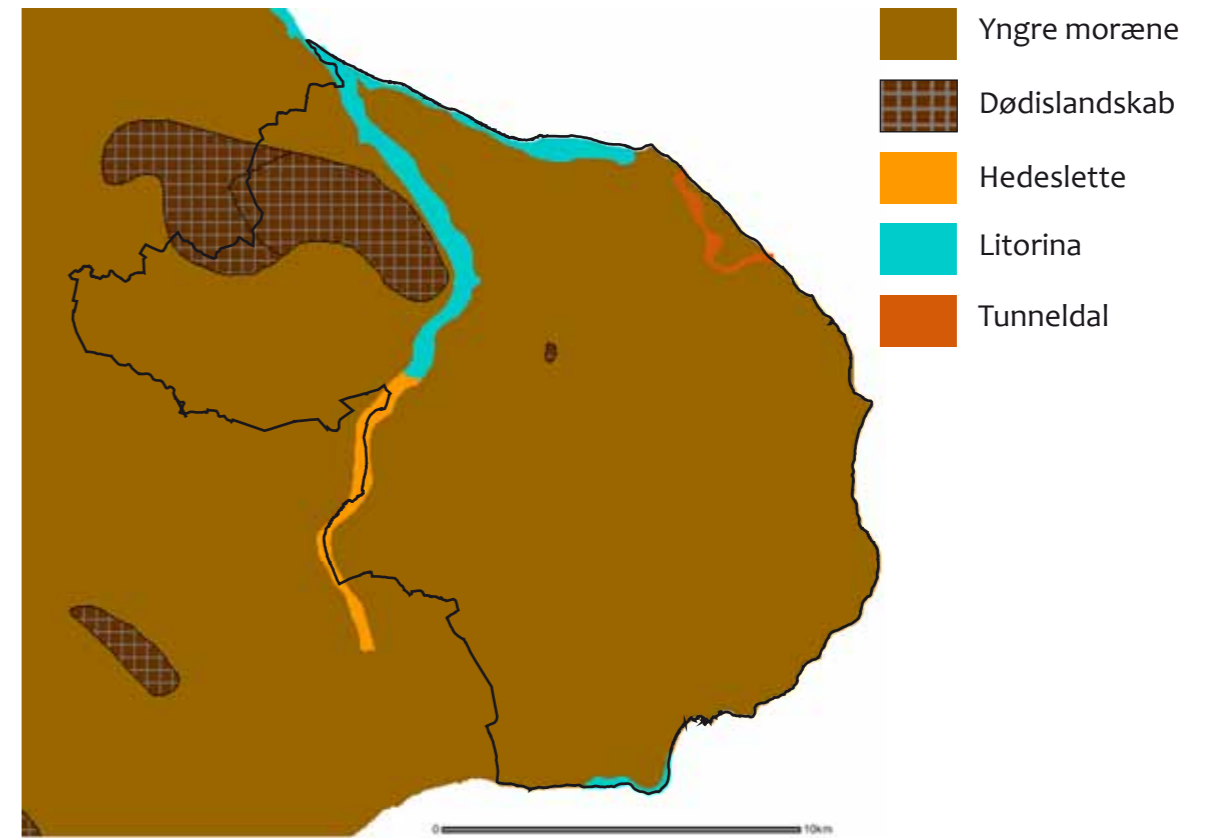
Hvis landskabet skal deles op i karakterområder alene på baggrund af de geomorfologiske dannelser, ser der ud til at være 6 områder, som vist på illustrationen nederst til højre.

Gengivelse af Per Smeds Kort: Landskabskort over Danmark fra 1981.

Nederst: De ti landskabstyper som findes i Stevns Kommune.

1 Kystklint
Sea cliff	6 Landskab med dødisrelief
Landscape, hummocky or pitted due to dead-ice formation
2 Morænelandskab fra sidste istid, overvejende lerbund.
Moraine landscapes from Weichsel glaciation, mainly with clayey soil	7 »Tunneldal«
»Tunnel valley«
3 Marint forland dannet siden stenalderen (5000 f.K.)
Marine foreland built up since Atlantic transgression (5000 B.C.)	8 Lavtliggende issø (isdæmmet sø) eller lignende søbassin
Ice-lake basin or similar lake basin
4 Stenalderhavets kystlinie
Atlantic transgression shoreline	9 Ås
Esker
5 Ekstramarginal smeltevandsfloddal
Extramarginal stream valley	10 Randmorænelandskab
Ice marginal hills

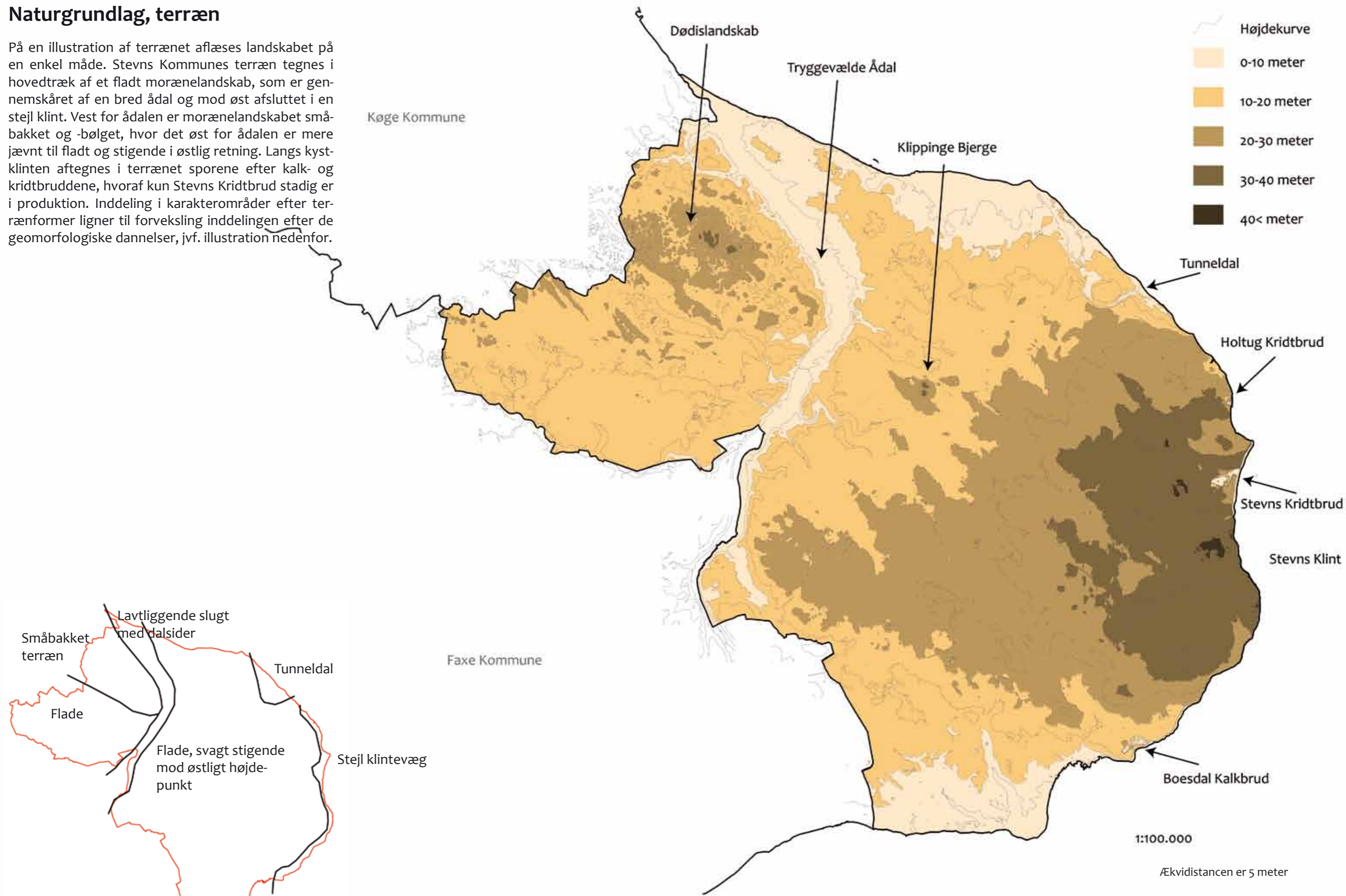
Kort fremstillet med DJF-Geodata - Danmarks Jordbrugsforskning.

Inddeling af landskabet efter geomorfologiske dannelser.

Naturgrundlag, terræn

På en illustration af terrænet aflæses landskabet på en enkel måde. Stevns Kommunes terræn tegnes i hovedtræk af et fladt morænelandskab, som er gennemskåret af en bred ådal og mod øst afsluttet i en stejl klint. Vest for ådalen er morænelandskabet småbakket og -bølget, hvor det øst for ådalen er mere jævnt til fladt og stigende i østlig retning. Langs kystklinten aftegnes i terrænet sporene efter kalk- og kridtbruddene, hvoraf kun Stevns Kridtbrud stadig er i produktion. Inddeling i karakterområder efter terrænformer ligner til forveksling inddelingen efter de geomorfologiske dannelser, jvf. illustration nedenfor.

Inddeling af landskabet efter terræn.

Naturgrundlag, jordbund

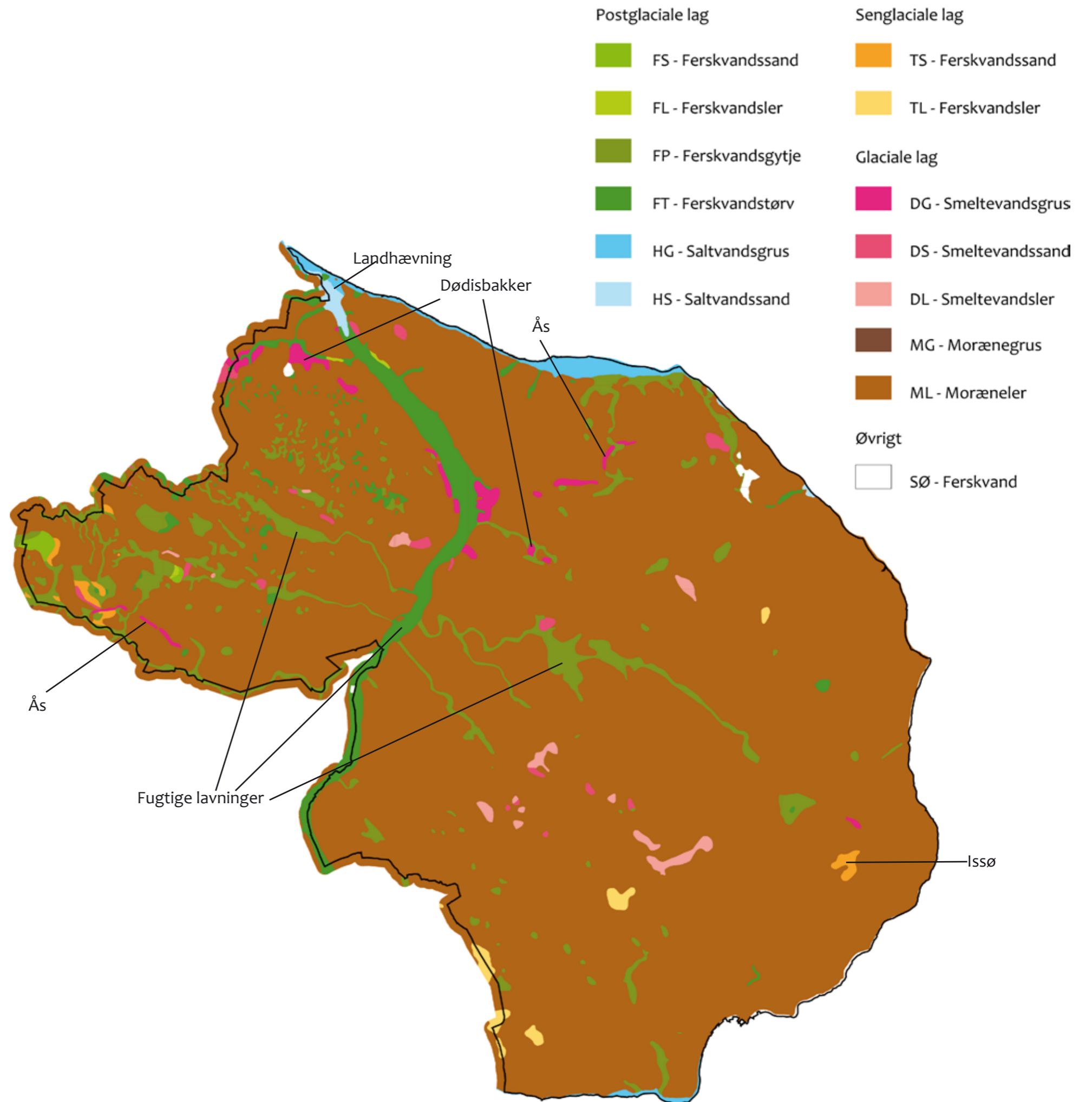
Jordbunden er her afbildet med jordarten i 1 meters dybde. Det er med til at nuancere beskrivelsen af landskabets dannelse op gennem istiden og efter istiden. Jorden i en meters dybde er upåvirket af kultur- og pløjelaget og kan dermed betegnes som en mere oprindelig jordtype.

Jordbund og jordtyper hænger ofte nøje sammen med et landskabs dannelse, fordi isen under istiden sorterede materialet under afsmeltningen. Jordbunden er også direkte forbundet med arealanvendelsen, fordi jordens beskaffenhed og egnethed til dyrkning har betydet noget for bosætningsmønstre op gennem tiden.

Glaciale lag (under istiden) er de jordbundslag som er aflejret under/af isen. Moræneler, som er den fremherskende jordbund i Stevns Kommune er en blandet jordtype med et indhold af ler på over 12%. Smeltevandssand, -grus og -ler er aflejret af smeltevand fra gletchere og senere overskredet af gletchere. Disse jordtyper kan typisk have en lodret/vertikal struktur, fordi de er blevet skubbet op af gletcherisen. Smeltevandsgrus findes fx i åse, som også typisk har en landskabsmæssig fremtoning som aflange ret skarpe bakker.

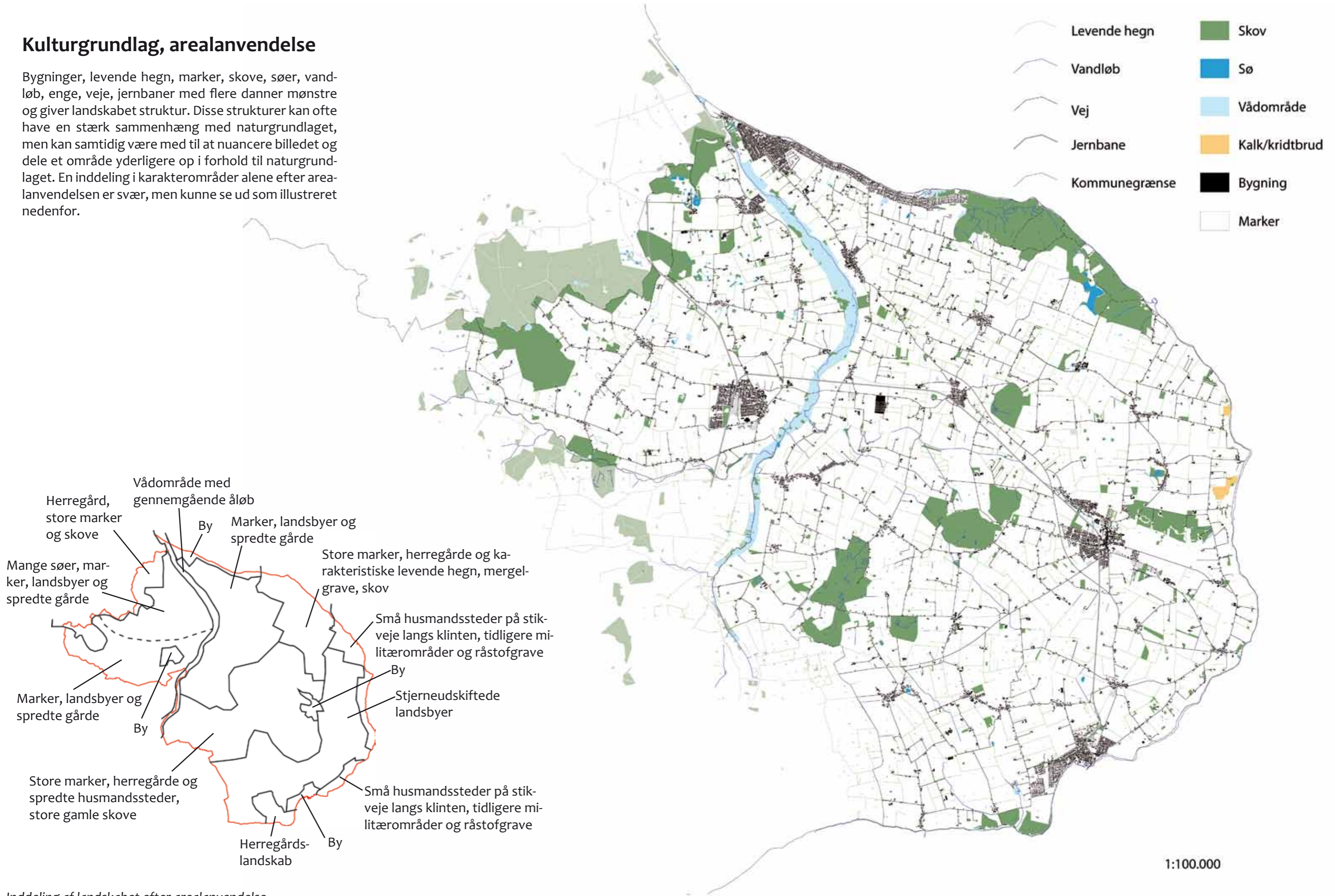
Senglaciale lag (afsmeltningen) er dannet af materiale som er transporteret og aflejret af smeltevandet fra gletchere. De har ikke været dækket af gletcheris, men er aflejret i senlaciale søer, lagstrukturen er derfor vandret/horizontalt. Ret få steder i kommunen findes denne jordtype.

Postglaciale lag (efter istiden) er jordbundslag som er aflejret efter isens afsmeltning i søer og langs vandløb. Disse lag er ikke aflejret af smeltevand, men af regnvand og vandets bevægelse/ophobning i landskabet. Ferskvandstørv og -gytje har et højt indhold af organisk materiale, fordi jorden består af ophobet plantemateriale fra mosser og planter, som lever i det fugtige miljø i lavbundede områder. Dette præges hele ådalen af. De blå områder skyldes landhævning og er derfor tidligere havbund.

Kulturgrundlag, arealanvendelse

Bygninger, levende hegn, marker, skove, søer, vandløb, enge, veje, jernbaner med flere danner mønstre og giver landskabet struktur. Disse strukturer kan ofte have en stærk sammenhæng med naturgrundlaget, men kan samtidig være med til at nuancere billedet og dele et område yderligere op i forhold til naturgrundlaget. En inddeling i karakterområder alene efter arealanvendelsen er svær, men kunne se ud som illustreret nedenfor.

Inddeling af landskabet efter arealanvendelse.

Kulturgrundlag, kulturhistorie

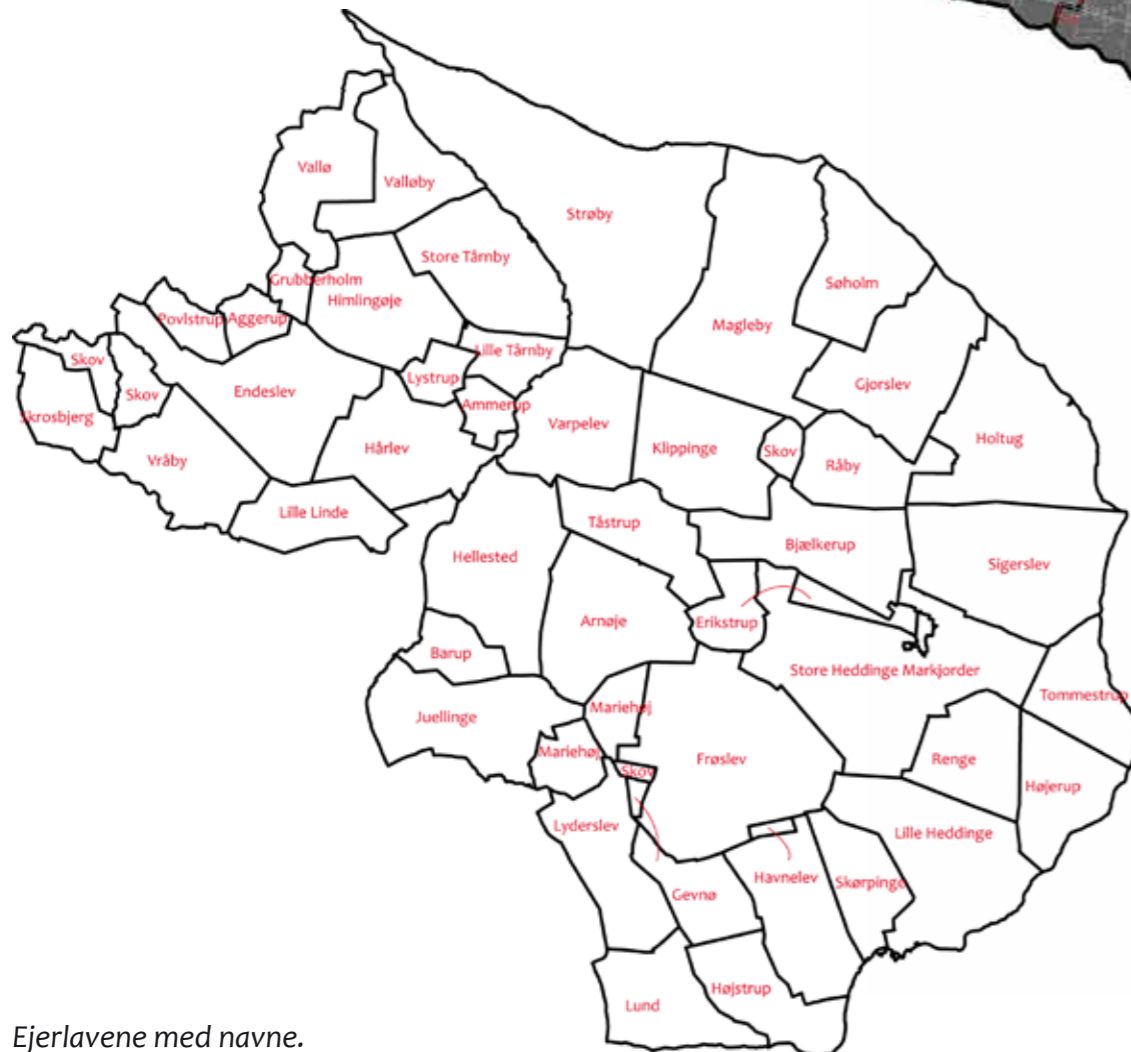
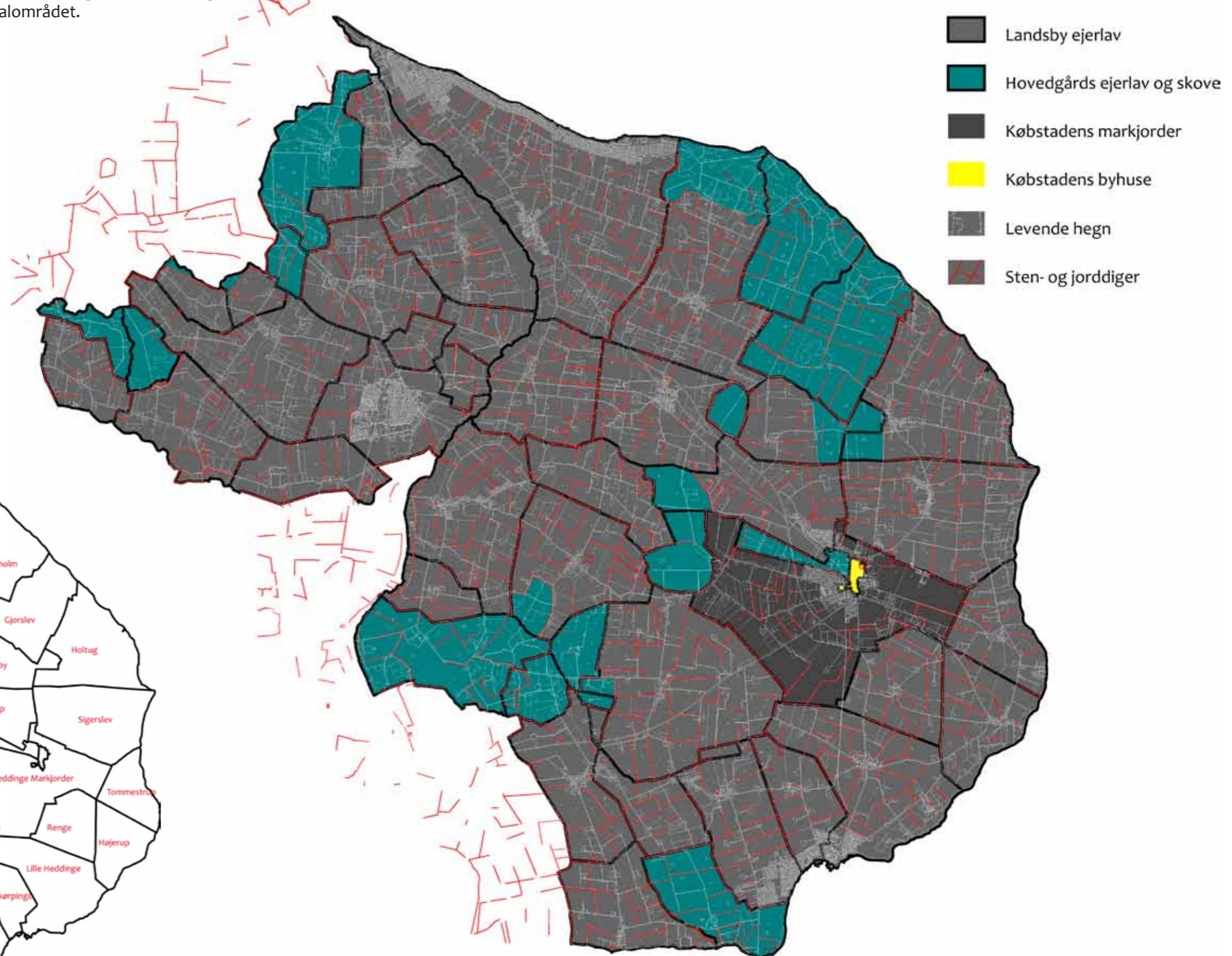
Landskabsanalysen fokuserer på de kulturhistoriske spor som er synlige i landskabet. Det er elementer som stynede pil- og poppelhegn, alléer, kirker, gravhøje, sten- og jorddiger, herregårde, stjerneudskiftede landsbyer mv.

I erkendelse af at der kan være lokaliteter som har været centrale og vigtige i historisk tid, men hvor sporene kun findes under jordens overflade, undersøges det via museum, om der er områder af denne type, som bør kortlægges og beskyttes.

Kulturhistorien undersøges på denne side og de to følgende. På denne side baseres illustrationerne på de tidligere ejerlav. Et ejerlav knytter sig til en landsby og omfatter landsbyens jorder. På næste side vises gravhøje, kirker og lignende. Sidste side handler om de historiske lokaliteter som ikke kan ses i landskabet.

Kulturhistorien opfattes tit som en stopklods for den moderne udvikling. Men for at gøre plads til den moderne udvikling, er en kortlægning af de kulturhistoriske værdier vigtig for, om ikke andet, at være bevidst om, hvilke spor der mistes som følge af udviklingen. En kortlægning er også et godt grundlag

til at vurdere, hvilke kulturhistoriske spor, der opfattes som de vigtigste og dermed skal prioriteres som de mest bevaringsværdige. Hvis den moderne udvikling kan ske i et samspil med kulturhistorien, bliver udviklingen stærkere og bedre forbundet til lokalområdet.

Ejerlavene med navne.

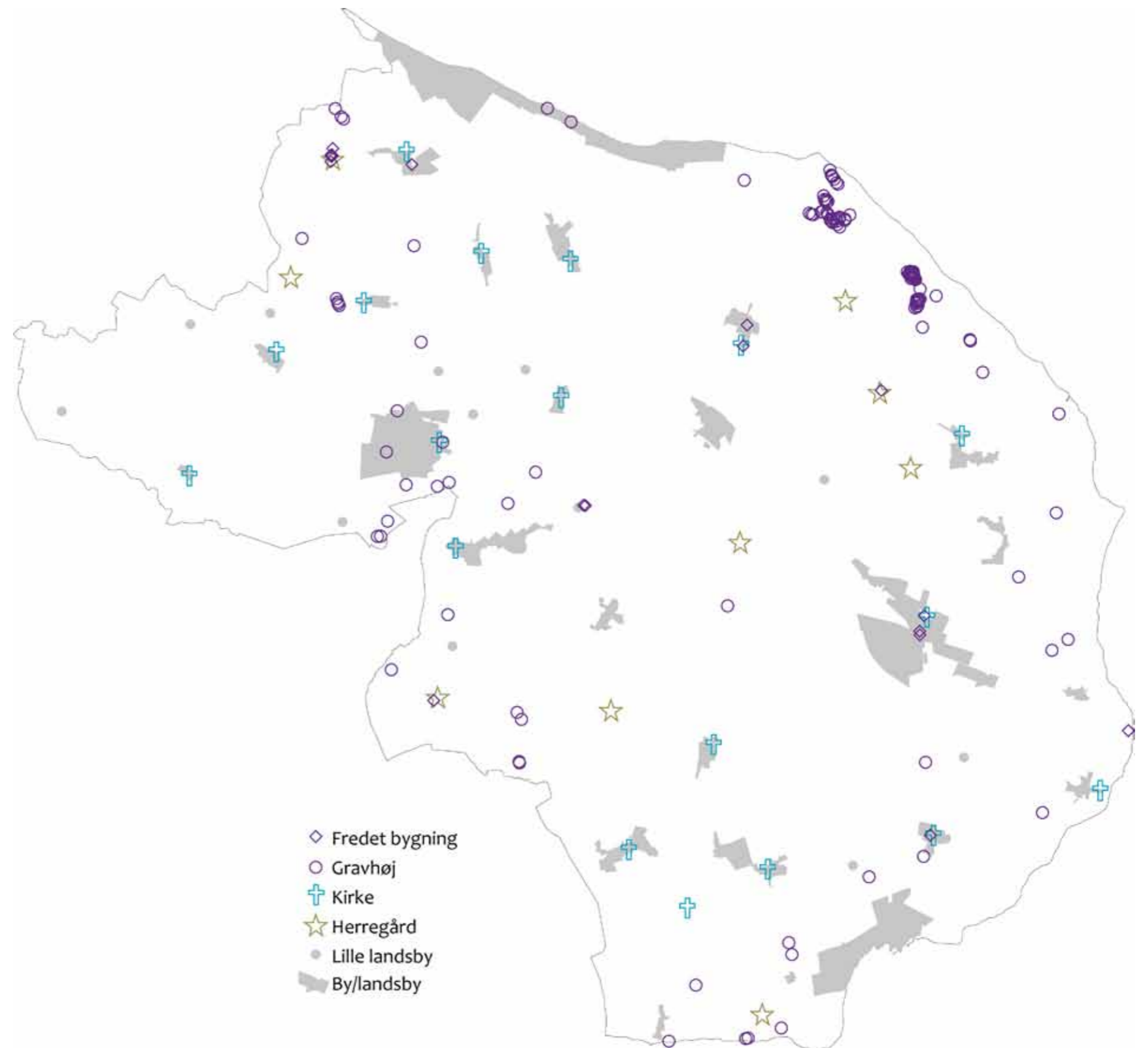
Kulturgrundlag, kulturhistoriske spor i landskabet

Gamle bygningsværker og landskabselementer som fx gravhøje giver landskabet en tidsdybde, fordi de alene ved deres tilstedeværelse viser os noget om menneskets historie på netop dette sted.

Gravhøjene er nogle af de ældste, mest synlige spor, hvoraf nogle kan dateres tilbage til oldtiden. Kirkerne er typisk også gamle bygningsværker, hvoraf nogle af de første er bygget i middelalderen. De vidner altså om samfundenes tilstedeværelse gennem mange hundrede år.

Herregårde besidder ofte meget jord, og har gjort det i mange år. Herregårdene har typisk haft deres eget ejerlav, hvor al jord og alle bygninger har tilhørt og stadig tilhører herregården. Herregårdsejerlav er nemme at kende i landskabet, fordi de ofte er meget sparsomt bebyggede og markerne er store. Der hører ofte skov til et herregårdsejerlav.

Fredede bygninger er bygninger som vurderes at have en værdi i fortællingen om vores lokale kultur og historie. Bygninger fredes fordi de er særligt gode eksempler fra en bestemt tid og fx repræsenterer en tidstypisk byggekultur eller viser noget om, hvordan samfundet har fungeret.

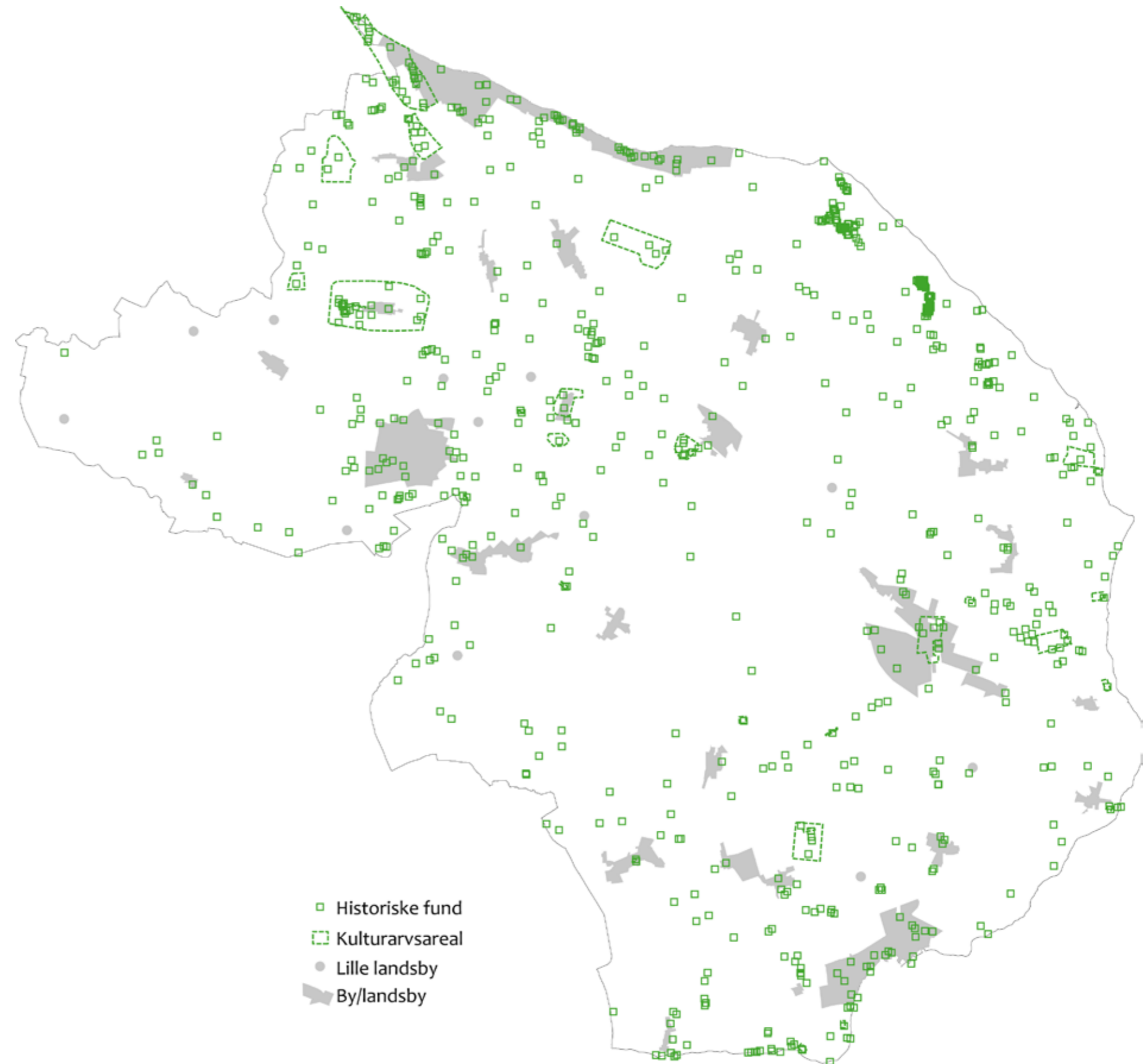

Kulturgrundlag, historiske fund

Fund og kulturarvsarealer.

Med en registrering af arkæologiske funds geografiske findesteder, fås en klar fornemmelse af, hvilke områder, som har været attraktive for mennesker at bebo gennem mange år.

Det ses af kortet at der er mange fund i Stevns, og at de koncentrerer langs kysten og langs Tryggevælde ådal. Disse fund kan ikke umiddelbart erkendes i landskabet i dag, og kræver derfor en ekstra indsats for at give stederne en oplevelsesmæssig værdi. Kortet kan få en betydning for udpegninger i kommuneplanen, og om ikke andet giver det en indikation af, hvor der kan forventes at ligge mere.

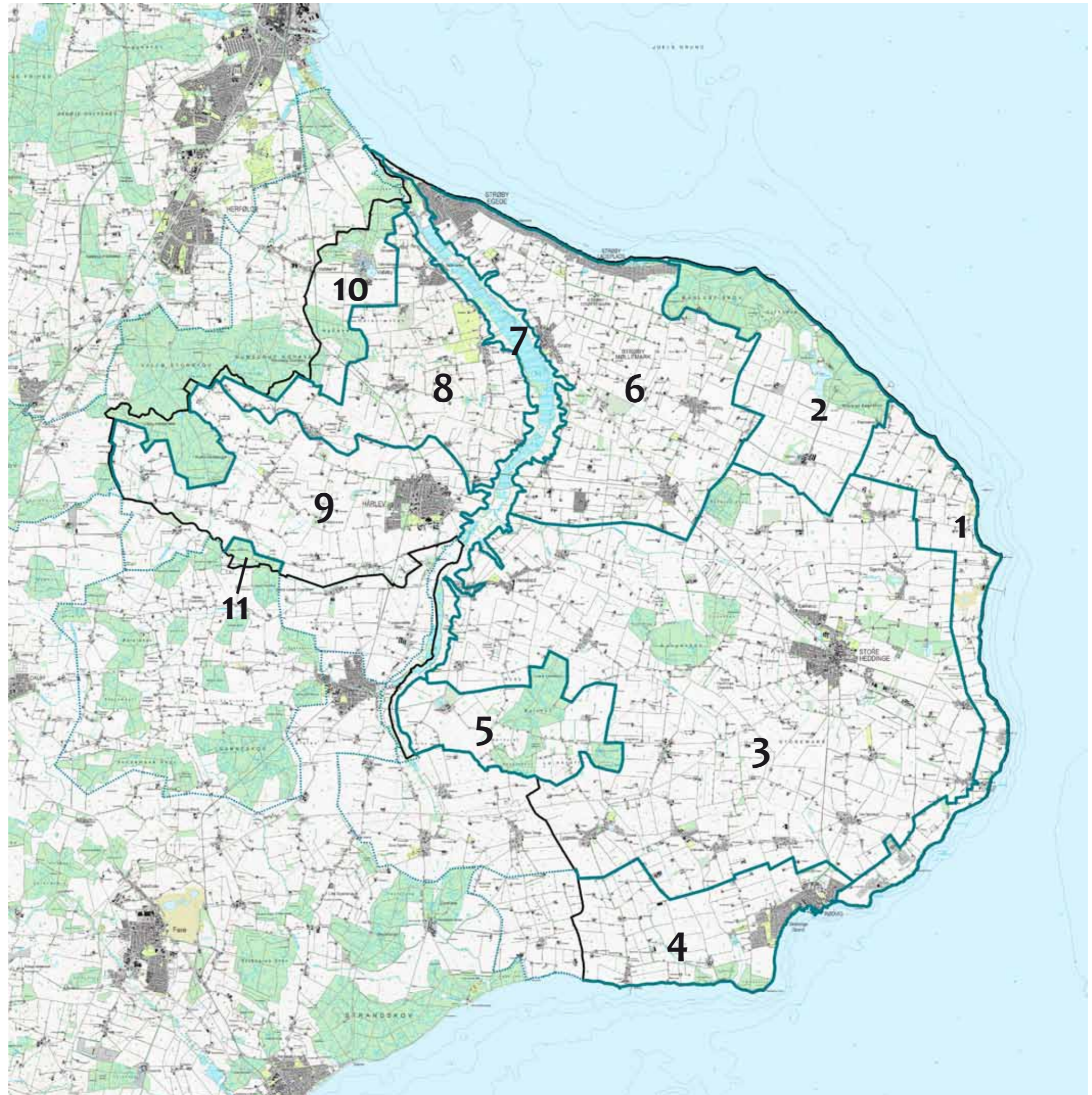
Landskabskarakterområder før besigtigelse

Denne inddeling i landskabskarakterområder har været udgangspunktet for feltanalyserne. Inddelingen er justeret efter besigtigelsen i felten - se næste side.

Store Heddinge, Hårlev, Strøby Egede og Rødvig udtages af analysen, da de har en mere bymæssig karakter.

Områdernes arbejdstitler er følgende:

- 1 Stevns Klint
- 2 Gjorslev Herregårdslandskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Højstrup Kystnære Landbrugsflade
- 5 Juellinge Herregårdslandskab
- 6 Strøby Småskala Landbrugslandskab
- 7 Tryggevælde Ådal
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Hårlev Landbrugsflade
- 10 Vallø Herregårdslandskab
- 11 Overdrevet

Landskabskarakterområder efter besigtigelse

Efter feltstudierne ser inddelingen i landskabskarakterområder lidt anderledes ud. Denne inddeling er den endelige og det er disse områder der udstyres med en karakterbeskrivelse hver.

Områdernes endelige nummer og navn er følgende:

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggevælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

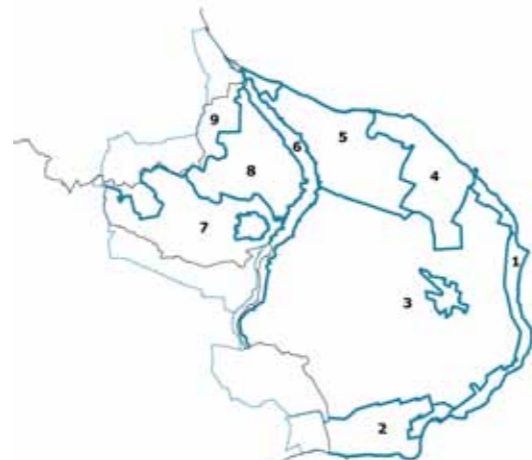
Ændringerne skyldes de observationer der er gjort i felten. Juellinge Herregårdslandskab kunne ikke opfattes som ét område med en særlig karakter som var stort nok. Derfor reduceres det til delområde i Store Heddinge Moræneflade.

Overdrevet som primært lå i Faxe Kommune adskilte sig ikke tilstrækkeligt fra Hårlev Landbrugsflade. Den sydlige grænse for Hårlev Landbrugsflade er derfor ikke tegnet præcist, men ligger et sted i Faxe Kommune, muligvis dér hvor terrænet igen får variation i form af bølger/bakker eller dér hvor arealanvendelsen bliver markant anderledes.

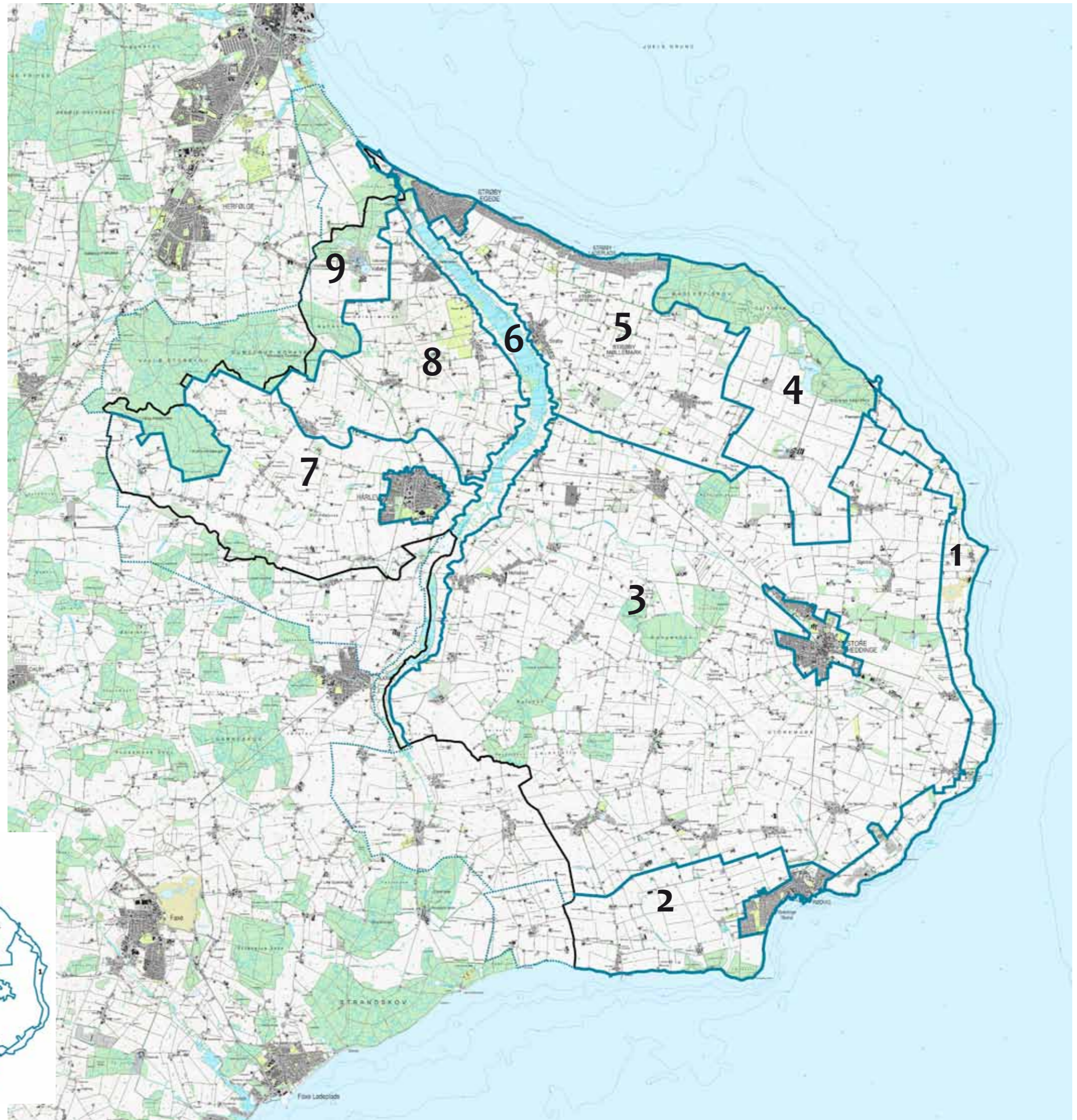
Vallø Herregårdslandskab måtte reduceres en del efter en køretur i Køge Kommune. Vedskølle kunne ikke være en del af et herregårdslandskab. Øvrige ændringer skyldes justeringer af grænser mellem område 3 og de omkringliggende. Grænserne ligger så vidt muligt der hvor der er en oplevet forskel. Område 3 kunne ikke underinddeles på en meningsfuld måde, selvom det er et ret stort område.

Før feltundersøgelserne

Efter feltundersøgelserne

Kilder og datagrundlag

Følgende kilder og data er anvendt i arbejdet med landskabsanalysen:

Kilder

Vejledning om Landskabet i Kommuneplanlægningen, Miljøministeriet 2007, downloades fra <http://www.naturstyrelsen.dk/Udgivelser/Aarstal/2007/Landskabsvejledning.htm>

Felt- og processkema, download fra Naturstyrelsens hjemmeside: http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/3728466B-9358-499B-B236-57B29CBC8A09/118949/LKM_distribueret.pdf

Trap, Danmark, Femte udgave, Præstø Amt, G.E.C. Gads Forlag 1955

Tryggvælde Helhedsplan, Absolut Landskab og Stevns Kommune 2010-11

Oplæg til regionplanlægning, Fakse, Rønnede og Stevns Kommuner, Oktober 1975

Fredningsstyrelsen, Fredningsplanlægning og kulturlandskab, Kulturgeografien, 1983

Hovedstadsrådet, Landskabet fortæller historier, 1986

Gyldendals Egnsbeskrivelser, Sydsjælland, Fugleflugts-trekanten, Gyldendal 1978

Jensen, Valeur og Svensson, Landskabsplan for Stevns Kommune. 1971

Data

Ortofoto Stevns Kommune 2010 og 2011

Ejerlavstabel

FOT

Top10

Høje Måleblade

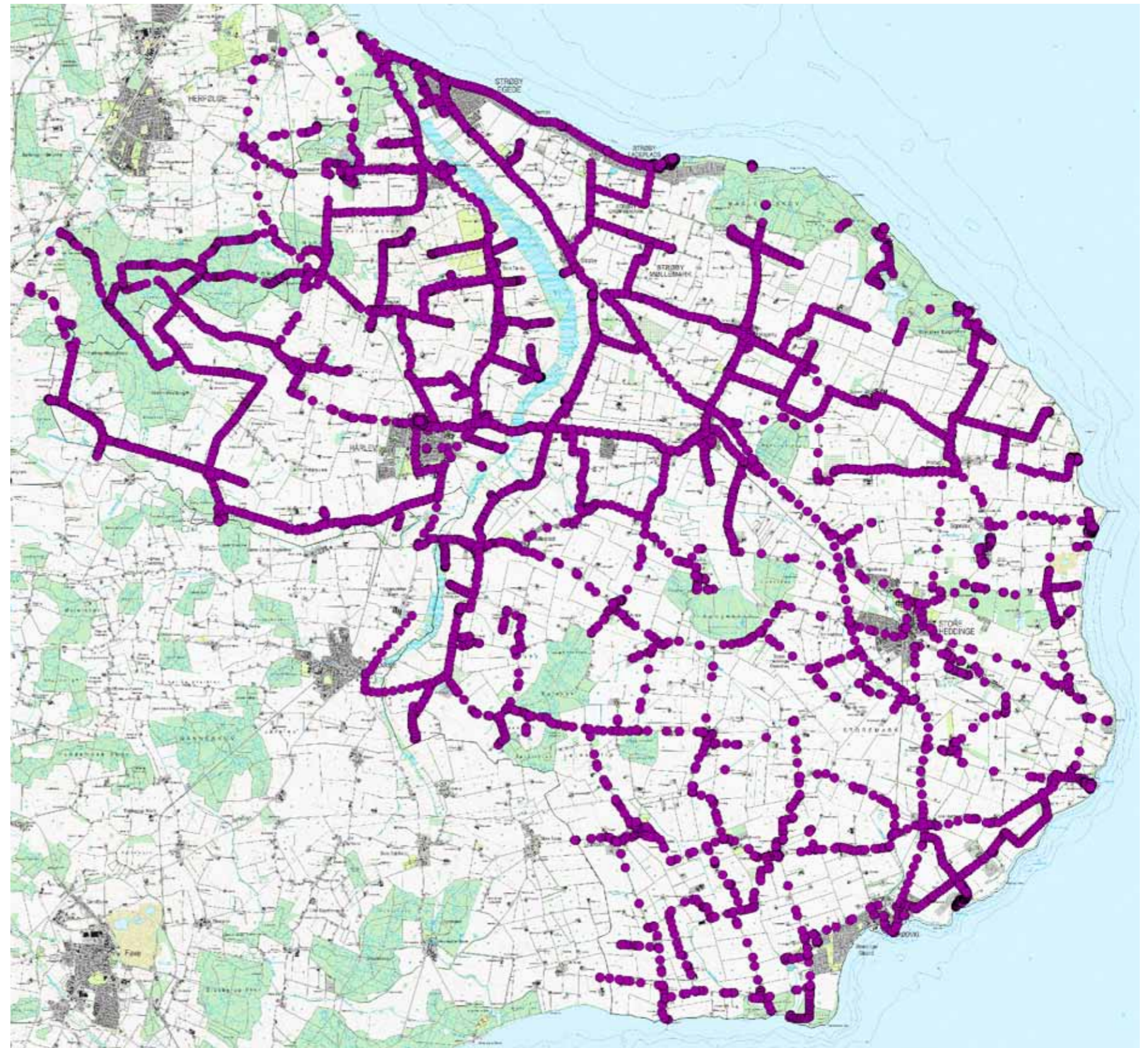
Kort25

Jordartskort 1:25.000 fra GEUS

Per Smed, Landskabskort over Danmark, 1981

Kulturarvsarealer

Fund og Fortidsminder downloadet fra Kulturarvsstyrelsens hjemmeside. <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Download/> både som punkter og arealer.

Det samlede billede af GPS-sporloggerne fra feltundersøgelserne dokumenterer hvor projektgruppen har været for at undersøge landskabskarakteren i Stevns Kommune.

Beskrivelse

Den svagt stigende moræneflade afbrydes brat i den stejle og høje kystklint som blotlægger de geologisk interessante kridt- og kalklag. Forstranden er smal og sammensat af flintesten. Kulturgeografien på morænefladen har en tæt tilknytning til klinten. Morænefladen dækkes af et åbent landbrugslandskab, som nogle steder afløses af dels militære anlæg og dels råstofgrave.

Stevns Klint

Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

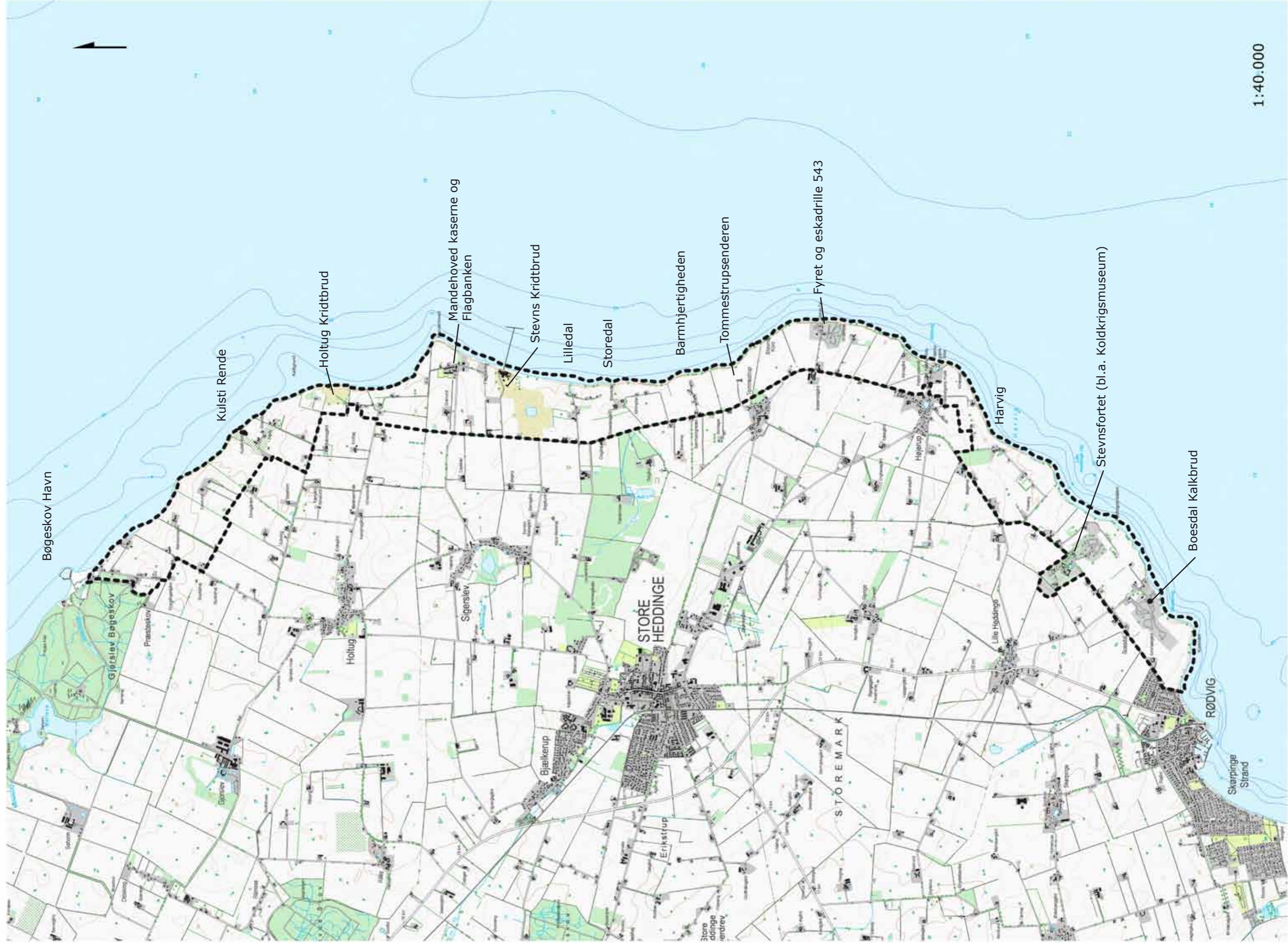
Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

1 Stevns Klint

- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

1:40.000

Stevns Klint

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	6
Nøglekarakter	6
Beliggenhed og afgrænsning	6
Landskabskarakteren	6
Landskabskarakterens oprindelse	6
Naturgrundlag	7
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	8
Arealanvendelse	9
Rumlige og visuelle forhold	11
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	13
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	14
Vurdering	16
Karakterstyrke	16
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	17
Tilstand	18
Sårbarhed	19
Anbefalinger	20
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	20

Beskrivelse

Nøglekarakter

Den svagt stigende moræneflade afbrydes brat i den stejle og høje kystklint som blotlægger de geologisk interessante kridt- og kalklag. Forstranden er smal og sammensat af flintesten. Kulturgeografien på morænefladen har en tæt tilknytning til klinten. Morænefladen dækkes af et åbent landbrugslandskab, som nogle steder afløses af dels militære anlæg og dels råstofgrave.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger østligst i kommunen og afgrænses af Østersøen mod øst, Gjorslev Bøgeskov i nord og Rødvig i syd. Grænsen mod vest er mere diffus, fordi morænefladen og landbrugslandskabet er det fremherskende i begge områder. Grænsen ligger mellem landbrugslandskabet med de store fritliggende gårde og landbrugslandskabet med små husmandssteder og andre anlæg som har direkte tilknytning til klinten.

Landskabskarakteren

Morænefladen med det åbne landbrugslandskab og de mange små samlinger af husmandssteder er det umiddelbart fremherskende. Dette landskab afbrydes brat af Stevns Klint, og området rummer tre kridt- og/eller kalkbrud, hvoraf to ikke længere er aktive og 3 tidligere militære anlæg fra den kolde krig. Det er et særdeles oplevelsesrigt område.

Landskabskarakterens oprindelse

Husmandsstederne er etableret i forbindelse med udskiftningen omkring år 1800. Men flere nye lag er kommet til siden. Koldkrigsanlæggene stammer fra 1960'erne og kridt- og kalkbruddene afspejler industrialiseringen fra begyndelsen af 1900-tallet op til i dag med Stevns Kridtbrud som stadig er i produktion.

Klinten og havet er vigtige elementer i områdets nøglekarakter.

Pyramiden i det tidligere Boesdal Kalkbrud er en gammel lagerbygning.

Tidligere militært anlæg med jordvolde og asfalterede køreveje.

Klintens lagdeling ses i dette profil i Boesdal Kalkbrud.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Morænefladen afbrydes pludseligt af den op til 41 meter høje kystklint, som blotlægger grænsen mellem kridt- og tertiærtiden. Imellem de to lag findes et tyndt lag af såkaldt fiskeler¹, som stadig er genstand for forskning, fordi det stammer fra et meteornedslag og vulkansk aktivitet, og fordi det muligvis kan forklare dinosaurernes uddøen.

Jordtype

Moræneler ligger i et meget tyndt dæklag på ca. 2 m (alle steder under 5 m) direkte oven på Daniensfladen², som består af kalk. Strandbredden består af kalk, kridt, flint og forskellige ledeblokke (eksempelvis granit af en bestemt type, som kan findes i klipper andre steder i verden og dermed giver os viden om isens bevægelsesmønster under istiden).

Terræn

Den jævnt stigende moræneflade brydes pludseligt i en lodret kystklint. Enkelte lavninger/dale i terrænet findes ved Storedal, Lilledal og Kulsti Rende. De er orienteret ud mod kysten, og har tidligere ledt ferskvand ud til klinten og havet. Desuden er den oprindelige terrænform ændret kraftigt flere steder grundet råstofgravning og militære formål.

Vandelementer

Der er søer i Stevns Kridtbrud og Holtug Kridtbrud. I Storedal findes et rørlagt vandløb. Men havet udgør det klart dominerende vandelement for dette område.

¹ Få centimeter tykt, mørkt lerlag, der, i modsætning til hvad navnet antyder, indeholder meget få fiskerester. Laget markerer grænsen mellem Kridt og Tertiær (ca. 65 mio år). Den Store Danske, Gyldendals åbne encyklopædi.

² Geologisk betegnelse for jordlaget, som er 65-60 mio år gammelt og adskiller sig fra skrivekridtet, som er endnu ældre.

Rødvig byfront af parcelhuse (udkørsel fra Rødvig mod øst).

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Stevns Klint ligger ud til Østersøen, som er et åbent indre farvand. Modstående kyster kan ses i klart vejr. Det drejer sig om Møns Klint og Skanör (20 km væk). Øresundsbroen og industribygninger i København kan også ses i det fjerne.

Kysten er et abrasionsflak, hvilket betyder at kysten eroderes af bølgerne. Det fine materiale, sand, kalk og kridt transporteres væk og efterlader flintestenene tilbage på det smalle kystforland.

Dybdeforhold

Inden for 500 m fra kysten når havbunden en dybde af 10 m.

Vindekspønering

Kysten er østvendt, og ligger derfor i læ for den fremherskende vindretning.

Strandbredden

Bredden af stranden varierer og ændres i takt med strømforhold og erosion. Strandbredden består primært af flintesten, og lejlighedsvist skylles sand op på bredden nogle steder. Desuden kan strandbredden bestå af materialer fra den eroderede klint, dvs. kalk, flint og kridt. Enkelte ledeblokke kan også findes. Strandbredden er sparsomt bevokset pga. den skiftende vandstand og materialevandringen.

Strandbredden består af flintesten.

Den lange pier ved Stevns Kridtbrud.

Arealanvendelse

Bevokningsstruktur

Bevokningen er sparsom. Der er en lille skov ved Maglehøj sydvest for Højerup. Vejtræerne langs Korsnæbsvej og Hærvejen markerer områdets grænse mod vest. Bevokningen har mere naturpræg omkring Boesdal Kalkbrud, Stevnsfort, Højerup Kirke, Stevns Fyr, Holtug Kridtbrud og i Højerup ved Højeruplund. Der er en frugtplantage ved Kulsti Rende. Desuden findes der enkelte levende hegn og bevoksede diger.

Dyrkningsform

Markerne dyrkes intensivt med landbrugsafgrøder. På de nævnte mere naturprægede arealer er dyrkningsformen ekstensiv og varetages af kommunen eller Naturstyrelsen.

Bebyggelsesstruktur

På små stikveje op mod klinten ligger små husmandssteder. Barmhjertigheden er en samlet bebyggelse af husmandssteder langs en lille stikvej. Harvig, Storedal og Lilledal er mindre samlinger af husmandssteder. Ellers er der få store gårde. I syd afgrænses området af Rødvig byfront, som består af parcelhuse.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Råstofgravning: Boesdal Kalkbrud med den pyramideformede lagerbygning og Holtug Kridtbrud.

Militæranlæg (tidligere): Fyret og Eskadrille 543 og den tidligere kaserne, Stevns Naturcenter og Flagbanken ved Mandehoved samt Koldkrigsmuseum Stevnsfort.

Desuden er der Højerup kirker og kirkegård.

Tekniske anlæg

Der er mange antennemaster samt radaranlæg i forbindelse med de tidligere militære anlæg. Tomme-strupsenderen er høj og står på bar mark. Den lange pier ved Stevns Kridtbrud strækker sig ud i havet. Et mindre kystsikringsanlæg er anlagt nedenfor Højerup Kirke. Stevns Kridtbrud er en aktiv råstofgrav med produktionsbygninger syd for Mandehoved.

Holtug Kridtbrud.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrense

1:52.000

Stevns Kridtbrud ses som et hul i morænefladen. De tekniske anlæg er placeret nede og påvirker dermed ikke landskabet i særlig grad.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Vejtræer langs med Hærvejen og Korsnæbsvej opdeles sammen med de levende hegn landbrugsfladen. I kontrast hertil ligger der områder med naturpræg i forbindelse med både kridt- og kalkbruddene og de militære anlæg, disse områder adskiller sig på grund af de kraftige terrænændringer, der er foretaget. Klinten er det overordnede karaktergivende landskabselement, men den er kun synlig glimtvis, når man færdes i området.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Boesdal Kalkbrud: Et tidligere kalkbrud, hvor oplevelserne byder på en væg af blotlagt profil indrettet med amfiteater, den fascinerende bygning Pyramiden, hvoraf kun toppen ses udefra, et overdrev, udsigt over vandet og oplevelse af klinten.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort: Oplevelsen ligger her mest under jorden i det militære anlægs underjordiske gange. Men terrænet ovenover er et naturpræget område, hvor kanoner og raketbatterier er lejret ind i terrænet.

Højerup Gl. Kirke med omgivelser: Kirken ligger spektakulært ude på klintens kant. Noget af den er styrtet i havet og det giver mulighed for en fantastisk udsigt fra kirken over havet og dele af klinten. Omgivelserne har parkkarakter med en lille sø, græs og træer. Her er mulighed for at komme ned på forstranden ad en stejl trappe.

Fyret og Eskadrille 543: Fyret står på klintens højeste punkt, det har sin helt egen historie og herfra kan man se Øresundsbroen, Skanör og havets vide udstrækning. I tilknytning til fyret ligger Eskadrille 543, som er et koldkrigsanlæg med stejle ramper og bunkers.

Stevns Kridtbrud: Kridtbruddet er stadig i produktion. Her er oplevelsen det meget store hul, hvori en helt anden karakter gør sig gældende med de industrielle fabriksbygninger, de hvide flader, udsigten og den enorme pier, som bruges til transport af produktet ud til lastning af skibe. Pieren står på nogle store betonpiller og har en imponerende stålkonstruktion.

Mandehoved/Flagbanken: Et kasernebyggeri og tilhørende radaranlæg udgør sammen med et tidligere soldaterhjem den tidligere militære ramme om stedet. Området er udflugtsmål for fugleentusiaster, og her er

Stevns Kridtbruds produktionsanlæg. Farvesætningen passer godt til det hvide kridt.

også mulighed for at se dele af klinten.

Holtug Kridtbrud: Et tidligere kridtbrud, som giver mulighed for både kultur- og naturoplevelser. Området er udpeget som Natura 2000 pga. Stor Vandsalamander, som lever i søen. Området har overdrevskarakter og giver mulighed for at komme ned til stranden og se klinten.

Trampestien: Hele vejen langs klintens øverste kant er der mulighed for at vandre ad en smal sti. Herfra er der adgang til alle de oplevelser, som findes langs klinten.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

De tidligere militære anlæg er i høj grad udstyret med tekniske anlæg, i form af antennemaster, radarer mv. Områderne præges også af trådhegn. Områdets grænse mod syd præges af Rødvigs byfront, som udgøres af villahuse. Ved Tømmestrup står en høj antennemast, som også fungerer som orienteringspunkt i området.

Visuelle relationer til naboområder

Naboområdets tekniske anlæg i form af vindmøller og store gårdanlæg påvirker i høj grad også dette område. Der er to vindmøllegrupper med hver tre møller hhv. i syd og i nord.

Fra området ses Lille Heddinge Kirke og mølle. Landbrugslandskabet fortsætter fra dette område videre ind i område 03 Store Heddinge Moræneflade og breder sig ud i en lidt større skala.

Den visuelle forbindelse til klint og hav er fraværende fordi den dyrkede moræneflade stiger jævnt helt ud til klintekanten. Toppen af pyramiden i Boesdal er akkurat synlig.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Selvom området er smalt og har en høj grad af tilknytning til kysten, er det langt fra alle steder, hvorfra man kan se vandet eller klinten. Dette skyldes, at morænefladen først stiger ud mod kysten, hvilket er atypisk for et kystlandskab og for det andet, at den ligger ret højt over vandoverfladen eller normal 0. Det betyder, at man kan være meget tæt på kysten uden at kunne se vandet eller kysten.

Kystlinjen er overordnet konveks, men er sammensat af flere små delstrækninger som kan have et konkavt forløb. Derfor er det muligt at se på langs af kysten og nogen steder at se et langstrakt kystforløb prydet af den imponerende klint.

Fra Rødvig og den sydlige del af området kan man i klart vejr se Møns Klint og kystlinjen ind mod Nyord i Fakse Bugt. Fra de punkter, hvor man har god udsigt over havet, kan man se Øresundsbroen og Skanör i Sverige samt industrialæggene i København.

Møns Klint skimtes i det fjerne.

Øresundsbroen kan lige anes i horisonten (billedet er manipuleret for at 'fremkalde' broen).

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Områdets nøglefunktioner er de naturskønne og oplevelsesrige delområder, klintens overraskelsesmoment, som det pludselige og meget iøjnefaldende landskabsэлемент, når det glimtvis afsløres fra et ellers tilsyneladende hverdagslandskab med marker, levende hegn og husmandssteder.

Udviklingstendenser

Udviklingstendenserne ifølge de to kort på næste side har været etablering af kalk- og kridtbrud og fortsat udvinding ved inddragelse af nye arealer. De (tidligere) militære anlæg er også kommet til i nyere tid. Ellers er mange strukturer genkendelige mellem det gamle og det nye kort på næste side. Nogle levende hegn er fjernet, der er kommet lidt flere ejendomme til, og nogle er gravet væk.

Planlagte ændringer

Stevns Klint er optaget på tentativlisten til UNESCO verdensarv. I den forbindelse er der planer om at udvikle nogle af besøgsstederne, for at gøre dem tilgængelige og mere attraktive for flere turister.

Den tidligere kaserne på Mandehoved skal omdannes og planlægges til en ændret anvendelse.

Eskadrille 543 skal udvikles som rekreativt område.

I Højerup er der brug for ekstra parkeringspladser, og der er planer om et forbedret trappeanlæg samt en anløbsbro til dem der kommer sejlene fra fx Rødvig.

Boesdal Kalkbrud bruges i dag til rekreative formål og kulturelle begivenheder. Der er behov for flere bygningsmæssige faciliteter for at udvikle disse aktiviteter og muligvis også nogle bedre befæstede stier og arealer i tilknytning til Pyramidens indgang.

Det er desuden planlagt at forbedre og udvikle de særlige næringsfattige kalkoverdrev, som findes bl.a. i Boesdal og Holtug, ved koldkrigsmuseum Stevnsfort, ved fyret, syd for Højerup og ved Stevns Kridtbrud. Da de er levested for Markfirben ønskes de udvidet og bundet sammen.

Høje Målebordsblade, målt i 1891-92.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Holtug Kridtbrud, et nu nedlagt kridtbrud, hvor klintens materialer kan opleves fysisk og visuelt. Beplantningen er urteagtig og danner et kalkoverdrev. I bunden er der en sø med klart vand og salamandre. Området er særlig karakteristisk fordi samspillet mellem kulturlaget (råstofgrav) og naturgrundlaget (råstofforekomst) opleves særlig tydeligt.

K2: Stevns Kridtbrud, et igangværende kridtbrud, hvor kridt stadig udvindes og forarbejdes. Ved kridtbruddet er der etableret et kalkoverdrev - en begyndelse på det som i fremtiden må forventes at karakterisere stedet (efter endt produktion).

K3: Boesdal Kalkbrud, et nedlagt kalkbrud med en pyramideformet lagerbygning. Området bruges rekreativt, og også her er der kalkoverdrevsbeplantning.

Karakteristiske områder

K4: Områderne mellem de øvrige delområder er karakteristisk som et landbrugslandskab med husmandssteder. Moræneleret ligger som et tyndt lag oven på kalken og udnyttes som god dyrkningsjord.

Karaktersvage områder

K5: Området er beplantet med skov, hvilket adskiller sig fra arealanvendelsen i området i øvrigt.

Kontrasterende områder

K6: Mandehoved Asylcenter (tidligere kaserne), Naturcenter og Flagbanken. Området præges af tekniske anlæg, hegn og kasernebygninger i form af store garager og beboelsesbygninger. Terrænet er tydeligt modelleret til flade plateauer som passer til bygningernes funktioner.

K7: Fyret og Eskadrille 543. Område til tidligere militære formål. Terrænet er kraftigt ændret med tekniske skråninger, affyringsramper og beskyttende volde. I dag er området ikke længere militært og bruges til rekreative formål.

K8: Stevnsfortet er nu delt op i to nye anvendelser på hver side af vejen, hhv. lukket institution og koldkrigsmuseum. Området præges af kasernebygninger, trådhegn og antennemaster samt terræntilpasninger. Museet ligger primært under jorden, da fortet lå gravet ind i klinten. Over jorden findes radarer og militært udstyr og desuden en mere naturpræget beplantning.

K9: Området omkring Højerup Kirke præges dels af kalkoverdrevsbeplantning mod syd og dels af en skovplantning i nord.

Klintonen skaber gode udsigtsmuligheder over havet og klintonen selv.

De to fyr.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Området byder på en række særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som især knytter sig til de oplevelsesrige delområder, men som gør sig gældende i hele området. De særlige visuelle oplevelsesmuligheder opstår pga. de mange niveauer i området. Oppe på fladen, nede i et hul/brud, nede på stranden foran den høje klinton, fra vandet osv. Det er altså områdets relief som gør det specielt og særligt oplevelsesrigt både rumligt og visuelt.

V1: Holtug Kridtbrud. Herfra ses klintonen ved Mandehoved. Desuden er her en særlig natur som har fået plads til at udvikle sig i det nedlagte kridtbrud.

V2: Mandehoved asylcenter (tidligere kaserne) og Flagbanken. Herfra er der også en god udsigt og man kan opleve fugletræk. Det er ikke muligt at komme ned til stranden.

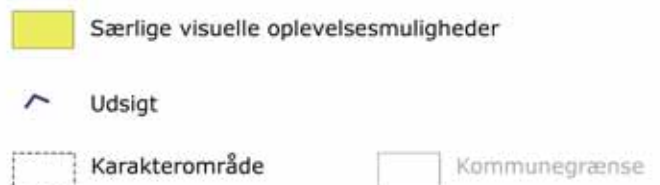
V3: Stevns Kridtbrud: Her er det største af kridtbrudene, stadig i produktion. Her kan opleves store maskiner og særligt den lange transportpier ud i havet er imponerende.

V4: Fyret og Eskadrille 543. Her er klintonens højeste punkt i 41 meters højde og det byder selvsagt på en rigtig god udsigt over Øresund. Et endnu højere punkt er skabt inde på det militære område, hvor en rampe fører op til et plateau, som er omdannet til opholdsplads. Der er to fyr på stedet, det ældste er bygget sammen med fyrmesterboligen, mens det nyeste er udformet som en høj cylinderformet selvstændig bygning.

V5: Højerup gl. kirke og landsbymiljø. Den gamle kirke ligger dramatisk yderligt på klintonen. Den har mistet sit kor til havet. Man kan komme helt ud til kanten ved at gå ind i kirken. Desuden er der mulighed for at komme ned til stranden ad en stejl trappe.

V6: Stevnsfort. Det tidligere militære område består af en overjordisk kaserne, et mobilt luftværn og et underjordisk fort. Her kan klintonen opleves indefra, når man på en guidet tur kommer ned i de underjordiske gange og kontrolrum. Over jorden ses to store kanoner og udstillede missiler og raketter mv.

V7: Boesdal Kalkbrud. Den hvide kalk og naturen som er tilpasset de næringsfattige forhold udgør sammen med den store pyramideformede lagerbygning en helhed som opfordrer til at gå på opdagelse. Her er gode udsigtsmuligheder, direkte adgang til den stenede strand og rekreative muligheder.

Vandet ses fra vejen mellem Lille Heddinge og Rødvig.

I baggrunden begyndende tilgroning af klintekanten.

Tilstand

Områder i god tilstand

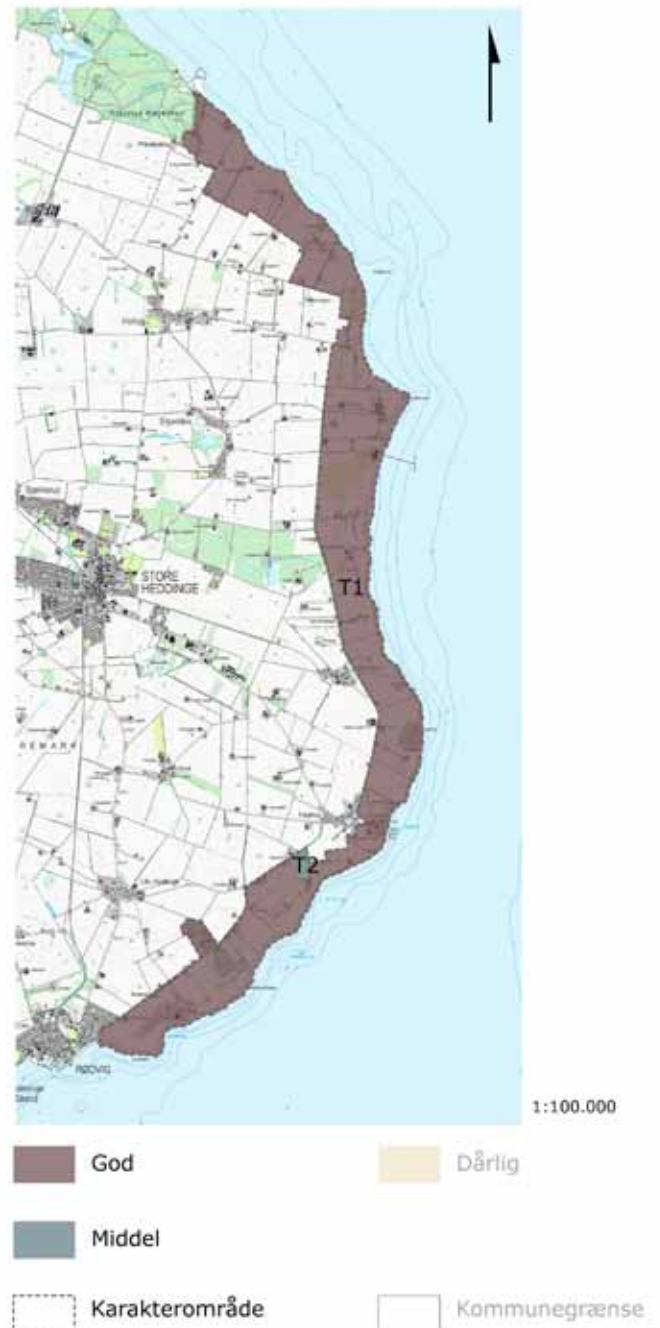
T1: Områdets tilstand er generelt god, fordi alle de oplevelsesrige delområder er godt vedligeholdt og selv om der er en påvirkning af tekniske anlæg, er mange af de anlæg en del af landskabets kulturelle oprindelse, fordi de hører til de tidligere militære anlæg.

Området holdes åbent med lave 1-årige afgrøder, hvilket er afgørende for dette områdes karakter.

Langs med klintens overkant er der et smalt bånd, som ikke dyrkes, fordi det teknisk ikke kan lade sig gøre at køre for tæt på kanten med store maskiner. Der er risiko for at hele dette stykke gror til med krat og skov, hvilket ses på nogle delstrækninger. For meget tilgroning vil svække tilstanden i dette område.

Områder i middel tilstand

T2: Et lille område er tilplantet med skov, hvilket ikke stemmer overens med områdets karakter af åbent landbrugslandskab. Derfor vurderes dette område til at have en middel tilstand.

Holtug Kridtbrud, et sårbart Natura2000 område.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart overfor opførelse af vindmøller og master, fordi de vil dominere og forstyrre de rumlige og visuelle oplevelsesværdier, der er i området. I dette område er det klinten, der skal dominere som det største element. En vindmølle på 150 m set i forhold til klinten, som på det højeste sted er 41 m vil få klinten til at virke mindre skalamæssigt. Master ses i forvejen i området, men området er alligevel sårbart overfor opførelse af flere, idet landskabet i høj grad er horisontalt. Generelt er området sårbart overfor byggeri, skovrejsning og tilgroning, både fordi området er meget åbent og fordi de udsigter der er (også fra andre områder) til havet og klinten er vigtige. Havet og klinten er jo netop områdets kendetegn. Området er også sårbart overfor råstofgravning. For mange huller vil udhule landskabskarakteren som primært beror på dyrkningsfladens pludselige brud i klinten.

S2: Holtug kridtbrud er et af de sårbare steder overfor øget færdsel, fordi slitage og affald kan medføre en forringelse af naturen og forholdene for vandsalamanderen.

S3: Ændret anvendelse af den tidligere kaserne på Mandehoved: Selve kaserneområdet er ret robust, da det er indrettet til tung trafik. Det er dog sårbart overfor ændringer af bygningerne, da det er dem der bærer kendetegnene for et militært anlæg (kasernebyggeri).

S4: Eskadrille 543: Området og det tidligere militære anlæg er robust i forhold til et øget antal besøgende. Det er dog sårbart i forhold til ændringer, som kan sløre den militære struktur. De byggede terrænformer, som mange steder er ret stejle er sårbare overfor færdsel, der hvor de ikke er befæstede, idet slitage på plantedækket kan forårsage små mudderskred ved regn og derved ændre formen.

S5: Højerup er med kirken og dens omgivelser et kulturhistorisk interessant sted, som samtidig giver mulighed for at opleve klinten på tæt hold. Området er meget kompakt rent oplevelsesmæssigt og fremhæver klintens dramatiske natur. Området er sårbart overfor ændringer.

Særligt sårbart

Karakterområde

Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

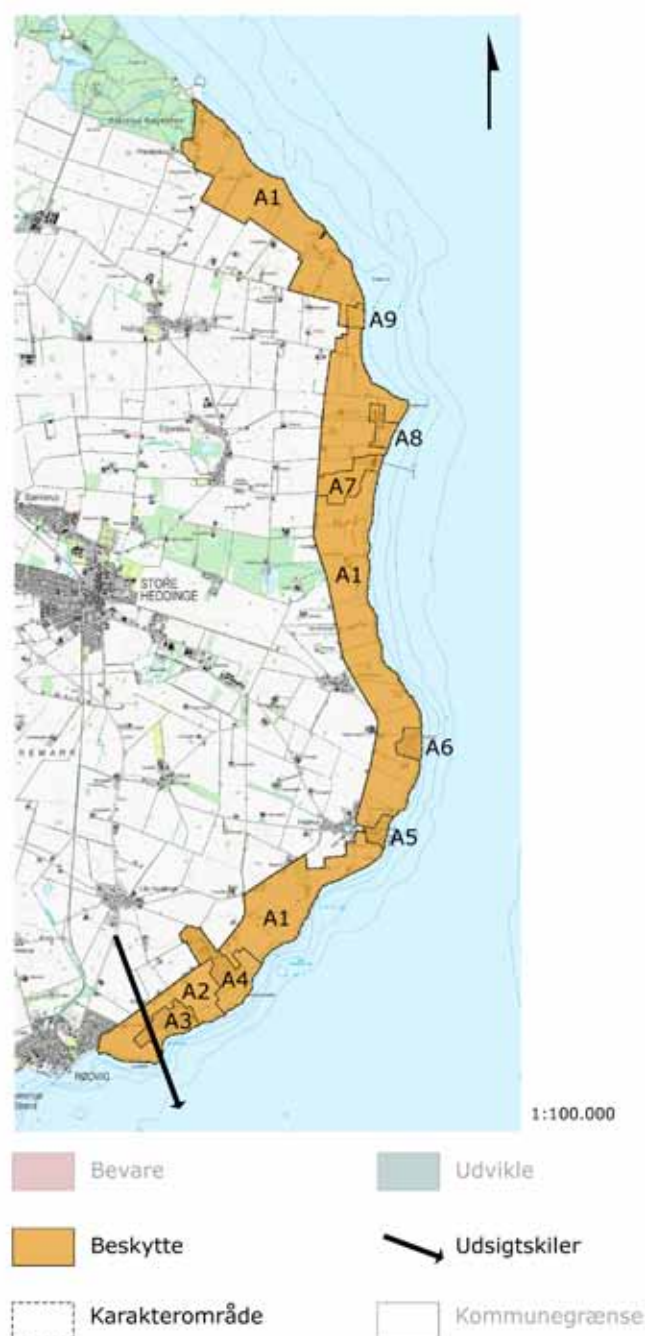
Hele området bør beskyttes, men der er forskellige hensyn at tage i delområderne. Landskabet udpeges ikke som bevaringslandskab, da det er et af de områder, der har ændret sig mest og stadig gør det. Klinten forandrer sig hele tiden. Råstofudvindingen er stadig i produktion og med klintens turismepotentiale vil der være behov for en lille udvikling. Det er dog heller ikke et udviklingsområde, for udviklingen bør og må ske under stor bevågenhed og med respekt for de kvaliteter landskabet byder på i dag.

Både de tidligere militære anlæg og råstofgravene bærer kulturspor i form af en kraftig terrænpåvirkning. Der er imidlertid forskel på deres karakter. Kridt- og kalkbruddene har en grov karakter, som ikke er så sårbar overfor yderligere terrænændringer i bruddene, dog bør de ikke fyldes op, men bevare deres karakter af en industriel udnyttelse. De tidligere militære anlæg har et nøje tilrettelagt og meget konstrueret terræn. De fint og skarpt formede jordvolde og køreveje er sårbare overfor selv den mindste ændring af terrænet.

A1: Landbrugsfladen, som går helt ud til klinten, bør holdes åben og fortsat dyrkes med lave landbrugsafgrøder. Skovrejsning, ny bebyggelse og tekniske anlæg bør undgås, særligt store vindmøller og voluminøse bygninger. Klintekanten har tendens til at gro til i buske og træer. Det er vigtigt at tilgroningen holdes under kontrol, så udsynet til hav og klint sikres på turen ad trampestien. Tilgroningen kan dog godt i et begrænset omfang være med til at give en varieret oplevelse af stedet. Udvidelsen af kalkoverdrevene vil give en større variation i oplevelsen langs klinten, men det er vigtigt at landbrugsfladen får lov til at strække sig ud til klintens kant de fleste steder. Kalkoverdrevene har typisk en lav urtebevoksning, så de vil ikke påvirke karakteren af det flade horisontale landskab. Området bør holdes åbent som et horisontalt landskab og det vil sige at evt. master og lignende anlæg, som har en vertikal struktur bør placeres i umiddelbar nærhed af de steder, hvor der findes vertikale strukturer i forvejen.

A2: Det er her særlig vigtigt at holde området åbent for at sikre udsigten fra Lille Heddinge og vejen til Rødvig. Tilgroning af klintekanten er derfor uønsket. Skovrejsning, bebyggelse og tekniske anlæg bør ligesledes undgås.

A3: Boesdal Kalkbrud bør i vid udstrækning bevares,

men kan tåle terrænen ændringer af mindre omfang idet terrænet i forvejen er bearbejdet og nyskabt. Opvækst af træer og buske bør fjernes for at fremme overdrevs-karakteren. Der kan med fordel etableres befæstede arealer i tilknytning til Pyramidens indgang og hoved-færdelsesarealer, så aktiviteterne kan foregå på en sikker måde og så sliddet på naturarealerne mindskes. Belægninger bør dog holdes på et absolut minimum. Ny bebyggelse skal begrænses størrelsesmæssigt og bør kun opføres ovenfor bruddet.

A4: Stevnsfort, forsvarsanlæg og kasernebygninger. Området bør i høj grad bevares som koldkrigsmonument og -landskab. Ændringer i terræn bør undgås, men området kan tåle opsætning af master og antenner, da der i forvejen er mange tekniske anlæg. Vindmøller bør ikke opsættes her, da de vil virke dominerende og fremmede i området. Ny bebyggelse bør begrænses og indpasses nøje i området. Skovrejsning og tilgroning bør undgås for at bevare den åbne flade karakter ud til kysten.

A5: Højerup. Mindre ændringer i området til servicering af turister vil kunne give et løft til oplevelsen. Udvikling bør dog ske med største forsigtighed og bebyggelse, skovrejsning og tekniske anlæg bør undgås.

A6: Fyret og Eskadrille 543. Terrænen ændringer og skovrejsning bør undgås. Området kan dog bære lette tekniske anlæg som fx antennemaster, da der i forvejen hører trådhegn, master og antenner til karakteren af et militært anlæg. Vindmøller og voluminøse anlæg bør undgås, da de ikke er en del af karakteren for et militært anlæg. Ny bebyggelse bør begrænses og lokaliseres i sammenhæng og overensstemmelse med eksisterende bygninger.

A7: Stevns Kridtbrud. Et meget spændende sted som bør bevares for eftertiden. Produktionsanlæg og den lange pier kan med fordel, når produktionen ophører, omdannes til andre formål med oplevelser for øje. Skovrejsning og tilgroning bør undgås, og gravehullet bør bevares ligesom Boesdal og Holtug og omdannes til en rekreativ perle.

A8: Mandehoved. Området bør så vidt muligt bevares i sit udseende med landskab og bebyggelse men kan omdannes til andre formål. Lette tekniske anlæg som antennemaster kan opstilles her, men vindmøller og mere voluminøse anlæg bør undgås, jf. A6. Ny bebyggelse bør underordnes eksisterende byggeri og indpasses nøje i områdets karakter.

A9: Holtug Kridtbrud bør bevares som lysåbent

kalkoverdrev. Mindre terrænen ændringer må forekomme, da terrænet i forvejen er nyskabt og det anbefales at befæste hovedstien med fx grus eller stenmel så færdselsstrømmen kan styres på en bæredygtig måde og sliddet minimeres. Tilgroning med træer og buske bør undgås. Tekniske anlæg bør helt undgås og bebyggelse bør begrænses til små bygninger i forbindelse med p-pladsen. Området findes egnet som uforstyrret landskab.

Beskrivelse

Den flade til bølgede moræne ligger ud til kysten. To små ådale løber ned mod havet i syd. I en lille tunneldal ligger Lund, en lille landsby/fiskerby, og putter sig. Fladen opdeles i store rektangulære marker med levende hegn. Bebyggelsen består af enkeltliggende gårde og Højstrup Hovedgård. En skov ligger helt ned til stranden.

Højstrup Kystnære Landskab

Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab**
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

Højstrup Kystnære Landskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	28
Nøglekarakter	28
Beliggenhed og afgrænsning	28
Landskabskarakteren	29
Landskabskarakterens oprindelse	29
Naturgrundlag	29
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	30
Arealanvendelse	30
Rumlige og visuelle forhold	33
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	34
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	34
Vurdering	36
Karakterstyrke	36
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	37
Tilstand	38
Sårbarhed	39
Anbefalinger	40
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	40

Beskrivelse

Karakteren er de store åbne marker med få enkeltvise gårde.

Nøglekarakter

Den flade til bølgende moræne ligger ud til kysten. To små ådale løber ned mod havet i syd. I en lille tunneldal ligger Lund, en lille landsby/fiskerby, og putter sig. Fladen opdeles i store rektangulære marker med levende hegn. Bebyggelsen består af enkeltliggende gårde og Højstrup Hovedgård. En skov ligger helt ned til stranden.

Beliggenhed og afgrænsning

Karakterområdet ligger vest for Rødvig ud til den sydvendte kyst. Området fortsætter mod vest ind i Faxe Kommune. Mod nord er afgrænsningen mere diffus, idet landskabet ikke opleves nævneværdigt forskelligt. Alligevel skifter skala og struktur i landbrugslandskabet, og den visuelle kontakt til vandet bliver mindre.

Den let bølgende markflade og hegn af stynede popler.

Lund ligger i en tunneldal med den centrale vej beliggende i bunden.

Ådalen hvor Havnelevrenden løber.

Landskabskarakteren

I det flade til bølgende terræn løber små ådale mod kysten i syd. Store rektangulære markflader brydes af enkeltliggende gårde og levende hegn af blandt andet stynede popler. Hovedgården Højstrup omgives af skove mod syd og store åbne marker med klippede hegn mod nord. Lund er en lille landsby/fiskerleje som putter sig i en lille tunneldal.

I ådalene løber to vandløb Spangsbækken og Havnelevrenden. Ådalen omkring Havnelevrenden holdes åben med græssede enge også igennem skoven i syd. I området ligger kun få husmandssteder tæt ud til vejene.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabet er et udskiftningslandskab som er dannet omkring år 1800. Hovedgården Højstrups historie går dog længere tilbage.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området består af moræneflade, langs kysten dog et smalt stykke marint forland (litorina havbund).

Jordtype

Jordtypen er moræneler med få forekomster af senglacialt ferskvandsler. Der er ferskvandsgytje i forbindelse med vandløbene. Ved kysten er der saltvandsgrus på det marine forland ved Lund og kugleflint ved Højstrup.

Terræn

Terrænformen er flad til let bølget med små ådale. Desuden stiger morænefladen svagt fra kysten og det flade forland.

Vandelementer

To vandløb, Spangsbækken og Havnelevrenden løber mod kysten i syd. Desuden er der to moser, Havnelev Enghave, som er et lille område i tilknytning til sommerhusområdet vest for Rødvig, og Vissemosen.

Der er visuel kontakt til Faxe Bugt og Møns Klint fra landbrugsfladen.

Højstrup Hovedgård omgives af en skarpt klippet hæk.

Vejen krydser Spangsbækken henover en lille ådal.

Moræneklint og kyst øst for Lund.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Kysten vender ud til Faxe Bugt, som er et afgrænset indre dansk farvand.

Dybdeforhold

Der er mellem 500 og 1000 m ud til 5 meters dybde omkring Lund. Ved Fællesskov Rev bliver der dybt lidt hurtigere.

Vindekspønering

Kysten er sydvendt og ligger i læ af Sjælland.

Strandbredden

Strandbredden er varieret. Vest for Lund er der moræneklint med en smal forstrand af flint, ledeblokke og grus, desuden en kraftig bevoksning af Strandmælle. Øst for Lund ligger det flade marine forland godt bevokset med både urter og buske. Ud for stranden ligger store blokke spredt i vandet og har virkning som bølgebrydere. Ved Højstrup Feriekoloni ligger brede bånd af kugleflint, som jævnlige flyttes af havets kræfter.

Moræneklint og kyst vest for Lund.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Syd og øst for Højstrup er der et skovområde med løvskov i forskellige aldre. Ellers er landskabet bevokset med landbrugsafgrøder. Levende hegn opdeler morænefladen i rektangulære stykker. Hegnene består mange steder af gamle stynede popler. Vejene flankeres af vejtræer de fleste steder og flere indkørsler er markeret med alléer.

Dyrkningsform

Landbrugsafgrøderne dyrkes i et-årig omdrift og er derfor lave, dog var der flere steder majs, som den højeste og mest massive afgrøde. Skovene dyrkes med renafdrift af delområder. Et delområde er ved at blive tilplantet med nåletræer.

Bebyggelsesstruktur

Store enkeltvise gårde ligger spredt på markerne. Højstrup er en gammel hovedgård, og markerne omkring den er ubebyggede. Få enkeltvise husmandsteder ligger i tilknytning til vejene. Der er to samlede bebyggelser i området. Et lille sommerhusområde,

En ung parcel i Højstrup Skov.

Den lille havn ved Lund.

Havnelev Enghave, ligger vest for Rødvig i forbindelse med en lille mose. Lund er en gammel landsby, hvor beboerne dels har levet af landbrug og dels af fiskeri. Ved kysten ligger Højstrup Feriekoloni.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Højstrup ejerlav og herregårdslandskab er markant og intakt. Gravhøjen ved Mindehøjgård er meget synlig.

Tekniske anlæg

De store anlæg i dette område er gårdene og de fire vindmøller, som står i Faxe Kommune. Af små tekniske anlæg er der en lille havn i Lund, en campingplads, en sluse med pumpestation og et rensningsanlæg.

Højstrup Feriekoloni ligger i skovkanten ud til stranden.

Sommerhusområdet ligger ud til eng og mose.

Mosen ligger lavt i den lille ådal.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrense

Ådalen med vandløb, eng og skoven som rumdanner (Havnelevrenden).

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Landbrugsfladen er åben med få hegn. Terrænet er let bølget men hindrer ikke det lange udsyn. Skoven syd for Højstrup Hovedgård er en visuel barriere mod kysten, men giver til gengæld visuelle oplevelser idet to kiler i skoven danner ramme om ådalene og understreger de bløde dale i terrænet. De gamle stynede popler står mange steder i de levende hegn og findes også som vejtræer ned til det lille sommerhusområde og mosen vest for Rødvig. Fra flere steder i landskabet er der udsigt til havet hen over det åbne landskab.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Højstrup skoven, som består af de tre skove, Lund Hestehave, Kobbelskov og Fællesskov adskilt af 2 kiler til eng og å samt stranden udgør tilsammen et oplevelsesrigt delområde.

Lund er en idyllisk landsby/fiskerleje som putter sig i en lille tunneldal. Med havnen og de to kysttyper udgør dette et oplevelsesrigt delområde.

Højstrup Hovedgård er ikke et markant bygningsværk i landskabet, men er alligevel et kulturmiljø i kraft af sin alder. Hovedgårdens tilstedeværelse aflæses dog tydeligt i landskabet med de store åbne marker opdelt af lange lige og klippede hegn.

Gravhøjen nord for Mindehøjgaard ligger højt og har en størrelse, som gør den til et markant element.

Mosen og det lille engareal udgør sammen med sommerhusområdet, som er udbygget i 1960-70'erne, et lille oplevelsesrigt delområde. Vissemosen er et oplevelsesrigt enkeltelement.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Den mest markante påvirkning kommer fra fire vindmøller, som er placeret udenfor området i Faxe Kommune. Desuden er der en påvirkning fra Rødvig, som dog ikke virker dominerende, da det primært er sommerhusområder med et grønt præg, der vender ud mod området.

Visuelle relationer til naboerområder

Stevns Valgmenighedskirke ses fra området.

Der er ikke en klar visuel overgang til karakterområdet nordfor.

Gravhøjen nord for Mindehøjgård.

Stynede popler langs vejen ned til lille sommerhusområdet Havnelev Enghave.

Stevns Valgmenighedskirke.

Udsigt til hav og Møns kystlinje.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Overalt hvorfra der er udsigt til havet kan Møns kystlinje og klint ses i horisonten.

Der er desuden mulighed for at se Stevns Klint fra området øst for Højstrup Hovedgård.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Nøglefunktion er landbruget og den visuelle kontakt til havet.

Udviklingstendenser

Som det ses af kortene på højre side har der ikke været den store udvikling i landskabets struktur i dette område. En del grøfter er rørlagt og småsøer drænet væk, men ellers ser det ud til at de fleste hegn er bevaret. Der er kommet et nyt levende hegn til.

Det der har ændret sig er Rødvig, som er vokset til med parcelhuskvarterer, sommerhusområder, campingplads og havneudvidelser. Dette er en tendens der ser ud til at fortsætte. Lund er siden det øverste kort blevet 'huludfyldt' med parcelhuse, og enkelte huse er vokset ud af den lille tunneldal.

Planlagte ændringer

Der er udlagt et nyt sommerhusområde i dette karakterområde, og Rødvig planlægges at blive udvidet mod nord med flere boligområder.

Stevns Klint kan ses fra området.

Campingpladsen.

Høje Målebordsblade, målt i 1891.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Højstrup Hovedgård og det tilhørende dyrkningslandskab skiller sig ud med de store åbne markflader med få lange lige og klippede hegn, som ligner hække.

Karakteristiske områder

K2: Dyrkningslandskabet med store rektangulære marker og levende hegn. I den vestlige del af området består mange af de levende hegn af stynede popler.

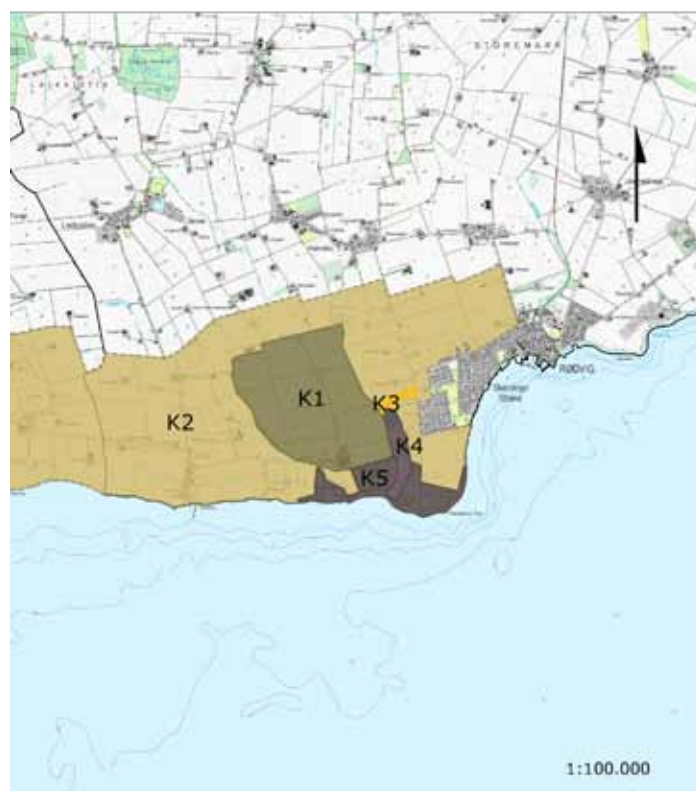
Karaktersvage områder

K3: Løsrevet fra Rødvig by ligger her et lille sommerhusområde og en campingplads. Arealanvendelser som ikke har nogen særlig tilknytning til naturgrundlaget.

Kontrasterende områder

K4: Ådalen, hvori Havnelevrenden løber fremstår tydeligt i landskabet. Arealet dyrkes mere ekstensivt med et moseområde i nord og et græsset engareal i syd. Hele området er vandlidende i regnfulde sæsoner.

K5: Skovområde som tilhører Højstrup. Skoven er inddelt i parceller som dyrkes ved renafdrift. Parcellerne er forskellige alders- og artsmæssigt. Der er en overvægt af løvtræer.

	Særlig karakteristisk		Karaktersvagt
	Karakteristisk		Kontrasterende
	Karakterområde		Kommunegrænse

Højstrups marker og hegn med skov i baggrunden.

Højstrup Skov fra kysten. Højstrup Feriekoloni ligger i skovkanten.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Den lille tunneldal opleves tydeligt som en lavning i landskabet. Her samler vandet sig og løber i vandløbet Havnelevrenden. Dalen understreges i syd af skovbrynene i Højstrup Skov, som følger dalsidernes kronekant i en kileformet lysning.

V2: Skoven og kysten giver afvekslende oplevelsesmuligheder. Den lukkede tætte skov og det vide udsyn som åbner sig langs kysten.

V3: Lund er bygget op med en central vej, som løber i bunden af en lille tunneldal. Op ad tunneldalens sider ligger gårde, fiskerhuse og nyere huse. For enden af vejen ligger en lille havn med mole og her åbner landskabet sig op mod havet og kysten til begge sider.

Fra flere steder i området er der udsigt til havet, hvilket er naturligt for et kystnært område. Fra det østligste udsigtspunkt kan man også se Stevns Klint øst for Rødvig. I klart vejr ses Møn mod syd og Fakse Ladeplads mod sydvest fra området.

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

Højstrups marker og hegn med skov i baggrunden.

Tilstand

Områder i god tilstand

T1: Hovedgårdslandskabet omkring Højstrup er meget intakt, det vedligeholdes godt og er uforstyrret. Her hersker det vide udsyn over de flade marker og lave hegn.

T2: Området har en god intakthed og vedligeholdelse. Kun få forstyrrelser findes i form af vindmøller og byudvikling. Desuden høres vandet som pumpes ud af Havnelevrenden.

Områder i dårlig tilstand

T3: Campingplads og sommerhusområde er nye tilføjelser, som ikke er knyttet særligt til naturgrundlaget. Derfor vurderes tilstanden i dette område til at være dårlig.

Lund ligger skjult i en lille tunneldal, et par nyere huse er vokset ud på markfladen.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart overfor byggeri, skovrejsning og terrænændringer, hvis det skal bevare sin særlige karakterstyrke som kulturlandskab og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

S2: Området er sårbart overfor terrænændringer, skovrejsning og byggeri, da det vil sløre landskabets oprindelse. Tilgroning vil ligeledes være u hensigtsmæssigt. Som afgræsset eng er det sårbart overfor øgede mængder af vand.

S3: Lund med omgivelser er sårbar overfor bebyggelse udenfor tunneldalen, det vil sløre landsbyens struktur og gøre landsbyen meget mere markant i landskabet.

S4: Skoven er sårbar overfor ændringer i udtrykket, fx ved tilplantning med nåletræer. Hovedparten af skoven bør fortsat være løvskov. Kysten er sårbar overfor tilgroning og tekniske anlæg. Området er desuden sårbart overfor yderligere skovrejsning, da kilen mellem Lund Hestehave og Kobbelskov understreger Spangsbækkens og tilhørende ådals tilstedeværelse, selvom åen i denne kile løber langs det ene skovbryn.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

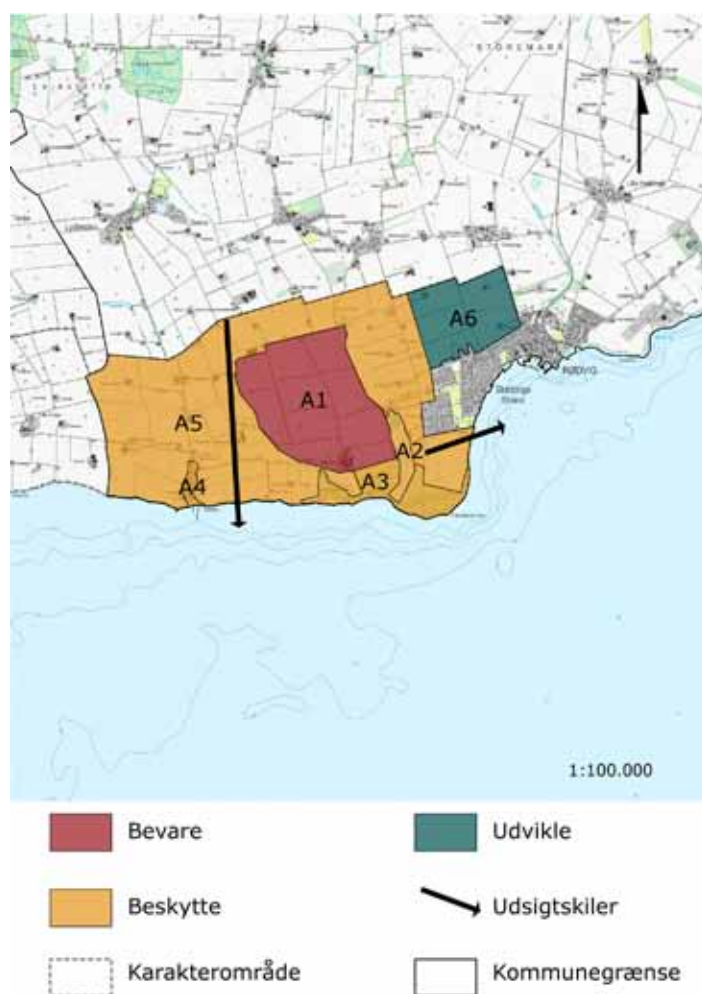
Karakterområdet er ret uforstyrret og byder på mange særlige steder og oplevelsesmuligheder som især knytter sig til kysten, klinten og havet. Overordnet bør området beskyttes, hvilket vil sige at evt. planlægning og ændringer bør ske med største forsigtighed og det bør sikres at landskabets kvaliteter og udsigtsmuligheder bevares.

A1: Området er meget gammelt og fremstår intakt. Det anbefales at bevare området i sin helhed. Der bør derfor ikke opstilles vindmøller og tekniske anlæg, rejses skov eller opføres ny bebyggelse.

A2: Den lille ådal fremstår tydeligt i landskabet, men er ikke dramatisk. Selv små ændringer i terrænet vil kunne sløre dens oprindelse og tilstedeværelse. Det kan derfor ikke anbefales at ændre terrænet, særligt ikke med tilføjelser af forhøjninger eller volde. Det må dog anerkendes at området lider under øgede regnmængder, og det kan derfor ikke undgås at der kan blive tale om nogle tekniske anlæg. Vandet pumpes ud i havet allerede i dag. Det kan desuden anbefales at jordens dyrkning ekstensiveres i hele ådalen, det vil få den til at fremstå tydeligere. Tilgroning bør dog undgås. Mosen afslutter ådalen omkring Havnelevrenden på en naturlig måde og skjuler det lille sommerhusområde. Bevoksningen er dog ret kraftig og kan ikke anbefales udvidet til resten af ådalen, da den slører oplevelsen af terræformene.

A3: Skovens udformning og udstrækning bør bevares. Den løbende skovdrift bør kunne fortsætte. Det er vigtigt for skovens fremtoning at hovedparten af skoven består af løvtræer og at skovbrynene fortsat står ensartede og skarpe ind mod ådalene og ud imod landbrugsfladen samt at skoven har løvtræskarakter mod kysten. Området findes egnet som uforstyrret landskab.

A4: Lund bør ikke udvides ud over den lille tunneldals kronekanter. Landsbyen kan fortsat ændres indadtil hvor gamle huse kan erstattes af nye, eller renoveres efter moderne tiders behov. Der er dog mange bevaringsværdige bygninger, som er en del af det miljø der opleves her. Ændringer bør derfor ske med forsigtighed og på en måde der indordner sig det eksisterende. Der bør ikke opsættes master, vindmøller eller andre høje elementer i området, da det ikke understøtter karakteren af en bebyggelse som ligger lavt og skjult

i terrænet.

A5: Landbrugsfladen bør holdes åben og fortsat dyrkes med lave 1-årige afgrøder. Særligt bør de udsigtskiler der er til havet og klinten sikres. Almindelig udvikling af landbruget bør ikke forhindres, men det kan ikke anbefales at opføre store husdyrbrug eller biogasanlæg i dette område, da det vil forstyrre kystlandskabet og den åbenhed og enkelhed som området karakteriseres ved. Vindmøller og master kan ikke anbefales, da de vil forstyrre det horisontale landskab, som forstærkes af udsigten og kontakten med havet. Terrænændringer og skovrejsning bør begrænses i området, særligt bør der værnes om de lavninger der er i terrænet (små ådale) og udsigterne til klinten og havet, som derfor bør friholdes for tilgroning, skovrejsning og terrænændringer.

A6: Området har ingen visuel kontakt til havet. Det er i forvejen påvirket af Rødvigs byfront. Der er derfor umiddelbart ikke nogen grunde til at beskytte området særligt. Det er også her, der er udlagt rammer til byudvikling i kommuneplanen. I forbindelse med udvikling af området bør der være særlig opmærksomhed omkring, hvordan byen skal møde landskabet, samt hvordan kontakten til/forbindelsen med kysten formidles. Det er desuden vigtigt, at det overvejes, hvor stort behovet for boligudlæg på bar mark er, før der udarbejdes lokalplaner, da livet i Rødvig fortsat bør være mest intenst og koncentreret i den centrale, gamle del af byen og ikke i byens rande.

Beskrivelse

En let bølget moræneflade funderer et dyrkningslandskab med marker, levende hegn, skove og spredt bebyggelse. Landskabets strukturer er komplekse, men har en vis orientering eller samling ind mod de mange landsbyer. Store Heddinge ligger midt i området og er en gammel købstad. I dette område findes små og store produktionsvirksomheder og flere tekniske anlæg.

Store Heddinge Moræneflade

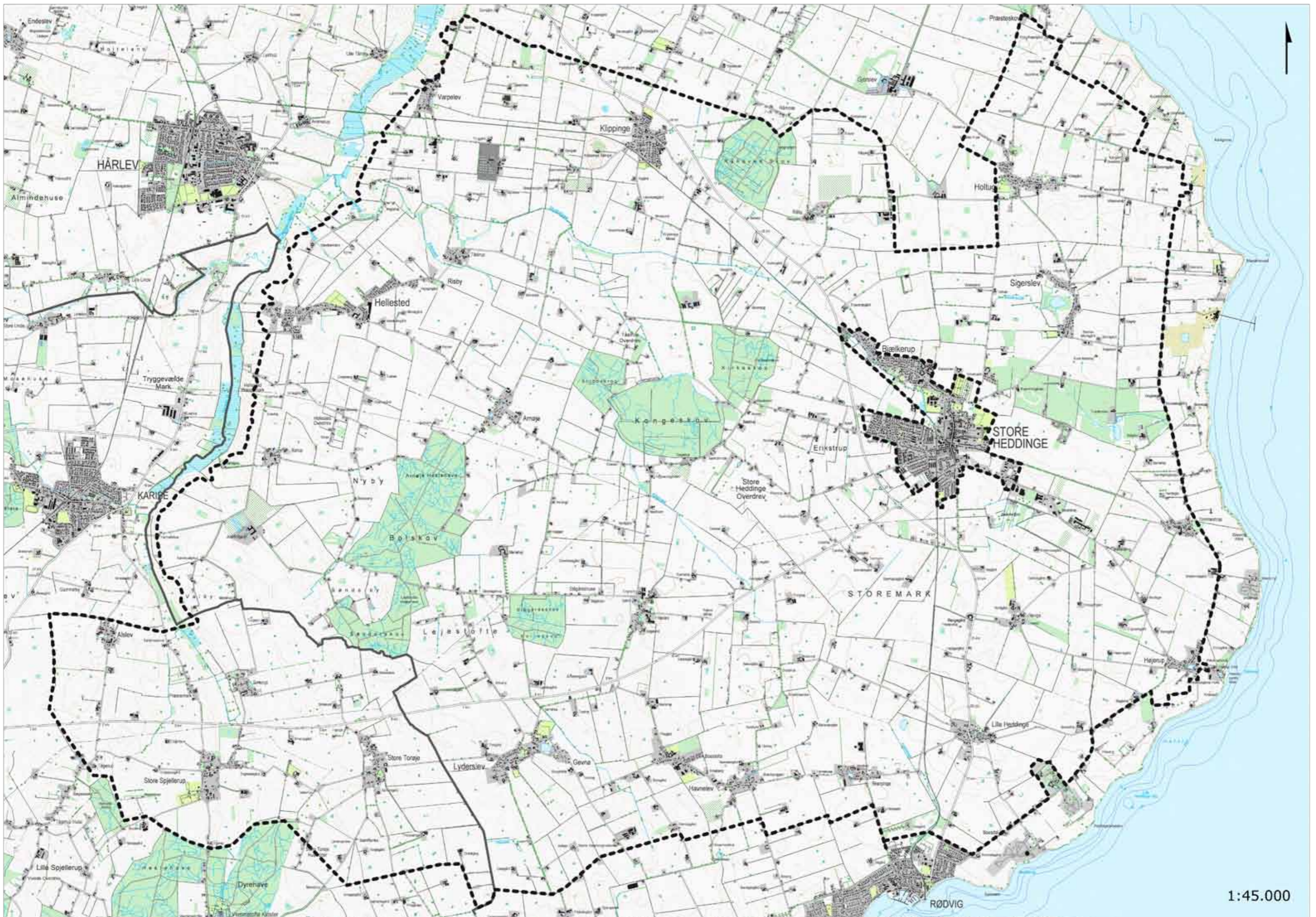
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

1 Stevns Klint
2 Højstrup Kystnære Landskab
3 Store Heddinge Moræneflade
4 Gjorslev Herregårdslandskab
5 Strøby Småskala Landskab
6 Tryggvælde Ådal
7 Hårlev Landbrugsflade
8 Vallø Dødislandskab
9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

1:45.000

Store Heddinge Moræneflade

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	48
Nøglekarakter	48
Beliggenhed og afgrænsning	48
Landskabskarakteren	48
Landskabskarakterens oprindelse	49
Naturgrundlag	49
Arealanvendelse	50
Rumlige og visuelle forhold	54
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	56
Vurdering	58
Karakterstyrke	58
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	60
Tilstand	62
Sårbarhed	62
Anbefalinger	64
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	64

Beskrivelse

Indkørsel til Boestofte fra nord.

Nøglekarakter

En let bølget moræneflade funderer et dyrkningslandskab med marker, levende hegn, skove og spredt bebyggelse. Landskabets strukturer er komplekse, men har en vis orientering eller samling ind mod de mange landsbyer. Store Heddinge ligger midt i området og er en gammel købstad. I dette område findes små og store produktionsvirksomheder og flere tekniske anlæg.

Beliggenhed og afgrænsning

Området er den centrale del af kommunen og centreret omkring Store Heddinge. Det omgrænses af karakterområder med klare karaktertræk. Grænserne til Strøby Småskala Landbrugslandskab, Stevns Klint og Højstrup Kystnære Landbrugsflade er diffuse, mens grænserne mod Tryggevælde Ådal og Gjorslev Herregårdslandskab opleves tydeligt.

Landskabskarakteren

Den let bølgede moræneflade danner grundlaget for et gammelt dyrkningslandskab. Bebyggelsen er dels samlet i mange små og større landsbyer og dels spredt ud i landskabet som små husmandssteder eller store gårde. Området er påvirket af tekniske anlæg som master, vindmøller og store produktionsanlæg, både fabrikker og landbrug. Flere steder er markerne plantet til med skov, pil eller mindre jagtremiser.

Transformerstation.

Dyrkningslandskabet med skove, solitære træer og store gårde.

Klippinge Bjerger.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabets struktur blev dannet i forbindelse med udskiftningen omkring begyndelsen af 1800-tallet. Nogle dele af området har en historie som går længere tilbage, idet der er tale om herregårdslandskaber.

Området har udviklet sig siden udskiftningen, bl.a. er der kommet en ny skov øst for Store Heddinge. Flere produktionsvirksomheder er etableret i det åbne land, mere eller mindre relateret til landbruget.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området består af moræne med to dødisbakker, Klippinge Bjerger, og en issø¹.

Jordtype

Der er hovedsageligt moræneler med få forekomster af grus, ler og organisk materiale som tørv og gytje.

Terræn

Terrænet er let bølgende og svagt stigende mod øst. Nogle steder er terrænet helt fladt.

Vandelementer

Der er flere vandløb og enkelte små søer. Vandløbene løber enten mod syd og øst til kysten eller mod vest til Tryggevælde Å. I landsbyerne er der et eller flere gadekær.

¹ En issø ses i landskabet som en lavning med meget flad bund. Denne issø skiller sig dog ikke særligt ud i landskabet.

Søer og vådområder i den nye skov øst for Store Heddinge.

Krogbæk.

Gevnø Mose ligger centralt i landsbyen.

Dyrkningslandskabet med hegn og vindmøller.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Marker, skove, jagtremiser, levende hegn og solitære træer optræder i varierende mønstre med varierende skala. Vej- og allétræer tegner også linjer i landskabet. I den sydlige del af området stråler linjerne ud fra landsbyerne i et mere eller mindre tydeligt mønster, mens den nordlige del af området i højere grad præges af et rektangulært mønster. I midten er strukturen kaotisk og stærkt varieret.

Dyrkningsform

Der er hovedsageligt landbrugsafgrøder i 1-årig omdrift. Men flere marker er nytplantede med skov eller pil, og mange steder er der plantet jagtremiser.

Bebyggelsesstruktur

Gårde og huse af varierende alder ligger samlet i mange små landsbyer. Derudover ligger der langs mange små veje husmandssteder, mens de store gårde ligger spredt ud på markerne. Der er et stort gartneri og flere små og store fabrikslignende produktionsvirksomheder, som ikke nødvendigvis er knyttet til landbruget.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Elverhøj og flere andre gravhøje ligger højt i landskabet. Maglehøj indeholder en jættestue.

Landsbyerne Lille Heddinge og Renge og deres stjerneudskiftningsmønstre fremtræder tydeligt i landskabet.

Mange af landsbyerne har en velbevaret struktur med gamle vejforløb, gadekær og marker/forter som strækker sig som grønne kiler ind i landsbyen.

Sigerslev er et andet godt eksempel på en velbevaret landsbystruktur. Mosen er det centrale element. Den omgives af forter med græssende dyr som igen omkranses af landsbyen på et højereliggende terræn.

Herregårdene Juellinge, Mariehøj og Seinhuus rummer velbevarede bygningsværker.

Tekniske anlæg

Der er mange tekniske anlæg i området. Vindmøllegrupper og enkeltstående husstandsmøller, en transformerstation og højspændingsledninger. Store gårdanlæg med stalde og siloer og desuden flere fabriksbygninger samt et stort gartneri findes også. Landskabet påvirkes af Store Heddinges byfronter, som dog ikke er så massive og sammenhængende.

Pyramidepopler langs vejen.

Pileplantage.

Elverhøj og stynede popler.

Frøslev - kirken og moderne stålspærsbygninger dominerer i en ellers grøn landsbyfront.

Hellested set fra syd.

Tåstrup Overdrev - en lille samling af husmandsteder.

En stor gård med siloer.

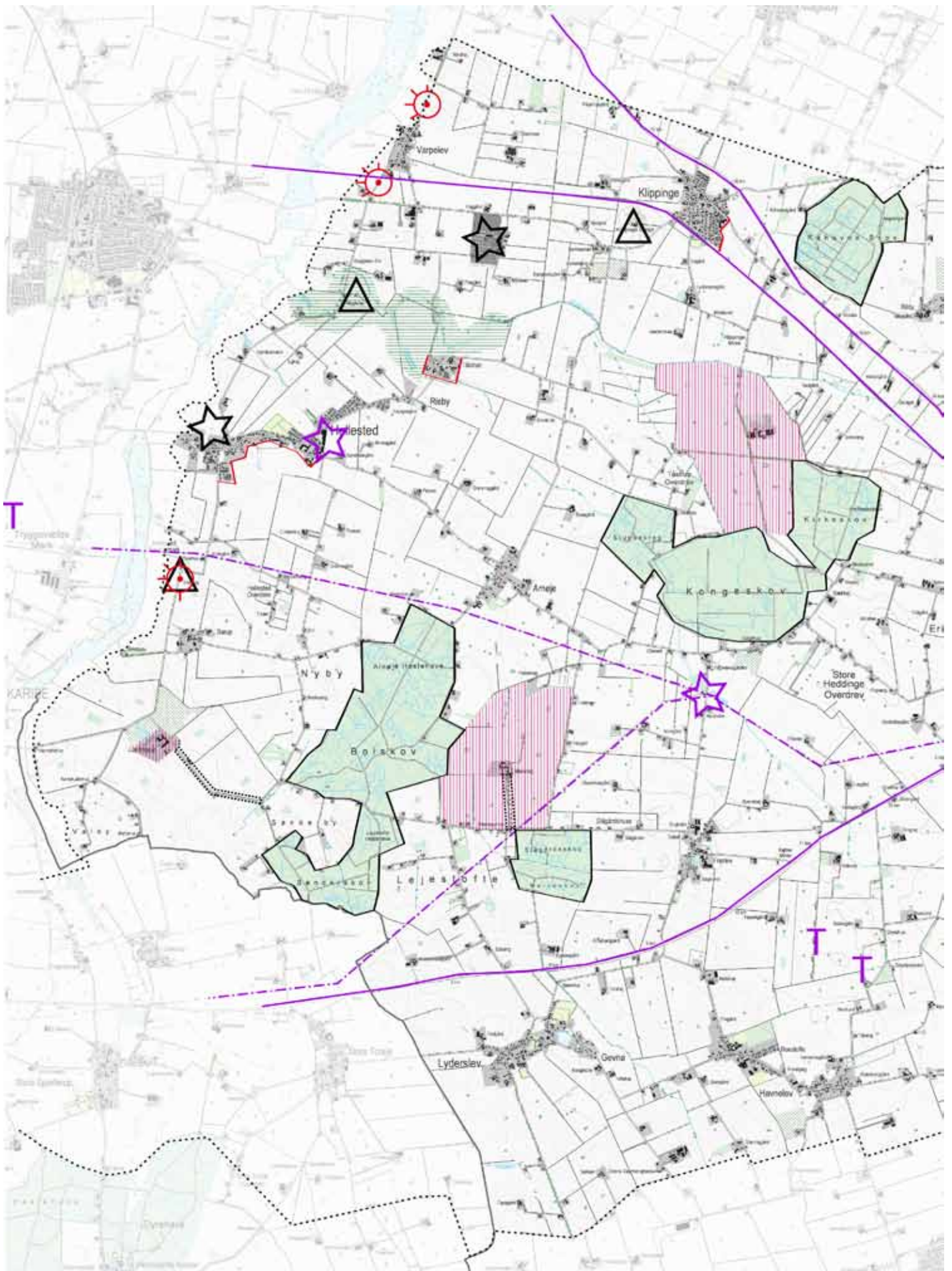
Fabrik indrettet i et gammelt mejeri.

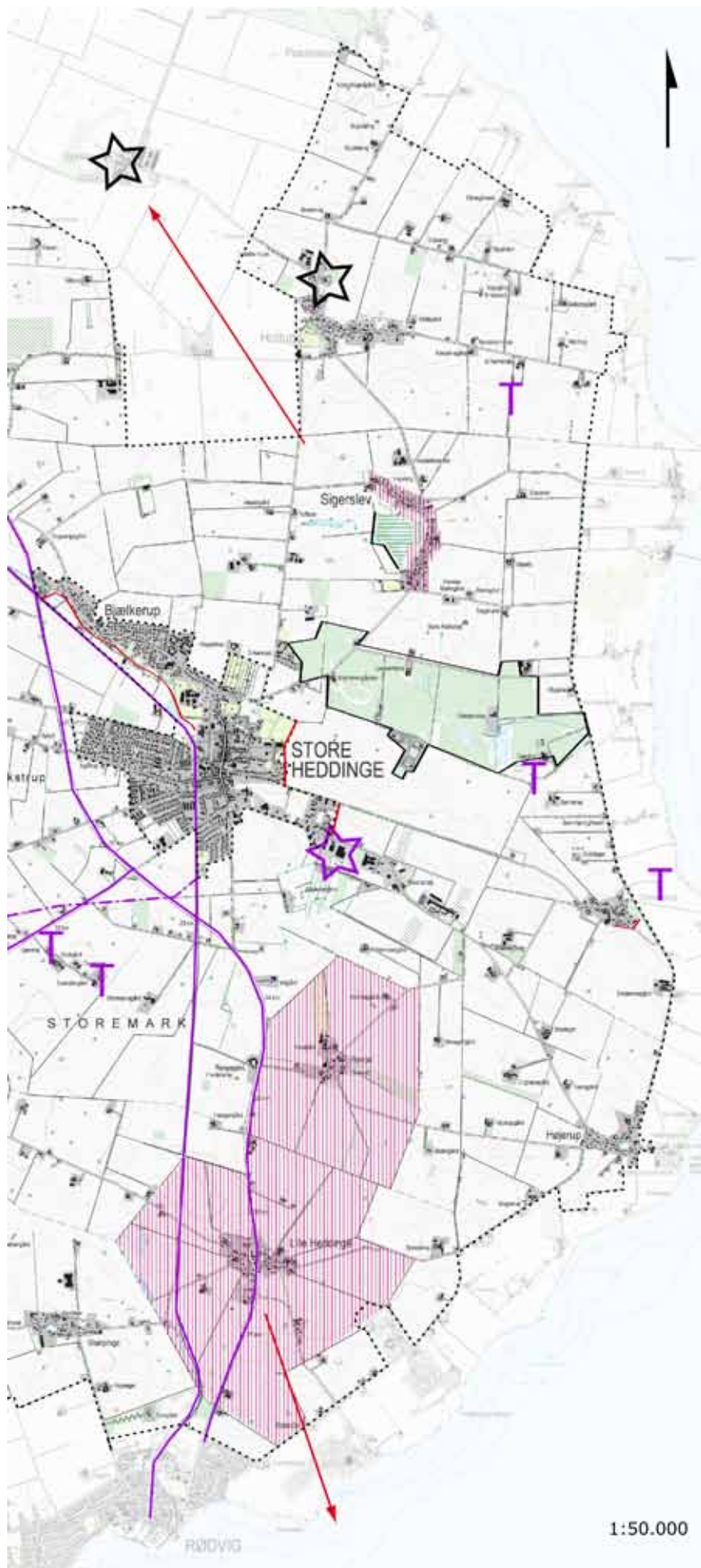

Indkørsel til Seinhuus.

Indkørsel til Juellinge.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

 Skovbryn

 Byfront

 Terraen

Oplevelsesrige delområder

 Kulturmiljø

 Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

 Udsigtspunkt

 Langt udsyn
(evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

 Bygninger og anlæg
(kulturhistorisk)

 Allé

 Markant terrænform

 Bygninger og anlæg
(industriel)

 Højspændingsledning

 Teknisk anlæg lineært
(vej, jernbane)

 Teknisk anlæg

 Landskabskarakterområde

 Kommunegrænse

 Kystforlandsgrense

1:50.000

Stor skala omkring Seinhuus.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Karaktergivende er den mangfoldighed og variation som findes i dette område både hvad angår skala, struktur og arealanvendelse. Grundlaget er den næringsrige moræneflade og arealanvendelsen er overordnet set landbrug.

Klipninge Bjerge er to meget markante dødisbakker, som kan ses på lang afstand, især opleves de fra naboområderne. I dette karakterområde kan man til gengæld komme helt tæt på dem.

Dette karakterområde er et udviklingslandskab. Nogle gårde er vokset og udvidet med store moderne staldbygninger, der er etableret jagtremiser, plantet skov og pil og opsat vindmøller. Byudviklingen er især sket i Store Heddinge og dens omegn, men i landskabet ligger flere fabrikker, som ikke relaterer sig direkte til landbruget.

Samtidig er der masser af spor fra udskiftningen og tidligere tider i form af gamle, krogede og stynede popler, landsbyer med velbevaret struktur og gamle huse og gårde samt levende hegn og jorddiger.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Sigerslev landsby folder sig rundt om en mose med tilhørende forte. Her går en rekreativ sti rundt om mosen. Her er interessant både naturmæssigt og kulturelt.

Lille Heddinge har en velbevaret stjerneudskiftning, som tydeligt opleves på trods af at både et nyere vej anlæg og jernbanen skærer igennem området. Desuden ses Lille Heddinge mølle mange steder fra.

Renge er en fin landsby med flere gamle gårde og et velbevaret stjerneudskiftningsmønster.

Skøringen, lille skala, ekstensiv drift.

Stien mellem de private haver og fortene/mosen i Sigerslev.

Sigerslev Mose og forte.

Skorsten, lagerbygning, mast og trådhegn giver en massiv teknisk påvirkning.

Krogbæk og Ellebækken udgør sammen med Maglehøj et oplevelsesrigt delområde. Vandløbene snor sig vej gennem landskabet og Maglehøj er en høj med jættestue, som man kan kravle ind i.

Generelt er skovene oplevelsesrige naturmiljøer.

Gravhøjen Elverhøj ligger smukt i landskabet og giver et godt udsyn over Tryggevælde Ådal.

Landsbyerne er generelt velbevarede med vejforløb, gadekær og gamle gårde og huse. I Hellested og Arnøje kiler de omkringliggende marker sig helt ind til hovedgaden.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabelementer

Der er en del påvirkning af tekniske anlæg i området. Store Heddinge og Klippinge er byudviklet, og særligt erhvervsområderne i tilknytning til Store Heddinge ligger mere i landskabet end i byen. Her er skorstene, siloer, master og vindmøller.

Visuelle relationer til naboer

I den vestlige del af området er der gode udsigtsmuligheder hen over Tryggevælde Ådal.

Vindmøller i Faxe Kommune opleves tydeligt fra området.

I nord kan man se Gjorslev Gods.

Hellested: Marker og græsningsarealer som grønne kiler helt ind til hovedgaden.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Nøglefunktion er landbrugets fortsatte drift og udviklingsmuligheder.

Udviklingstendenser

Byudvikling: Der er sket byudvikling flere steder i området. Primært er Store Heddinge vokset i areal, men også Klippinge og Hellested er udvidet. Mod syd er der vokset en lille 'landsby' frem i nyere tid - Boestofte.

Flere beboelsesejendomme både i og uden for landsbyerne ser forfaldne og forladte ud og mange erhvervsjendomme ligger tomme hen. Der er også flere eksempler på ejendomme med meget oplag af fx gamle biler eller lignende.

Klima: Flere steder er der problemer med opstuvning af vand på markerne i regnfulde perioder, og vandet giver til tider oversvømmelsesproblemer i Store Heddinge.

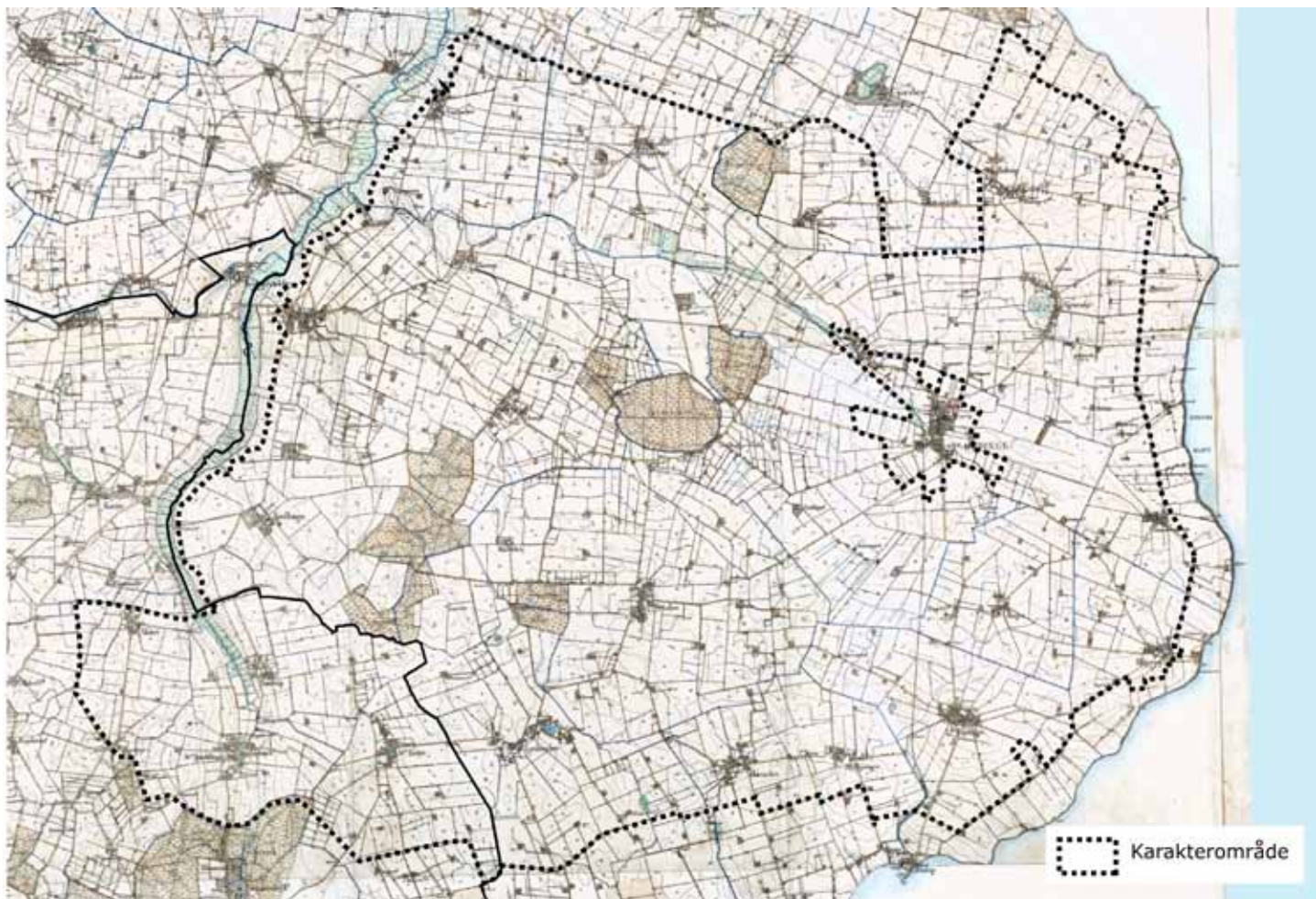
Planlagte ændringer

Nye områder til byudvikling er udlagt omkring Store Heddinge, Hellested og Klippinge.

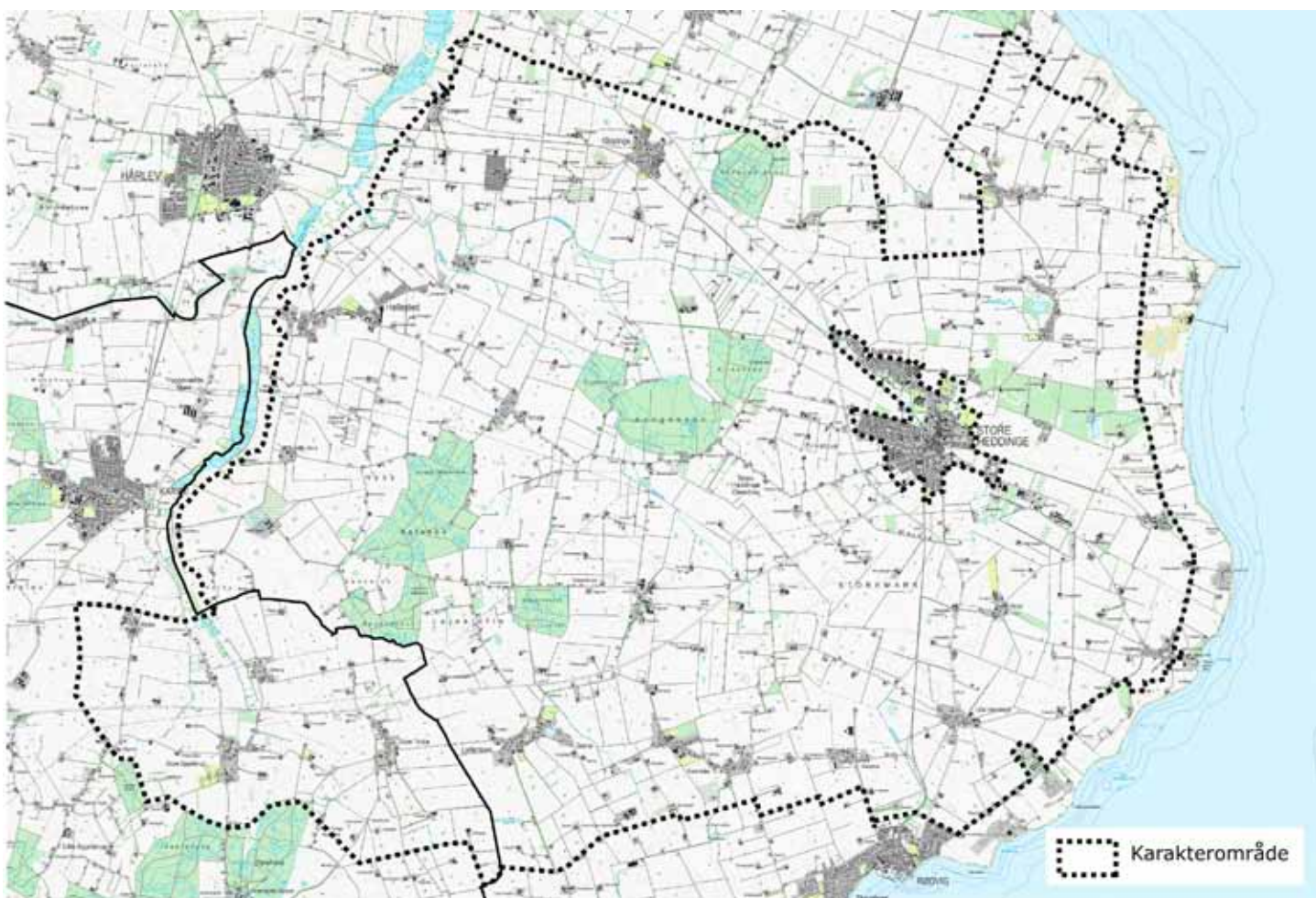
Grundet arbejdet med at få Stevns Klint optaget som verdensarv og en forventning om en deraf øget tilstrømning af turister, er der et behov for flere parkeringspladser ved Højerup. De vil muligvis blive placeret i dette område.

Faldefærdig ejendom.

Høje Målebordsblade, målt i 1891-92.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Et lille herregårdslandskab omkring Seinhuus. Markerne er store og opdelt med en klar struktur. Bygningsværket er stort og markeret med gamle alléer og murede søjler ved indkørslen.

K2: Herregårdslandskabet omkring Juellinge Gods. Store markflader brydes af jagtremiser og vejene flankeres af nyplantede alléer. Iøjnefaldende er de store staldbygninger muret i kampesten og mursten. Markernes form og heggenes struktur er irregulære sammenlignet med andre herregårdslandskaber i kommunen.

K3: Herregårdslandskab omkring Mariehøj. Store markflader og tydelig struktur. Alléen som fører op til hovedbygningen er sammensat skiftevis af hestekastanje og platan.

K4: Tomatgartneri og løgfabrik er to produktionsvirksomheder med særlig tilknytning til det åbne land, men som skiller sig ud. Virksomhederne har et industrielt udseende og påvirker landskabet med voluminøse bygninger og skorstene. Landskabet omkring gartneriet præges af høje smalle hegn, tekniske voldanlæg som omgiver et bassin og den massive glasbygning. Løgfabrikken har en afsmittende effekt på landskabet i form af løgmarker. Løgfabrikken er lukket, og gartneriet gik konkurs i 2011.

Karakteristiske områder

K5: Landbrugslandskabet med landsbyer og en struktur som stråler ud fra dem. Landskabet virker sammensat med mange forskelligt udseende hegn og vejtræer.

Karaktersvage områder

K6: Erhvervsområdet som ligger tæt op ad en lille mose virker løsrevet fra Store Heddinge. Bygningerne er forfaldne og trådhegn, busser og diverse oplag virker malplacerede.

Kontrasterende områder

K7: Et nytplantet skovområde med lysninger, søer og mose. Skoven er sammensat af mange træarter. Der er offentligt tilgængelige gangstier. Et lille tidligere militært område er spærret af med fast hegn.

K8: Krogbækken og det omgivende terræn skiller sig ud. To små ådale samles til én og vandløbet snor sig i bunden af dalen.

Seinhuus (K1).

Alléen op til Mariehøj (K3).

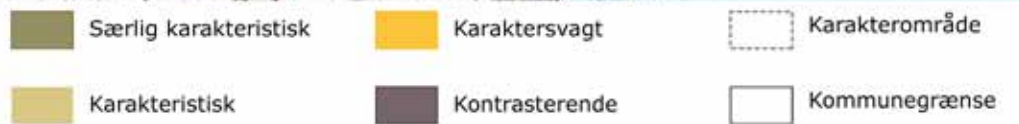
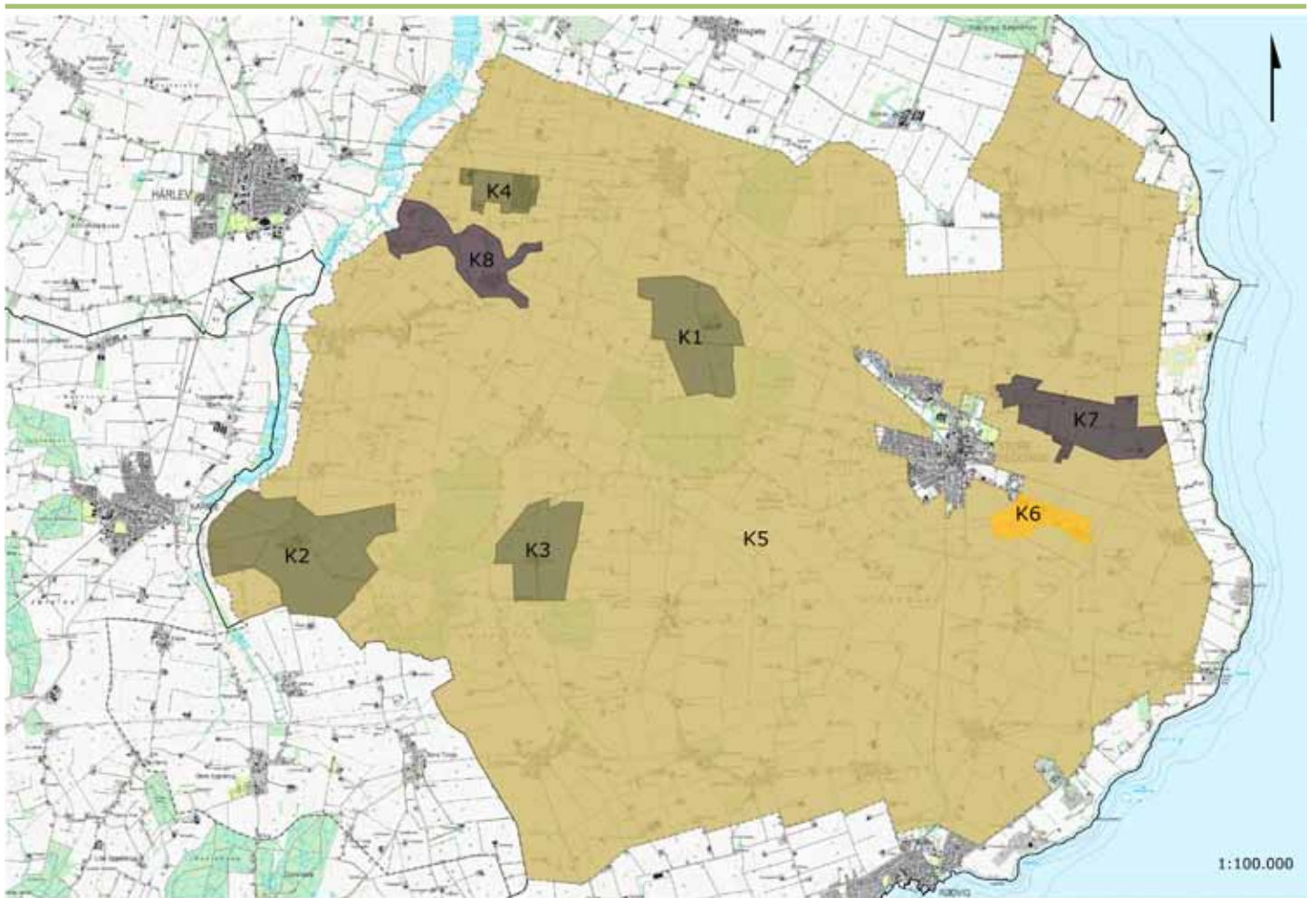
Oplag og trådhegn (K6).

Nyetableret skov øst for Store Heddinge (K7).

Krogbækken snor sig i bunden af en lille ådal (K8).

Gartneri med hegn, drivhuse og vandbassin (K4).

Klippinge Bjerge (V6).

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Storkebæk og Ellebæk løber sammen til Krogbæk i små tunneldale, som giver en variation i terrænet. Krogbækkens snoede forløb i bunden af en tunneldal gør stedet til en lille visuel perle. Maglehøj er en gravhøj med en fin jættestue.

V2: Den nyetablerede skov øst for Store Heddinge byder på en række visuelle oplevelser. Det skyldes blandt andet variationen i plantevalget og de små og store lysninger i skoven. Vindmøllen i skellet mod syd opleves stadig meget markant, fordi træbevoksningen ikke er så høj endnu. Med tiden som skoven vokser til, vil vindmøllen synes mindre dominerende.

V3: Sigerslev Landsby og sammenhæng med Sigerslev Mose giver med den rekreative sti gode visuelle oplevelsesmuligheder.

V4: Det høje terræn syd for Lille Heddinge giver mulighed for at se havet og Møns Klint i klart vejr.

V5: Hellested ligger i en lille ådal og er en langstrakt landsby som giver et visuelt oplevelsesforløb, når man bevæger sig igennem landsbyen. Gamle gårde, huse af forskellig oprindelse ligger i fin afveksling med forter og marker langs den gennemgående vej.

V6: Klippinge Bjerge er to markante bakker i et ellers fladt terræn. De kan ses på lang afstand, men de er også fascinerende at opleve på tæt hold. Den ene bakke ligger åbent med afgrøder og græs mens den anden er beplantet med skov. Imellem de to bakker ligger en gård.

Nord og syd for Varpelev er der udsigt over Tryggvælde Ådal fra landevejen.

Maglehøj (V1).

Lysning med sø i skoven, vindmøllen står i skellet mellem mark og skov (V2).

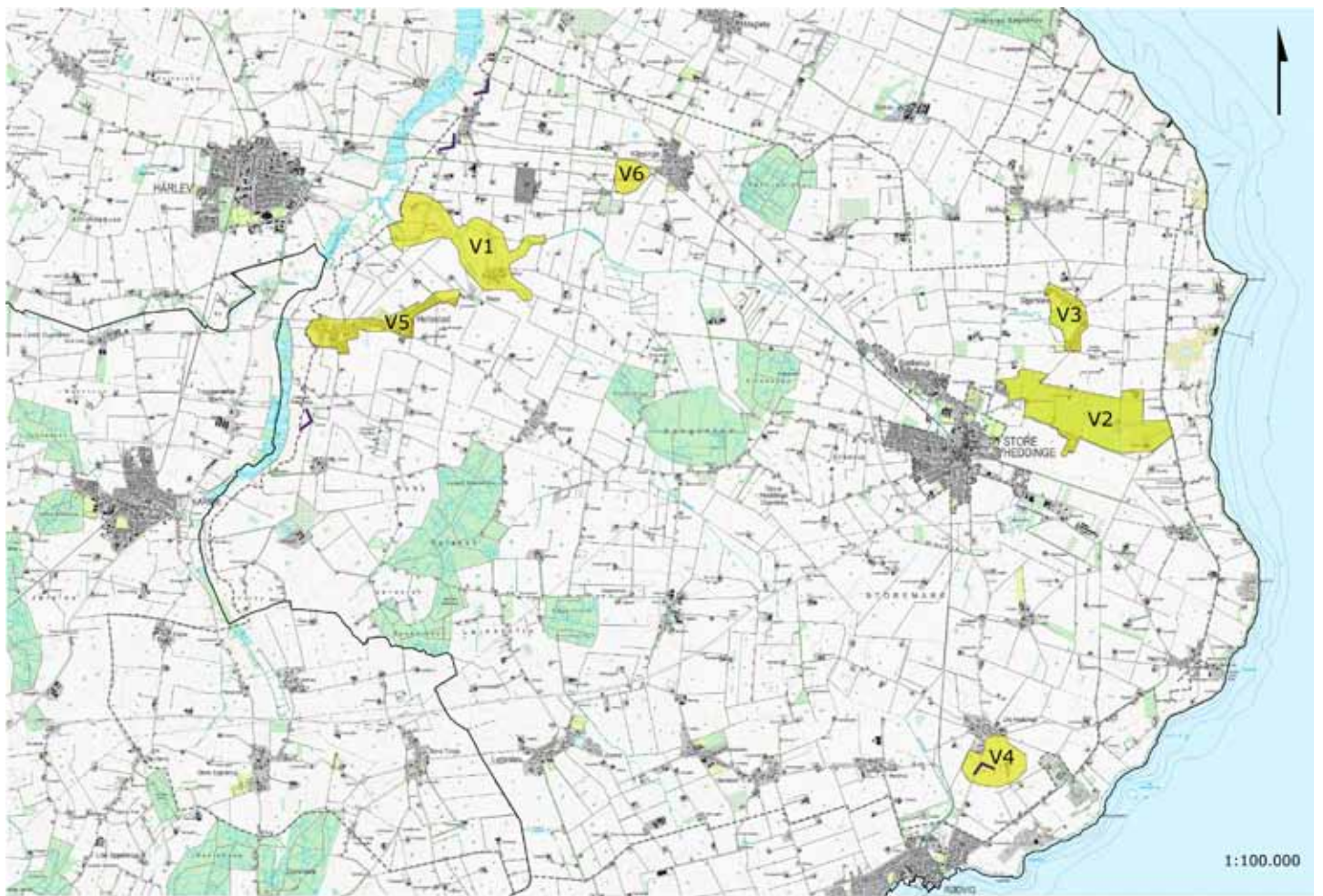
Hellested, her kommer dyrkningslandskabet helt ind til den gennemgående vej. (V5).

Udsigt til havet (V4).

Havets horisont for enden af landvejen til Rødvig (V4).

 Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

 Karakterområde

 Udsigt

 Kommunegrænse

Udsigt til ådalen fra landvejen nord og syd for Varpelev.

Lille Heddinge, stjerneudskiftning opleves ved det levende hegns forløb i forhold til vejens, som giver en trekantet mark (T1).

Tilstand

Områder i god tilstand

T1: Renge og Lille Heddinge landsbyer med et velbevaret stjerneudskiftningsmønster, som også kan opleves i landskabet. Selvom både en nyere landevej og en jernbane gennemskærer området er påvirkningen begrænset og området virker ret uforstyrret.

T2: Landsbyerne Sigerslev og Holtug omgives af et rektangulært blokudskiftningsmønster. Landsbyerne og det omgivende landskab har en god intakthed og god vedligeholdelse. Tre vindmøller udgør den tekniske påvirkning i området, som derfor vurderes at være middel forstyrret.

T3: Seinhuus og det omgivende landskab er en velbevaret og intakt struktur. Det vurderes at landskabet er godt vedligeholdt, og at området er helt uforstyrret.

Områder i middel tilstand

T4: Området udgør den største del af karakterområdet og afspejler det generelle indtryk. Landskabets oprindelige strukturer kan stadig ses, men de er ændret og påvirket af den generelle udvikling. Derfor har området en middel intakthed og en middel vedligeholdelse. Desuden er der en påvirkning fra tekniske anlæg som gør området forstyrret visuelt.

Områder i dårlig tilstand

T5: Der er en tendens til en dårlig vedligeholdelse af ejendommene og flere af dem præges af oplag. Området forstyrres af små og store vindmøller samt højspændingsledninger. Jernbanen har bevirket at en af vejene er blevet blind. Dermed er der to blinde veje i området, som får det til at virke afsidesliggende.

T6: Erhvervs-/industriområde som er dårligt vedligeholdt og som forstyrrer landskabet både visuelt og med støj.

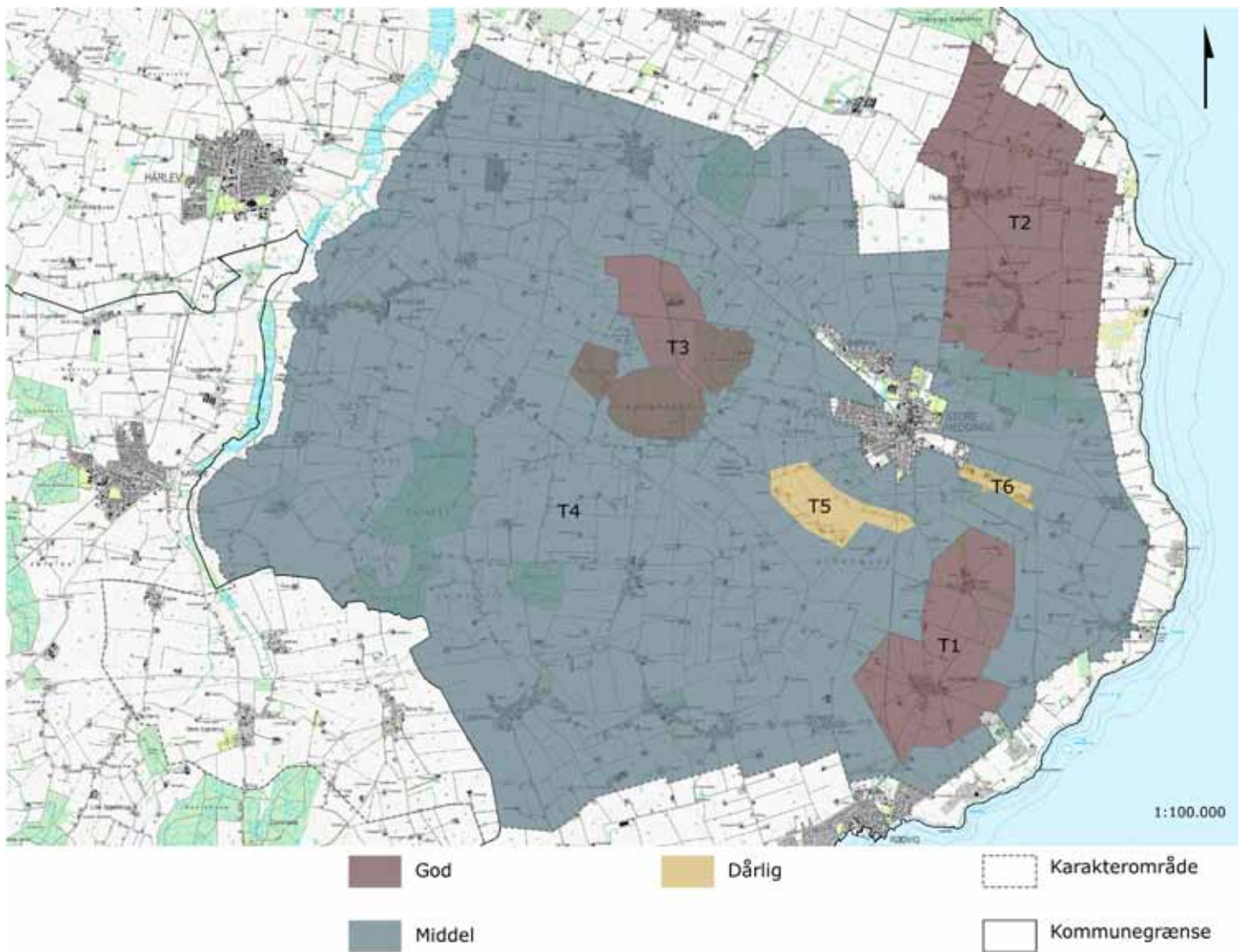
Sårbarhed

Særligt sårbare områder

Der er ingen udpegninger af særligt sårbare områder i karakterområdet. Generelt er landsbyerne og deres indpasning i det omgivende landskab sårbare over for nybyggeri i randen samt 'huludfyldning' på forter og andre grønne landskabskiler.

Blokudskiftning ved Holtug. Hegnene skærer ind på vejen i en ret vinkel (T2).

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

Den største del af området kan udvikles. Det er her der er muligheder, og området trænger til et løft. Forfaldne ejendomme og et stort hverdagslandskab¹ bærer mulighederne for udvikling. Udviklingen bør dog ikke overlades til tilfældigheder, men struktureres og fokuseres.

A1: Landskabet omkring Seinhuus er helt intakt, åbent og har en stor skala med mulighed for det vide udsyn. Landskabet bør bevares, og der bør ikke rejses skov, opsættes vindmøller eller andre tekniske anlæg, andet end i tilknytning til den eksisterende bebyggelse og hvad der er nødvendigt for den fortsatte drift. Terræændringer og tilgroning er også uønsket.

A2: De særlige terrænformer med ådale og åer bør beskyttes. De lavtliggende områder egner sig selvsagt ikke til byggeri, men heller ikke skovrejsning, terræændringer og tekniske anlæg kan anbefales her, da det kan sløre terrænets relief og skala. Mindre tekniske anlæg og eventuelle forsinkelsesbassiner kan indrettes med henblik på at afbøde presset på Tryggevælde Å. Dog bør det gøres med største opmærksomhed, for ikke at ødelægge de æstetiske kvaliteter, fx ved at udforme og designe et evt. bassin med 'naturpræg'.

A3: De tydelige strukturer, som er bevaret fra stjerneudskiftningen af de to landsbyer, er det vigtige i dette område. Når der skal planlægges i området, bør det sikres at strukturerne fortsat kan ses og opleves. Skovrejsning og fjernelse af hegn kan ikke anbefales. Ny bebyggelse bør planlægges med stor forsigtighed og under forudsætning af, at alle tidligere bebyggede grunde er udnyttede i landsbyerne, der bør tages vidtgående hensyn til landskabet og landsbyens oprindelighed og autenticitet. Store tekniske anlæg som biogasanlæg og vindmøller kan ikke anbefales.

A4: Dette er et blokudskiftet landskab. Det omfatter Sigerslev, som er en landsby med en særlig struktur. Landskabet er enkelt og ret uforstyrret. Området kan udvikles i et begrænset omfang og med stor opmærksomhed på ikke at sløre strukturen og især på ikke at påvirke naboområderne Gjorslev og Stevns Klint. Biogasanlæg og store husdyrbrug bør ikke lokaliseres her.

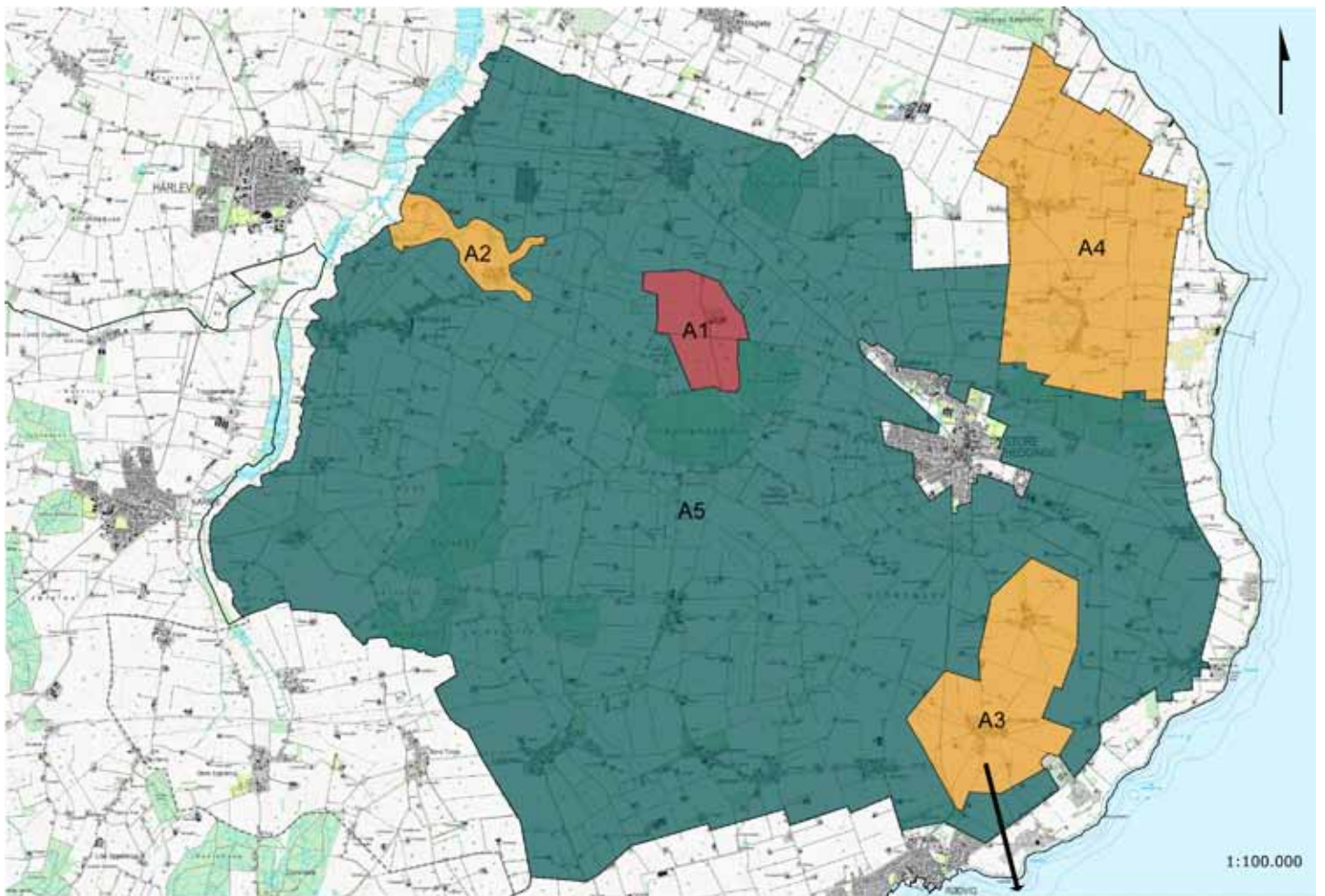
A5: Den centrale del af karakterområdet og af

kommunen kan udvikles. Nye strukturer kan lægges ned i landskabet og tilføre nye identiteter. Området bør planlægges, så udviklingen ikke overlades til tilfældigheder.

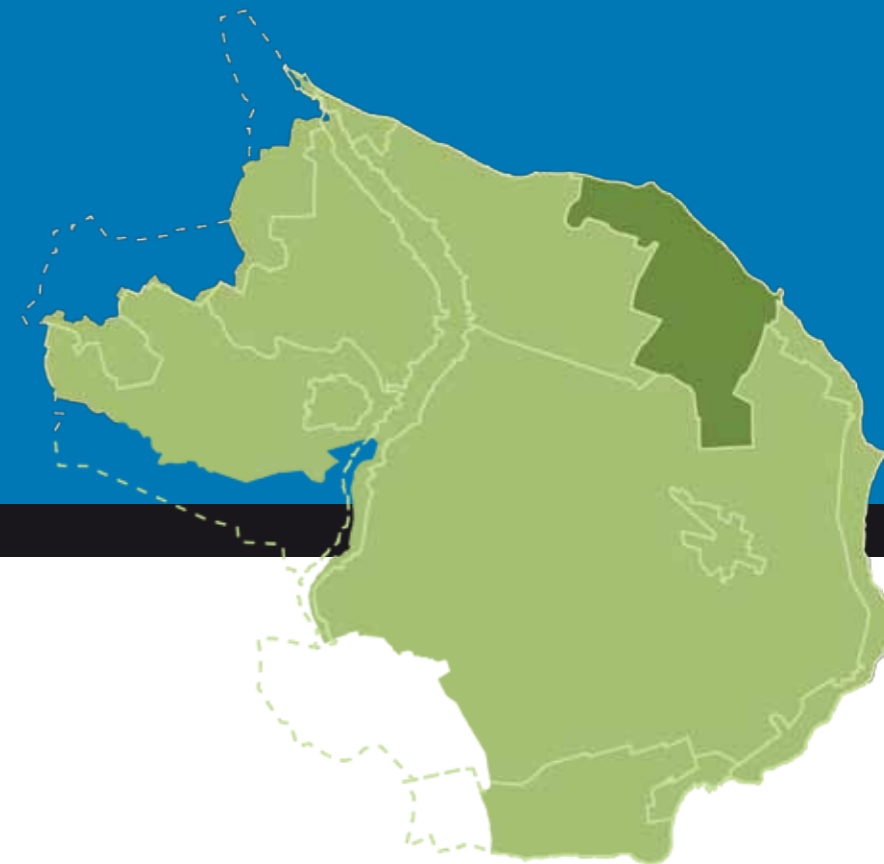
Landbrugets udviklingsmuligheder bør sikres i området, ligesom at det bør være nemt at få tilladelse til erhvervsbyggeri. Dette bør gøres med konkrete udpegninger af områder til formålene.

Landsbyernes særkende og struktur bør bevares og særligt den måde de hænger sammen med det omgivende landskab bør bevares. Landsbyerne er generelt kendetegnet ved at have meget grønne fronter ud mod det åbne land. Store træer og buske camouflerer landsbyernes bebyggelse uden at skjule dem helt.

¹ Et landskab som løbende er tilpasset tidens og menneskers behov uden en overordnet retning. Med andre ord er udviklingen sket mere eller mindre tilfældigt med karakterforringelser til følge.

	Bevare		Udvikle		Karakterområde
	Beskytte		Udsigtskiler		Kommunegrænse

Beskrivelse

Den flade moræne er inddelt i store rektangulære markstykker adskilt af levende, klippede hegn på jorddiger. I hegnene står enkelte gamle træer som overstandere og rager op i horisonten. Bebyggelsen begrænser sig til nogle få store herregårde samt enkelte små huse, som ligger inde i skoven mod nord. I skoven er terrænet meget varieret grundet en tunneldal og utallige små gravhøje.

Gjorslev Herregårdslandskab

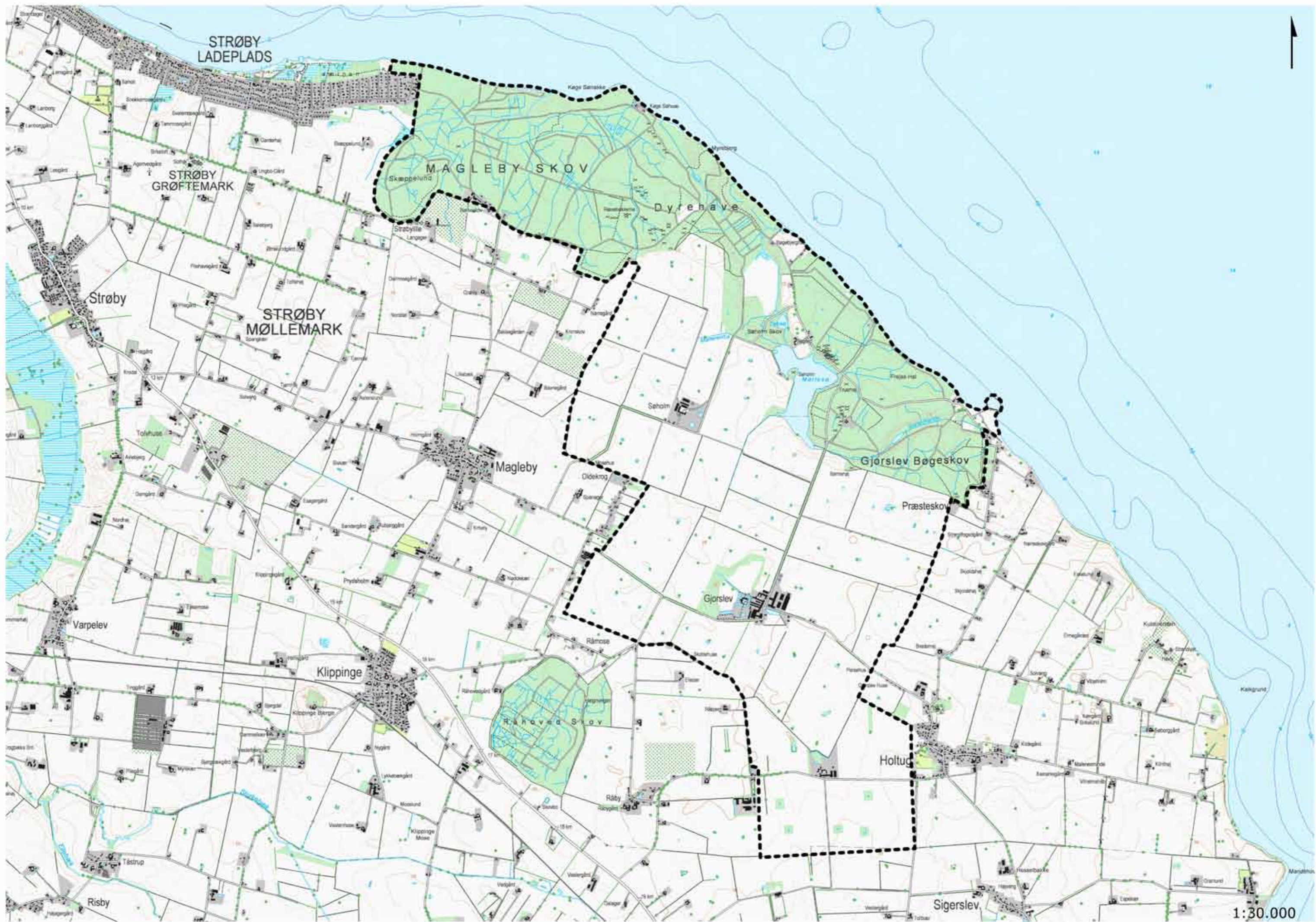
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab**
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

Gjorslev Herregårdslandskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	72
Nøglekarakter	72
Beliggenhed og afgrænsning	72
Landskabskarakteren	72
Landskabskarakterens oprindelse	72
Naturgrundlag	73
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	73
Arealanvendelse	74
Rumlige og visuelle forhold	77
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	78
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	78
Vurdering	80
Karakterstyrke	80
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	81
Tilstand	82
Sårbarhed	83
Anbefalinger	84
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	84

Beskrivelse

Den store markflade, de klippede hegn med enkelte solitære træer (overstandere). I baggrunden anes skoven.

Nøglekarakter

Den flade moræne er inddelt i store rektangulære markstykker adskilt af levende, klippede hegn på jorddiger. I hegnene står enkelte gamle træer som overstandere og rager op i horisonten. Bebyggelsen begrænser sig til nogle få store herregårde samt enkelte små huse, som ligger inde i skoven mod nord. I skoven er terrænet meget varieret grundet en tunneldal og utallige små gravhøje.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger i den nordøstlige del af kommunen og har en kyststrækning mod nord ud til Køge Bugt. Mod øst, syd og vest afgrænses området af landbrugslandskabet med en mindre skala og en tættere bebyggelse. Karakterområdet omfatter herregårdslandskaber omkring Gjorslev, Søholm og Bredeløkke.

Landskabskarakteren

Karakterområdet er et herregårdslandskab. Der er store rektangulære marker adskilt af levende hegn med et højt plejeniveau, dvs. at de alle klippes som hæk. Derudover er der en stor skov og bebyggelsen udgøres af herregårdene, som er store bygningskomplekser med parkanlæg og forfinede bygningsværker.

Landskabskarakterens oprindelse

Gjorslev blev opført omkring år 1400, hvor landskabet må formodes at have set anderledes ud. Landskabet har ændret sig i takt med landbrugets udvikling, men har ikke som andre landbrugslandskaber været genstand for en transformation i forbindelse med udskiftningen. Gjorslev udgjorde sit eget ejerlav. Den udvikling der er sket ses på bygningsmassen, hvor der er kommet nye bygninger til i takt med tidens behov.

Klippede hegn langs vejen. Gamle træer står som overstandere i hegnene.

Gjorslev Gods, middelalderslottet.

Her er tunneldalen blotlagt med slået græs.

Moræneklinten.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er primært moræne, men i den nordlige del gennemskæres det af en tunneldal. Kysten udgøres dels af en moræneklint (abrassionsflak) og dels af marint forland vest for Køge Sønakke.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler, men ud mod kysten og i tunneldalen er jorden organisk tørv eller gytje, ligesom i overgangen til det marine forland, som består af saltvandsgrus.

Terræn

Terrænet er meget fladt, undtagen i nord, hvor tunneldalen skærer en dyb kløft med stejle sider. I overgangen til det marine forland er der også en stejl skrænt ned til det flade kystforland. Der hvor kysten ikke er marint forland afsluttes terrænet i en klint.

Vandelementer

Havet er det mest markante vandelement, men derudover er der i tunneldalen flere søer. Den største hedder Møllesø. Flere vandløb strømmer ned til tunneldalen og løber videre i dalen. Spredt ud på markerne i en jævn fordeling ligger der små vandhuller, to-tre pr. mark. I den nordvestlige del af området, i forbindelse med det marine forland, er der mange vandløb og grøfter.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Områdets nordvendte kyst ligger ud til Køge Bugt, som er et indre dansk farvand.

Dybdeforhold

Der er ca. 1 km ud til 5 m dybde, og bølgepåvirkningen er moderat.

Vindeksponeering

Kysten ligger i læ for den fremherskende vindretning.

Strandbredden

I øst, hvor der er klint, er strandbredden meget smal til ikke eksisterende, den består af flintesten. I vest er strandbredden smal og hovedsageligt bestående af sand.

Møllesø.

Vandløb i skoven - Møllerenden.

Marint forland.

Bøgeskov Havn er et lille havneanlæg.

Arealanvendelse

Bevokningsstruktur

De flade dyrkede marker med både enårige og flerårige afgrøder (solbærplantage) opdeles af ensartede klippehegn med spredte fritvoksende træer. Sydligst i området er der plantet jagtremiser centralt på markerne. I den nordlige del er der skov. Skoven er primært løvskov, men enkelte partier af nåletræer forekommer også. I skoven er der lysninger med engarealer. Omkring Gjorslev Gods er der en parkbeplantning med store solitære træer, prydblæner og -buske.

Dyrkningsform

Al beplantning i området passes med et højt plejeniveau. De levende hegn klippes fx som hæk. Skoven ser ud til at blive dyrket med plukhugst, og der er en naturlig foryngelse, nogle områder er dog nytplantet.

Bebyggelsesstruktur

Der er tre store herregårde i området, Gjorslev, Søholm og Bredeløkke. Desuden er der nogle få spredte huse i skoven samt restauranten Traktørstedet ved Bøgeskov Havn. Bygningskomplekset omkring Gjorslev Gods indeholder både det gamle middelalderslot, store moderne staldbygninger og arbejderboliger.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Markerne omkring Søholm og Gjorslev, Gjorslev Gods og Bøgeskoven udgør en kulturhistorisk helhed. Det har været et ejerlav for sig selv. Den ensartede rønneallé op til Søholm er et klassisk herregårdsmotiv (alléer) og udgør derfor et kulturhistorisk element.

I Bøgeskoven findes desuden en stor koncentration af gravhøje.

Tekniske anlæg

Egentlige dominerende tekniske anlæg findes ikke i området.

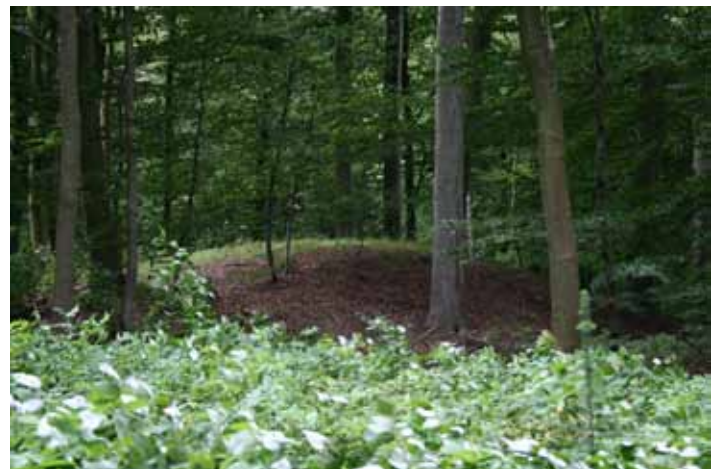
Bøgeskov Havn er en lille havn, som er bygget ud fra kysten med to moler. I havneområdet er der en smule oplag af forskellig havnerelateret materiel.

I tilknytning til Gjorslev Gods ligger store staldbygninger af forskellig oprindelse, også nogle store moderne kostalde, som dog ikke dominerer i det omkringliggende landskab.

Ved stranden i skoven er der lavet kystsikring med betonelementer, som virker fremmede i et naturområde.

Lille ejendom i skoven tæt på kysten.

En af de store gravhøje i skoven.

Traktørstedet, skoven og kystklinten i det fjerne.

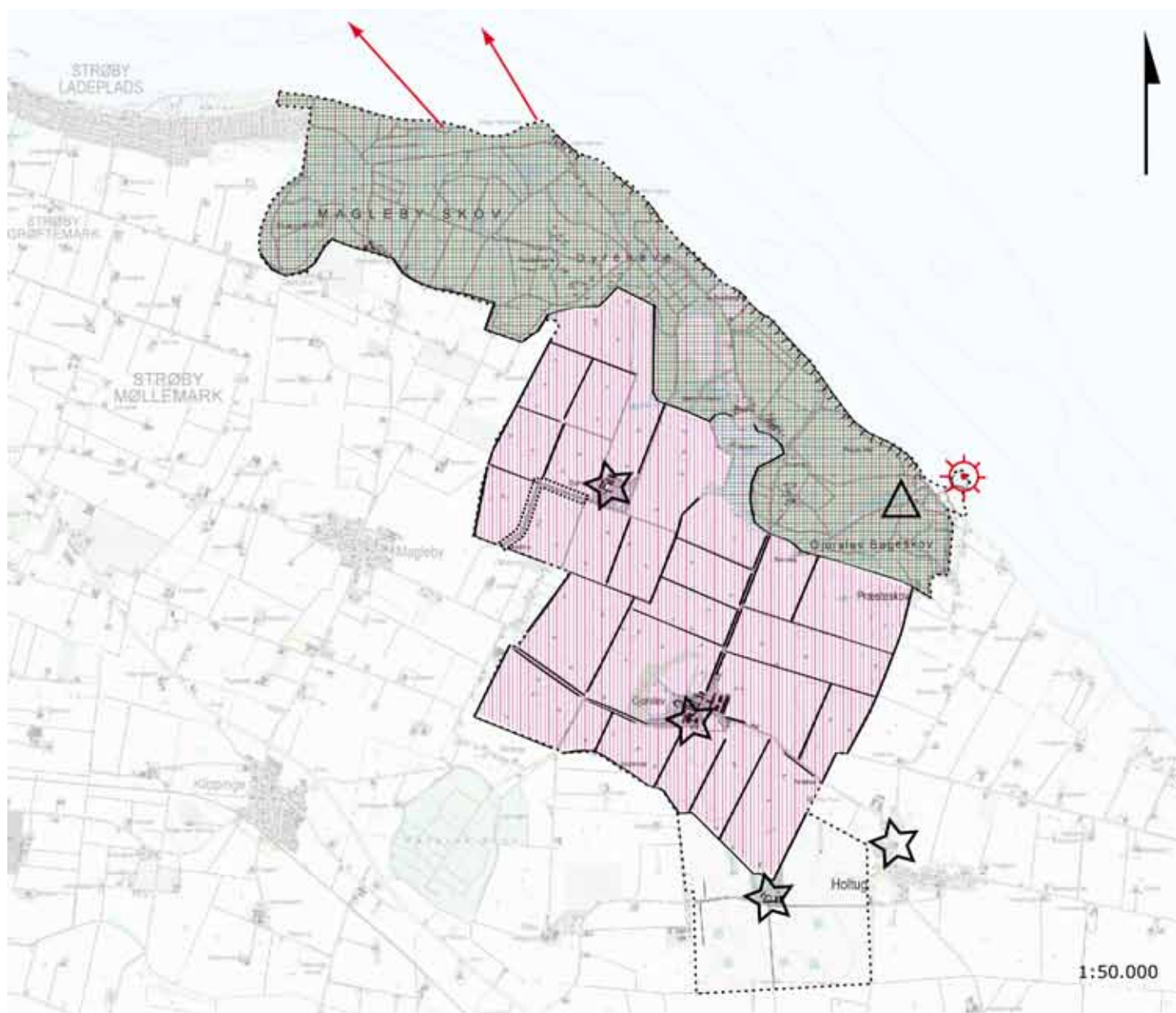
Solbærplantage.

Gjorslev Gods i baggrunden af en stor mark.

Bøgskoven som ser ud til at forynge sig selv.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Klippede hegn
- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrænse

De klippede hegn omgiver vejene omkring Gjorslev.

Rønnealléen op til Søholm.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

De store rektangulære markfelter, som adskilles af brede klippede hegn, udgør de karaktergivende landskabselementer. Desuden er den ensartede rønneallé op til Søholm et dominerende element, som træder frem i landskabet. Skoven i baggrunden udgør en klassisk afslutning af det flade landskabsrum. Skoven er et lukket og tæt landskabsrum med flere lysninger.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Gjorslev Gods og parken omkring er helt særligt på grund af de forfinede gamle bygninger og den omhyggeligt anlagte park. Skoven er med lysninger, strand, sø og tunneldal et oplevelsesrigt delområde, som desuden også byder på store samlinger af gravhøje.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Området er upåvirket af tekniske anlæg og der er meget stille - kun naturens lyde høres og lejlighedsvist en landbrugsmaskine.

Visuelle relationer til naboområder

Området lukker sig om sig selv med de klippede hegn, så man kun få steder kan se ind i naboområderne. Høltug Kirke ligger højt i landskabet og kan derfor ses fra området.

Nogle få kig til naboområderne muliggøres af 'huller' i hegnene.

I de klippede levende hegn står solitære træer som overstandere med jævn fordeling.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Der er kun få steder adgang til kysten. Herfra kan man til gengæld se hele bebyggelsen langs Køge Bugt op til Avedøreværket.

Man kan også se på langs af kysten og se hvordan den lave moræneklint kommer frem til vandet, der hvor der ikke er strand.

I horisonten ses bebyggelserne langs Køge Bugt i klart vejr.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Godsets fortsatte drift af jorden og vedligeholdelse af hegn og bygninger er en nøglefunktion for videreførelse af dette landskab.

Udviklingstendenser

Som det ses af kortene på næste side har landskabets strukturer stort set ikke ændret sig i mange år.

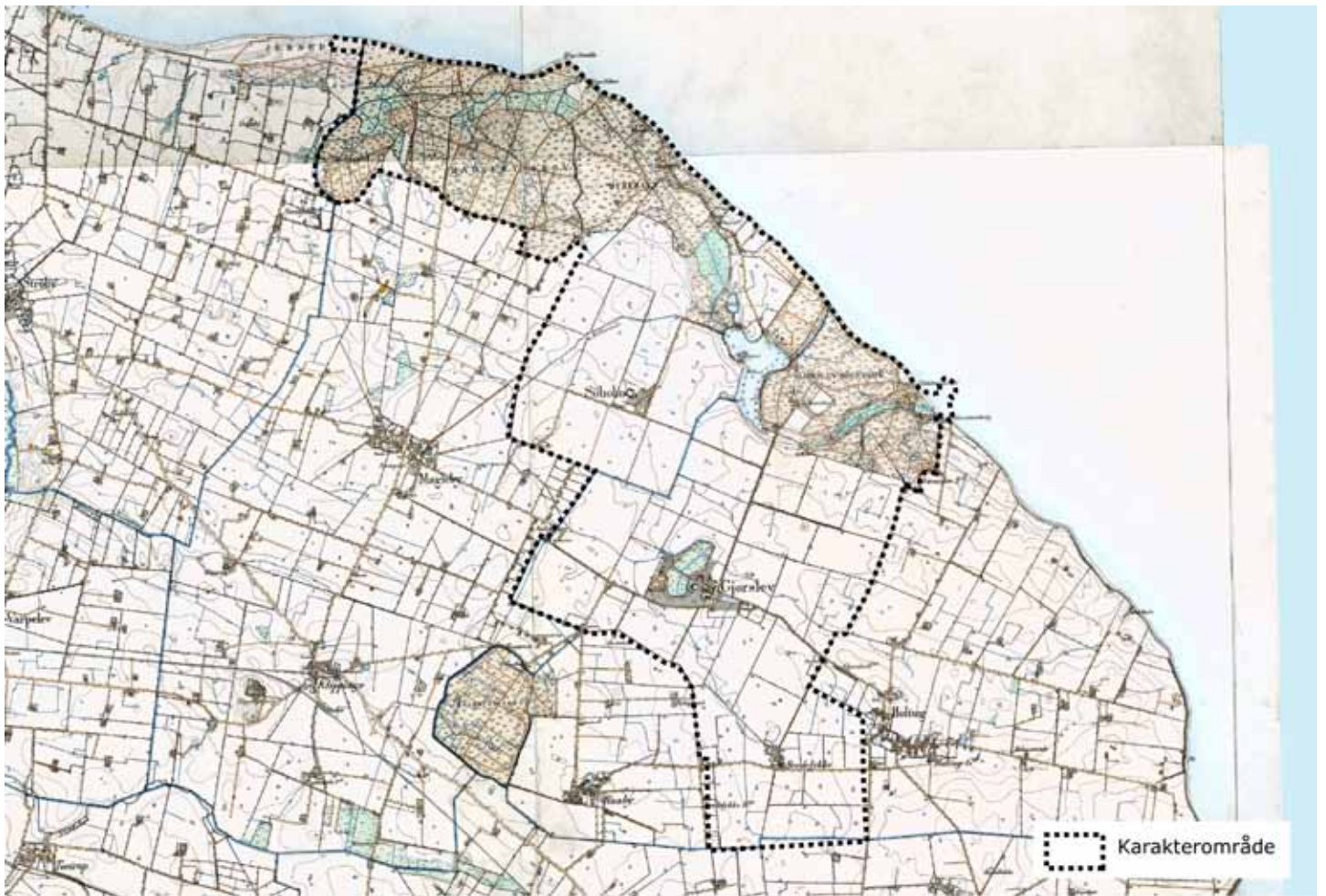
En generel udviklingstendens i herregårdslandskaber er plantning af jagtremiser, fordi jagt i dag udgør en væsentlig indtægtskilde for herregårdene. Denne tendens ses også i dette område, særligt i det sydøstligste hjørne på markerne omkring Bredeløkke. Her er der plantet flere jagtremiser på hver mark.

Planlagte ændringer

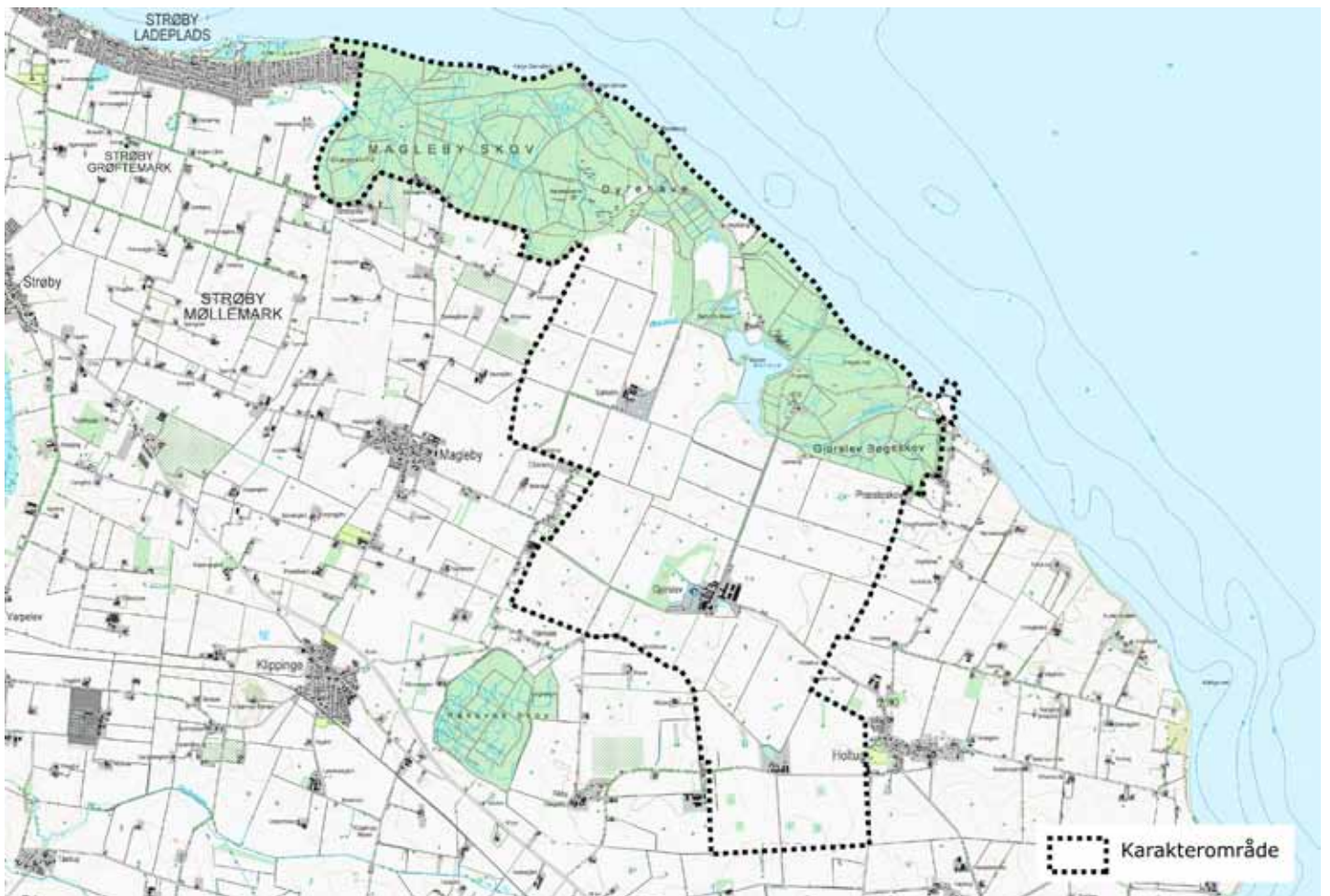
Der er i kommuneplanen ikke vedtaget planlagte ændringer i området.

Jagtremise på marken ved Bredeløkke.

Høje Målebordsblade, målt i 1892.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

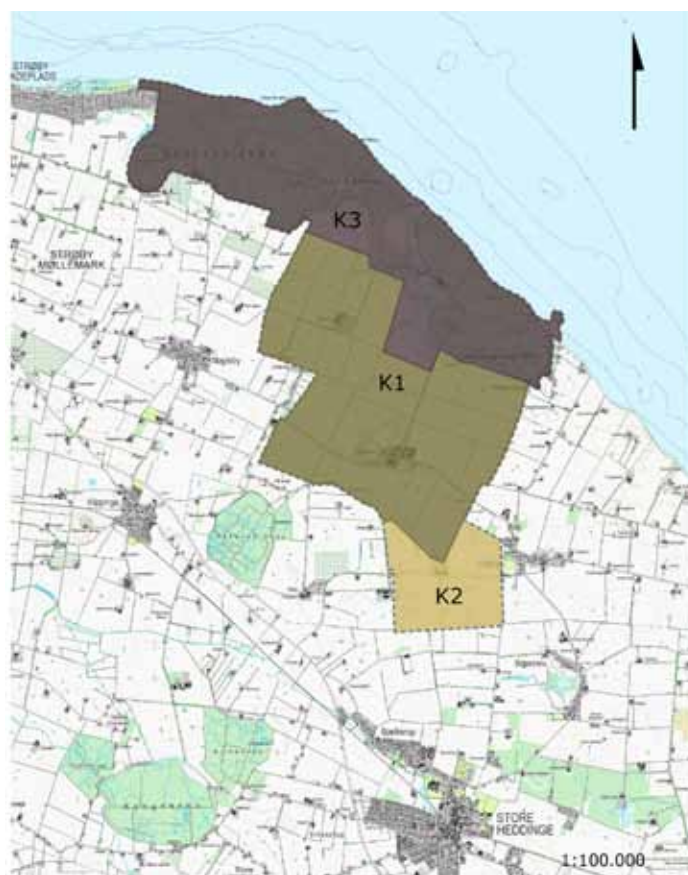
K1: Gjorslev og Søholms store bygningsanlæg ligger midt i dyrkningslandskabet, som er opdelt i rektangulære marker adskilt af ensartede klippede hegn med enkelte solitære træer. Vejene omgives af klippede hegn eller allétræer.

Karakteristiske områder

K2: Markerne omkring Bredeløkke er store og rektangulære og adskilt af levende hegn. Markfladerne brydes dog af jagtremiser der ligger som rektangulære øer af buske og træer.

Kontrasterende områder

K3: Skoven er en del af herregårdslandskabet, men området har en kontrasterende karakter både på grund af skoven, som danner et lukket landskabsrum og på grund af tunneldalen, som giver et stærkt varieret terræn i kontrast til de flade marker.

	Særlig karakteristisk		Karaktersvagt
	Karakteristisk		Kontrasterende
	Karakterområde		Kommunegrænse

Delområde K2, jagtremiserne ligger som rektangulære øer på markerne.

Gjorslev middelalderslot set fra parken.

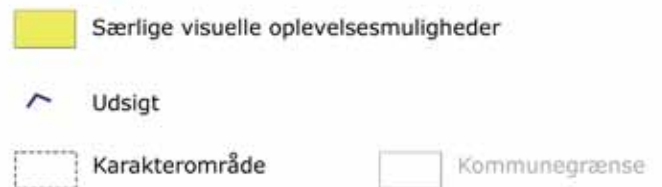
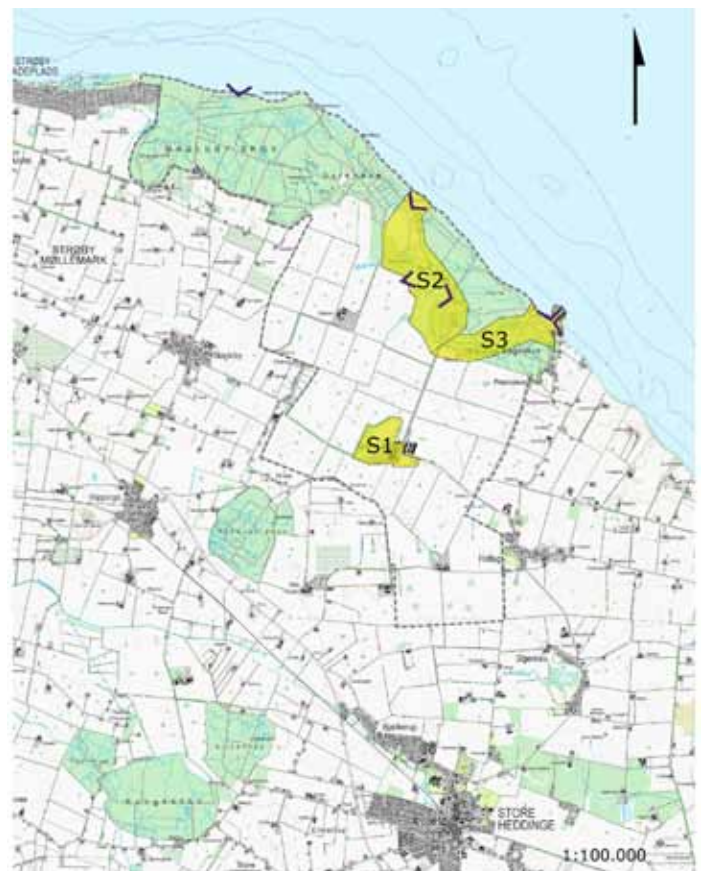
Tunneldalen blotlagt.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

S1: Gjorslev Gods med parkanlæg er en helhed med særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Godsets ældste bygninger er bygget i middelalderen, og bygningsmassen er udvidet med nye bygninger i takt med udviklingen op til i dag.

S2: Tunneldalen snor sig igennem skoven og i dette område blotlægges dele af den i lysåbne enge, så terrænformen kan opleves. Området byder desuden på en samling af store og små gravhøje og udsigt over Mølle Søen, blandt andet fra et fugletårn. Her er også enkelte små husmandssteder som hører under Gjorslev. Desuden står der en stor Redwood, et træ som er indført fra USA.

S3: Fra Bøgeskov Havn er der god udsigt over havet og klinten i begge retninger. Klinten er på dette sted lav og består af moræneler. I dette område begynder tunneldalen, som bedst opleves til fods.

Små gravhøje i område S2.

Nogle hegn er delvist gået ud.

Tilstand

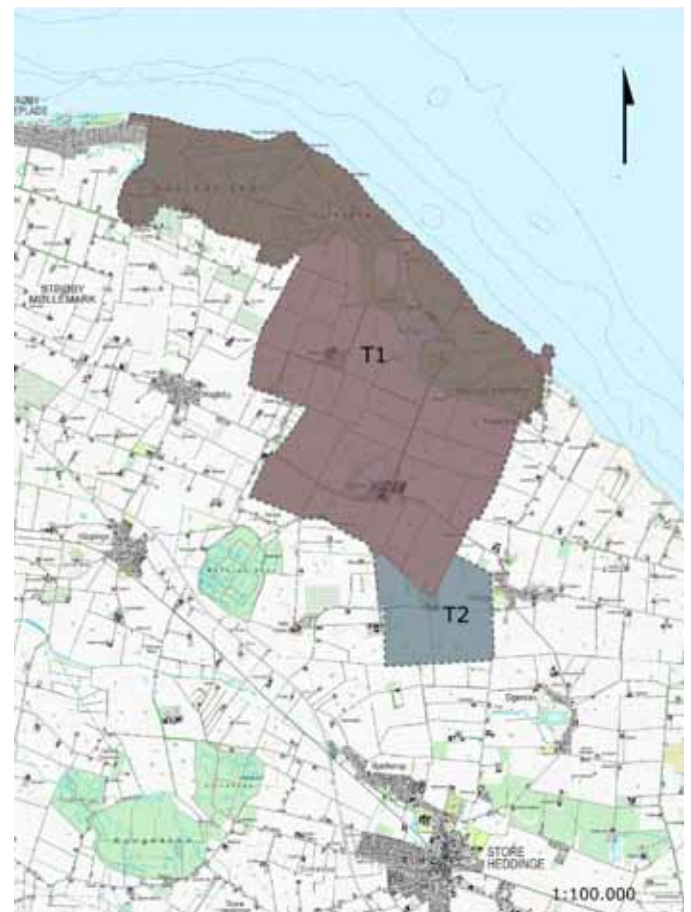
Områder i god tilstand

T1: Den største del af området vurderes at være i god tilstand både vedligeholdelsesmæssigt og hvad angår intakthed. Dette er kommunens mest uforstyrrede landskab. Der er hverken visuel påvirkning af tekniske anlæg eller anlæg/aktiviteter der støjer. Det eneste der kan peges på er de maskiner der kører henover markerne, som led i dyrkningen af dem, hvilket ikke adskiller sig fra det resterende dyrkningslandskab i kommunen.

Nogle af hegnene ser ud til at være gået ud og Mølle Søens bredder er tilvokset med tagrør.

Områder i middel tilstand

T2: Grundet de store jagtremiser på markerne er dette delområde ikke ligeså intakt som det øvrige område i forhold til oprindelsen. Desuden er der herfra udsigt til vindmøller og en mast i de omkringliggende områder. Derfor er området lidt til middel påvirket af tekniske anlæg. Vedligeholdelsesmæssigt er det i god stand.

Sårbarhed

Karakterområdet er det eneste i Stevns Kommune som ikke rummer tekniske anlæg.

S1: Det åbne, flade og vidtstrakte landskab er sårbart overfor store og især høje tekniske anlæg, fordi det vil bryde det horisontale formsprog og fordi et sådant anlæg eller bygning vil påvirke et meget stort areal. De levende hegn i området er relativt lave og underbygger derfor det åbne og horisontale, men det betyder også at de ikke kan afskærme den visuelle påvirkning fra et evt. teknisk anlæg.

S2: Skoven, søen, engene og tunneldalen er såbare overfor støj, fordi der er et stort rekreativt potentiale i landskabet, som bliver endnu stærkere fordi det er så uforstyrret. Området er også sårbart overfor tilgroning i de lysåbne arealer, både fordi en tilgroning vil sløre terrænets former (tunneldalen) og forringe biodiversiteten.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

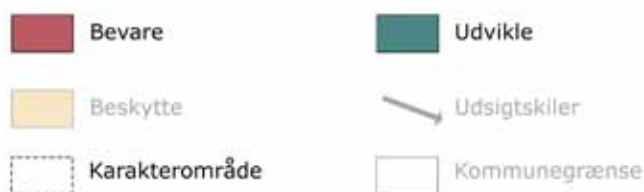
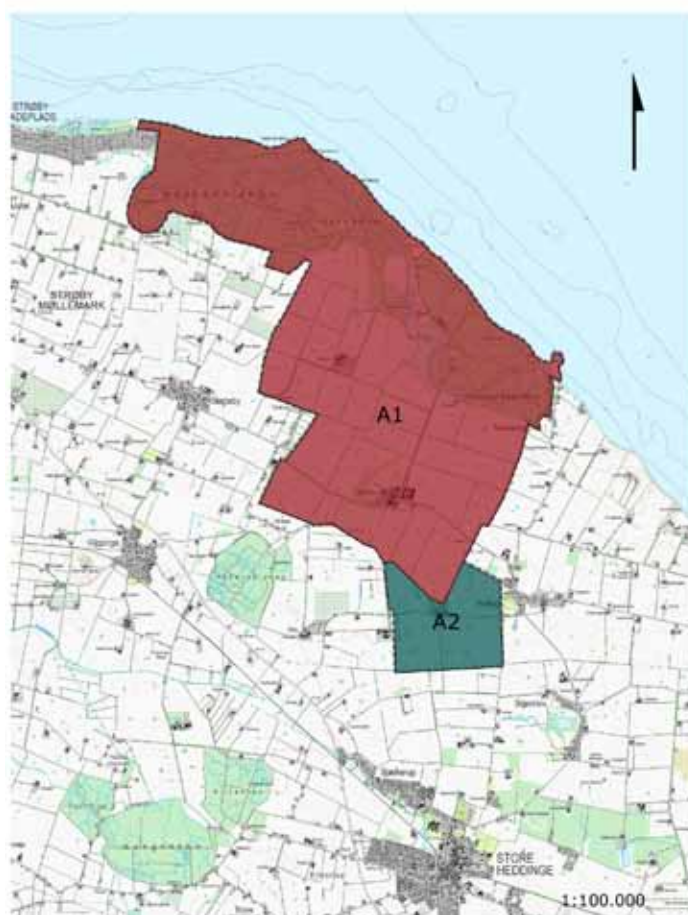
 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

A1: Området er et gammelt velbevaret landskab med mange kvaliteter. Landskabet er derfor meget bevaringsværdigt. Der er stilhed både for øje og øre, hvilket står i skarp kontrast til bylivet. Det kan derfor ikke anbefales at opføre vindmøller, master eller andre store tekniske anlæg i området. De vil forstyrre både visuelt og støjmæssigt, og desuden vil store vindmøller få landskabets storslåethed til at skrumpes, fordi det flade landskab med mange horisontale linjer vil blive brudt og synsfeltet udvides mange gange i højden. Skovrejsning bør kun ske i meget begrænset omfang og kun i tilknytning til den eksisterende skov. Skoven bør bevares som overvejende løvskov. Det bør overvejes hvordan de klippede hegn kan fornyes, der hvor de er gået ud. Området kan evt. udpeges som uforstyrret landskab.

A2: Området er udviklet i takt med tiden og kan fortsætte denne udvikling. Vindmøller og tekniske anlæg kan opføres her, dog under hensyntagen til område A1, som ikke bør påføres forstyrrelser. Skovrejsning kan ikke anbefales, da det vil sløre landskabets oprindelse som herregårdslandskab.

Beskrivelse

Landbrugsfladen deles op i rektangulære små marker af levende hegn. Vejene flankeres af vejtræer som ses i landskabet som lange lige rækker af ensartede fritvoksende træer. Bebyggelsen er relativ tæt og samler sig i landsbyerne Magleby og Strøby. Langs de lige, parallelle veje ligger husmandsteder og inde på midten af markerne ligger gårdene. Blokudskiftningen af Magleby og Strøby træder tydeligt frem.

Strøby Småskala Landskab

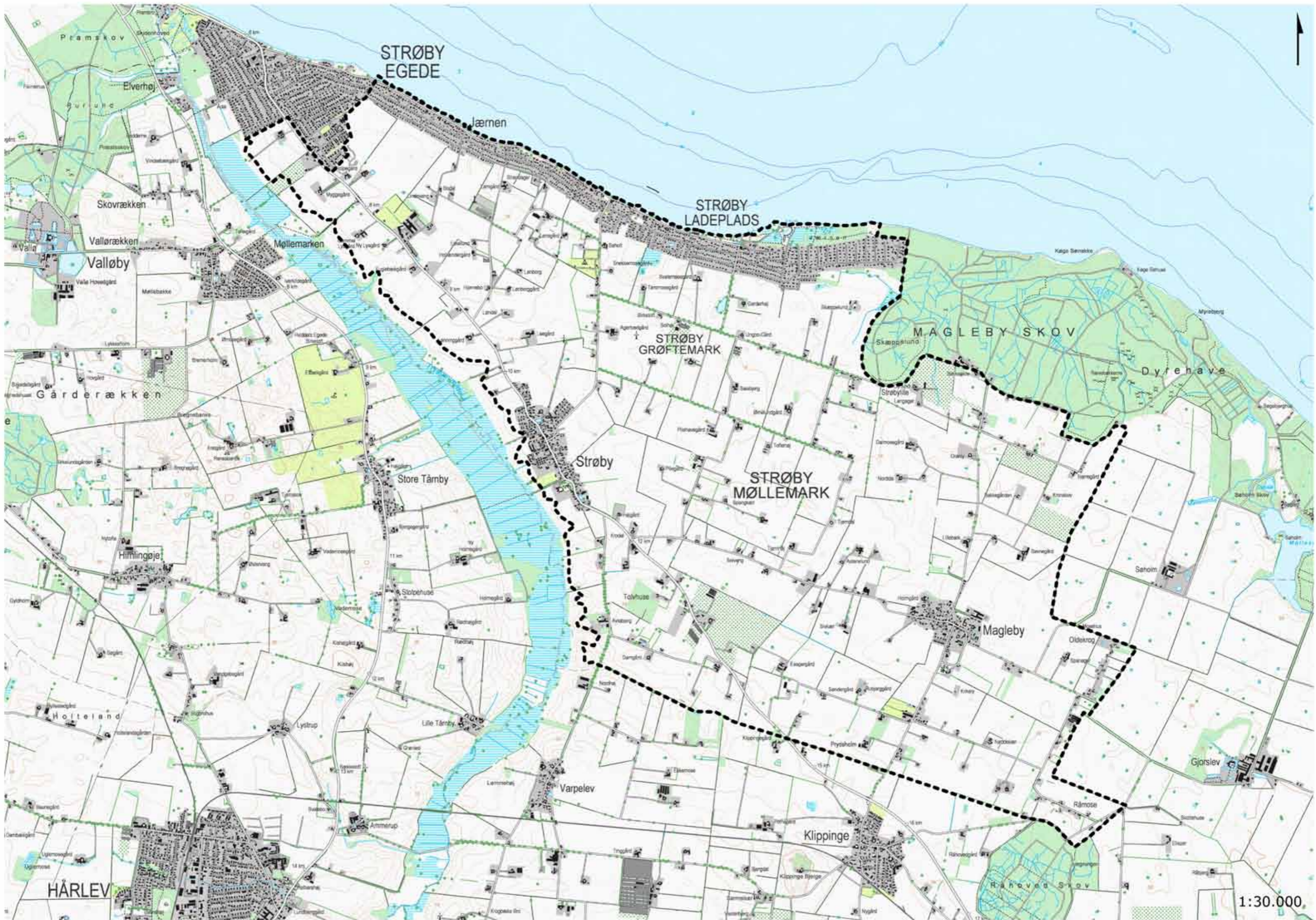
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab**
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

STRØBY
EGEDE

STRØBY
LADEPLADS

STRØBY
GRØFTEMARK

STRØBY
MØLLEMARK

MAGLEBY SKOV

HÅRLEV

1:30.000

Strøby Småskala Landskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	90
Nøglekarakter	90
Beliggenhed og afgrænsning	90
Landskabskarakteren	90
Landskabskarakterens oprindelse	90
Naturgrundlag	91
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	91
Arealanvendelse	92
Rumlige og visuelle forhold	95
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	96
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	96
Vurdering	98
Karakterstyrke	98
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	99
Tilstand	100
Sårbarhed	101
Anbefalinger	102
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	102

Beskrivelse

Nøglekarakter: Den lineære vej, vejtræer samt gårde og huse på flade marker.

Nøglekarakter

Landbrugsfladen deles op i rektangulære små marker af levende hegn. Vejene flankeres af vejtræer som ses i landskabet som lange lige rækker af ensartede fritvoksende træer. Bebyggelsen er relativ tæt og samler sig i landsbyerne Magleby og Strøby. Langs de lige, parallelle veje ligger husmandsteder og inde på midten af markerne ligger gårdene. Blokudskiftningen af Magleby og Strøby træder tydeligt frem.

Beliggenhed og afgrænsning

Mellem Tryggevælde Ådal og Gjorslev Herregårdslandskab ligger Strøby og Magleby med tilhørende markarealer. I nord udgøres grænsen af Køge Bugt og mod syd er grænsen bestemt af de gamle ejerlavsgrenser. Grænsen er diffus, fordi landskabet ikke opleves særlig forskelligt på de to sider af ejerlavsgrensen. Desuden danner Strøby Egede den nordvestlige afgrænsning.

Landskabskarakteren

Den gode landbrugsjord er udgangspunktet for dette område. Strøby er en stor landsby, hvilket tydeligt afspejles i landskabet i dag, hvor blokudskiftningen har spredt gårdene ud i landskabet. Gårde og husmandsteder ligger tæt og markfelterne er relativt små. Veje og levende hegn er ordnet i et rektangulært mønster. Småplantninger af skov og krat er ligeledes spredt i landskabet og ligger ofte i forbindelse med en ejendom. Ud mod kysten ligger et bredt bånd af sommerhuse.

Landskabskarakterens oprindelse

Området fik sin nuværende struktur i udskiftningstiden, hvor Strøby og Magleby blev blokudskiftet. Et stort sommerhusområde er kommet til langs kysten i årene fra omkring 1960 op til i dag.

Landsbyen Strøby.

En lille skovplantning i tilknytning til gården.

Litorinaskrænten og det flade marine forland (Lunden).

Det flade terræn.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Det er en moræneflade med to åse nordvest for Magleby. Langs kysten er der marint forland dannet siden stenalderen.

Jordtype

Der er hovedsageligt moræneler med mindre forekomster af smeltevandsgrus samt ferskvandstør- og gytje. På det marine forland består jorden af saltvandsgrus.

Terræn

Terrænet er fladt med få variationer. Åsene fornemmes som små bløde forhøjninger i landskabet. Fra morænefladen er der en litorinaskrænt ned til det marine forland.

Vandelementer

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Køge Bugt er et indre dansk farvand.

Dybdeforhold

Der er ca. 1 km ud til 5 m dybde, og bølgepåvirkningen er moderat.

Vindekspønering

Kysten ligger i læ for den fremherskende vindretning.

Strandbredden

De fleste steder består strandbredden af sten. Den er ret smal og præges af de mange kystsikringsanlæg i form af kampestensbølgebrydere. Østligst er kystforlandet lidt bredere og dækkes dels af strandeng og dels af slået græs.

Ud mod kysten findes et par små søer og moseområder.

Strandeng ved Vejs Ende.

Store dele af kysten er præget af kystsikring.

Magleby byfront. Kirken markerer sig smukt fra syd.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Fladen dækkes af landbrugsafgrøder. De levende hegn har et blandet udseende, nogle gange består de af stynede pil/poppel, andre gange af krat og buske, evt. med større fritvoksende træer. Der er også nogle få plantagehegn tilbage øst for Tolvhuse, de er meget ensartede, nærmest klippede hegn. Langs med veje og indkørsler er der plantet vejtræer. Disse vejtræer markerer tydeligt linjerne i landskabet. Desuden er der i tilknytning til bygningerne ofte plantet buske og træer. Enkelte spredte småplantninger med skovpræg forekommer også i området. Ved Vejs Ende er der et område med strandeng.

Dyrkningsform

Intensiv dyrkning af landbrugsafgrøder i 1-årig om-drift. Strandengen er mere naturpræget og dele af den afgræsses.

Bebyggelsesstruktur

Huse og gårde samles i de to landsbyer Strøby og Magleby. Nordligst ud mod Køge Bugt er der et bælte af sommerhuse, området er massivt udbygget og virker som en barriere ud mod kysten. I tilknytning til vejene ligger husmandssteder og små ejendomme, de lidt større gårde ligger ude på markerne. Der er en jævn og lidt tæt fordeling af huse og gårde i hele området. To husmandsrækker, Oldekrog og Råmose ligger i om-rådets sydøstlige hjørne.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Strøby og Magleby er to landsbyer, hvor mange ka-raktertræk er bevaret. Særligt Strøbys ejerlav med blokudskiftningsmønsteret udgør en kulturhistorisk helhed.

Tekniske anlæg

Der er to boldbaner, én syd for Magleby og én sydøst for Strøby Egede som ligger i tilknytning til en idrætshal og skole, begge er indrettet med trådhegn og lysmaster. Der er to vindmøller nordøst for Strøby og desuden en stor gård med silo ved Oldekrog. Et lille havneanlæg ligger ved Vejs Ende i den østligste del af kyststræk-ningen. Desuden er der et lille fiskerleje, som primært består af en bølgebryder af kampesten lidt ude i vandet og parallelt med kysten. En campingplads med kiosk, hytter og p-plads ligger sydøst for Strøby Egede.

Hegn af stynede pil/popler. I forgrunden en løgmark.

Sommerhusområdet.

Boldbaner.

Havnebassinet ved Vejs Ende.

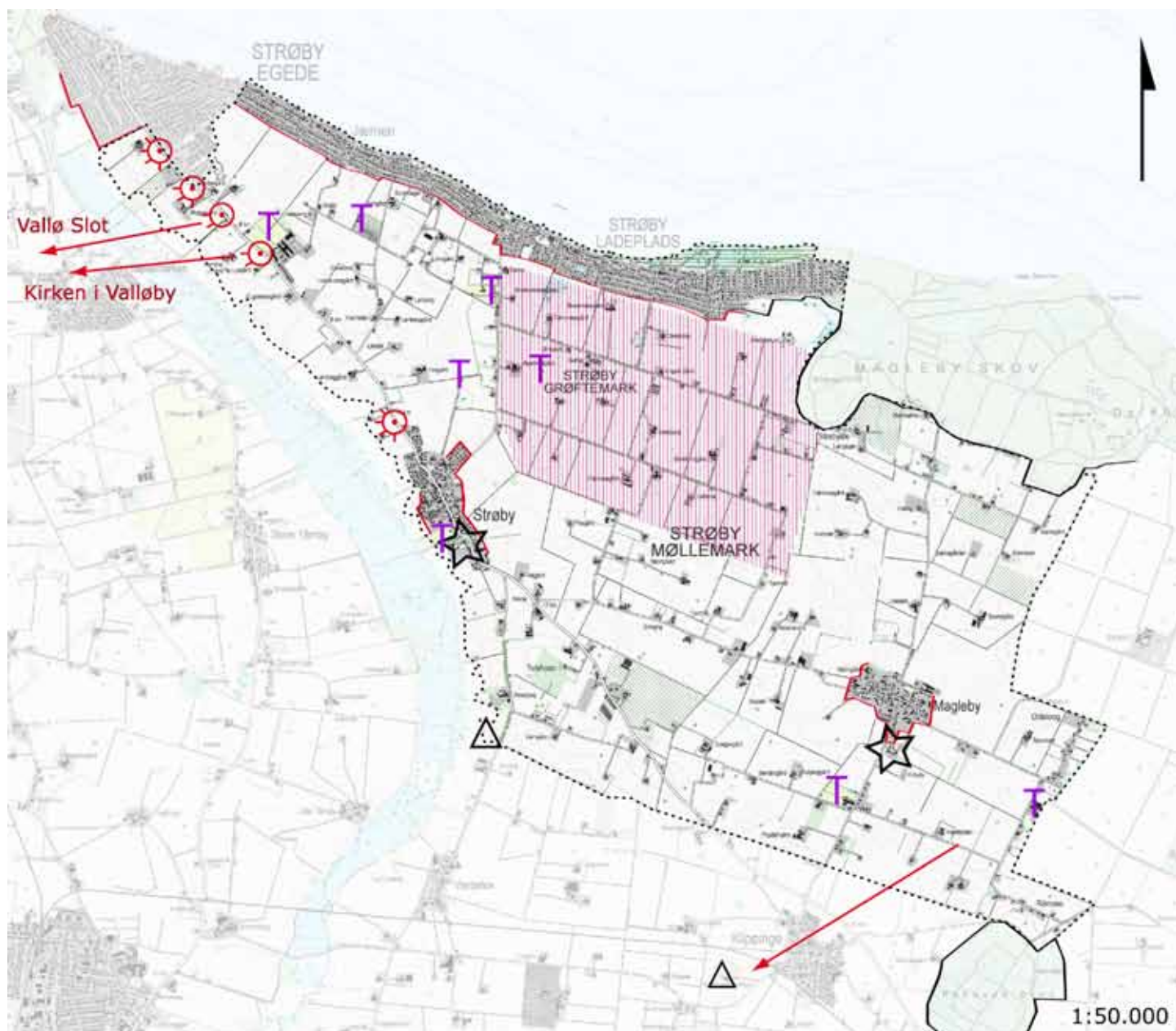
Campingplads.

Fiskerleje.

Strandeng ved Vejs Ende.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturohistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industrielt)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrænse

Linievej - det lige vejforløb tegnes også af vejtræerne.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Dyrkningsfladen brydes af levende hegn, vejtræer og småplantninger i forbindelse med huse og gårde. Overalt ligger der små ejendomme og gårde, så næsten uanset hvor i området man befinder sig, vil man kunne se en ejendom. Strøby Egede og sommerhusområdet danner en bebygget front mod landskabet. Strøby og Magleby's fronter mod landskabet varierer. Magleby præges fra vest af nyere, stærkt dominerende huse, men fra andre vinkler har landsbyen en mere grøn og blandet karakter. Plantagerne som fremgår af kortet eksisterer ikke længere men kan anes i landskabet i form af tilbageværende plantagehegn, som har en mere ensartet karakter end de øvrige levende hegn.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Strøby er en stor landsby, den har været blandt de største i Danmark med 58 gårde i 1680'erne.

Øverste Linievej og Nederste Linievej er veje som blev anlagt i forbindelse med udskiftningen af Strøby Landsby. Der er plantet vejtræer langs vejene som understreger det lange lige forløb.

Magleby Kirke med sit særlige tårn er synlig mange steder fra.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Der er flere tekniske anlæg i området. Det drejer sig både om mindre vindmøller, bold- og ridebanebelysning og hegn. Desuden nogle få store gårde med tilhørende silobygninger. De tekniske anlæg ledsages af talrige andre landskabselementer og virker derfor ikke dominerende.

Visuelle relationer til naboer

Fra den sydlige del af området ses Klippinge Bjerge, og fra den vestlige del af området er der gode udsigtsmuligheder over Tryggevejle Ådal.

Magleby fra vest, nyopførte huse ligger helt frit i landskabet.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Fra kysten og stranden ses bebyggelsen langs hele Køge Bugt og Amager. Der er desuden et lille fiskerleje som består af en bølgebryder, som ligger parallelt med kysten et stykke ude i vandet.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landbrugsdriften er en nøglefunktion. Tætheden af beboelsesejendomme og gårde i det åbne land er vigtigt for karakteren.

Udviklingstendenser

Landsbyerne har gradvist ændret sig siden udskiftningen. Gårdene flyttede ud fra Magleby og Strøby og i deres sted blev opført huse. Siden er begge landsbyer vokset arealmæssigt ved at nye grunde er blevet udstykket og bebygget. Denne tendens ser ud til at fortsætte i langsomt tempo, hvilket betyder at byfronten ændres løbende. Strøby Egede og sommerhusområdet langs kysten er helt nye tilføjelser til landskabet som har ændret området meget. Særligt kontakten til kysten fra det åbne land er afskåret visuelt og fysisk er adgangen besværliggjort. Omkring Magleby er der fjernet hegn, hvilket helt har udvisket sporene efter en stjerneudskiftningsstruktur. Magleby blev efter det øverste kort på næste side at dømme udskiftet med en kombination af stjerne- og blokudskiftning.

Ridebaner med ridebanebelysning er blevet etableret i det åbne land.

Stranden og kysten virker privatiseret i sit udtryk med havemøbler, badebroer og hegn.

Nogle ejendomme er stærkt forfaldne.

Sommerhusområdet ændrer udseende og bærer mere og mere præg af helårsbeboelse. De små sommerhuse af træ udskiftes med store pudsede huse med store glaspartier.

Planlagte ændringer

Strøby Egede byudvikles fortsat kraftigt mod sydøst med helt nye områder til boligformål. Der er i kommuneplanen udpeget et stort område til fritidsformål ved Strøby Ladeplads på den landværts side af sommerhusområdet.

Høje Målebordsblade, målt i 1892.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25). Plantager findes ikke i 2011.

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Strøbys blokudskiftningsmønster opleves særligt tydeligt i dette område. Blandt andet i vejnavnene Øverste Linievej og Nederste Linievej fremgår det hvordan dyrkningsfladen er blevet delt op i rektangulære stykker.

Karakteristiske områder

K2: Strøby og Magleby ejerlav er tæt bebygget og landskabselementerne er ordnet efter det gennemgående blokudskiftningsmønster.

Kontrasterende områder

K3: Sommerhusområdet er tæt bebygget af både store og små sommerhuse. Flere af husene udnytter litorinaskrænten og får helårspreg på grund af størrelse og materialer. Sommerhusområdet ligger som en barriere mellem karakterområdets dyrkninglandskab og kysten.

K4: Kysten er meget smal i det meste af området, kun i den østlige del bliver den bredere. Her bredes kystlandskabet lidt ud og indeholder strandenge, en lille havn og rekreative områder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Kystlandskabet med litorinaskrænt og strandenge. Desuden udsigt til hele Køge Bugt og Amager.

Mange flotte udsigtsmuligheder over Tryggevælde Ådal og den modstående side med markante bygninger som kirken i Valløby og Vallø Slot.

1:100.000

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

Tilstand

Områder i god tilstand

T1: Området vurderes at have en god tilstand, fordi det er nogenlunde intakt fra udskiftningstiden, dog er der flere bevoksede diger som er nedlagt, hvor marker er blevet lagt sammen. Området er generelt godt vedligeholdt, dog med enkelte forfaldne ejendomme.

Områder i dårlig tilstand

T2: Kystlandskabet er bebygget tæt med sommerhuse og nogle helårshuse. Bebyggelsen dækker det meste af litorinaskrænten. I den vestlige del er stranden præget af kystsikring, mens den østlige del, hvor stranden og kystforlandet er bredere, har et mere naturpræget udseende med strandeng. Som sommerhusområde vurderes det ikke at være intakt fordi det i høj grad ligner et område med helårshuse som er massivt bebygget. Vandkanten er indrettet med private badebroer, hegn og havemøbler, som får kysten til at fremstå meget privatiseret. Den massive bebyggelse udgør en barriere mellem det åbne landskab og kysten både visuelt og fysisk.

T3: Området påvirkes af de nye beboelsesejendomme som afslutter Magleby. Husene er meget store og ligger meget åbent uden træer og buske i de nære omgivelser. Desuden ligger der et teknisk anlæg skjult bag jordvolde og beplantning. De tekniske jordvolde virker som fremmedelementer i landskabet.

T4: Området er stærkt påvirket af Strøby Egedes byudvikling og det massive sommerhusområde. Desuden er der en del tekniske anlæg som boldbaner og idrætshal samt campingplads og et renseanlæg. Området er meget bymæssigt præget, hvilket adskiller sig fra landskabskarakteren.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart over for ændringer i mark- og bebyggelsesstrukturen, da det er de tætliggende ejendomme og små dyrkningsflader der er nøglekarakteren. Nedrivning af ejendomme og fjernelse af levende hegn vil kunne sløre og udvande karakteren.

1:100.000

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

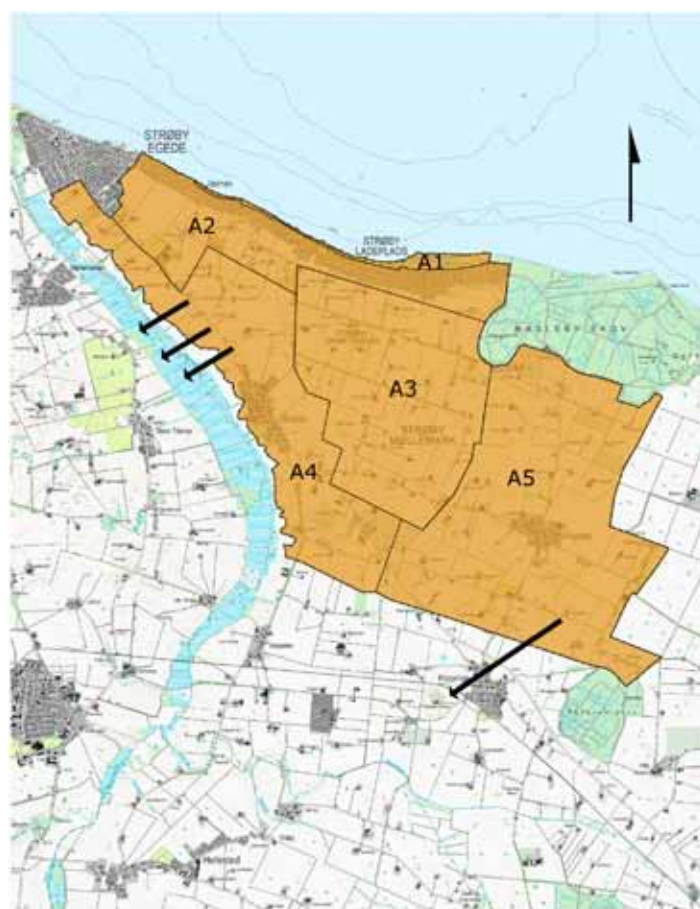
A1: Den offentlige adgang til kysten og stranden bør beskyttes og forbedres. Rekreative faciliteter for offentligheden, eksempelvis en langsgående sti, er oplagte. En evt. udvikling af området bør tilgodese offentligheden og forbedre tilgængeligheden i området. Ny bebyggelse kan ikke anbefales i dette område, da det allerede er meget tæt bebygget og de åbne områder, der rester, bør bevares.

A2: Udvikling i dette område bør ske med tanke på overgangen mellem det åbne landskab og bebyggede områder. En skovrejsning på bagsiden af sommerhusområdet vil fortsætte den rolige baggrund for landskabet og samtidig give forbedrede rekreative muligheder for sommerhusgæster og offentligheden. Der bør arbejdes for at bryde den massive sommerhusbebyggelse, så der nogle steder er mulighed for visuel og fysisk kontakt mellem det åbne landskab og kysten. Eksempelvis etablering af stiforbindelser/rekreative områder på tværs gennem sommerhusområdet.

A3: Området bør beskyttes mod skovrejsning og store dominerende anlæg. En udvikling i dette område bør underordnes landskabets rektangulære struktur og skala. Det vil sige, at vindmøller og andre tekniske anlæg, som fx master bør være små og begrænses i antal.

A4: Skovrejsning og ny bebyggelse bør kun ske i begrænset omfang, så udsigten fra vejen over ådalen bevares. Ny bebyggelse bør placeres indenfor landsbyens grænser og indpasses i den eksisterende struktur. Store tekniske anlæg bør undgås og mindre tekniske anlæg bør underordne sig områdets struktur og skala.

A5: Området bør beskyttes som et småskala landskab. Der kan derfor opføres mindre vindmøller og små master i begrænset omfang. Der kan også planlægges for et større husdyrbrug under hensyntagen til udsigt og hvis det indpasses i landskabets struktur. Skovrejsning bør begrænses og ny bebyggelse bør indpasses i landsbyens struktur.

1:100.000

Beskrivelse

Landbrugsfladen deles op i rektangulære små marker af levende hegn. Vejene flankeres af vejtræer som ses i landskabet som lange lige rækker af ensartede fritvoksende træer. Bebyggelsen er relativ tæt og samler sig i landsbyerne Magleby og Strøby. Langs de lige, parallelle veje ligger husmandsteder og inde på midten af markerne ligger gårdene. Blokudskiftningen af Magleby og Strøby træder tydeligt frem.

Strøby Småskala Landskab

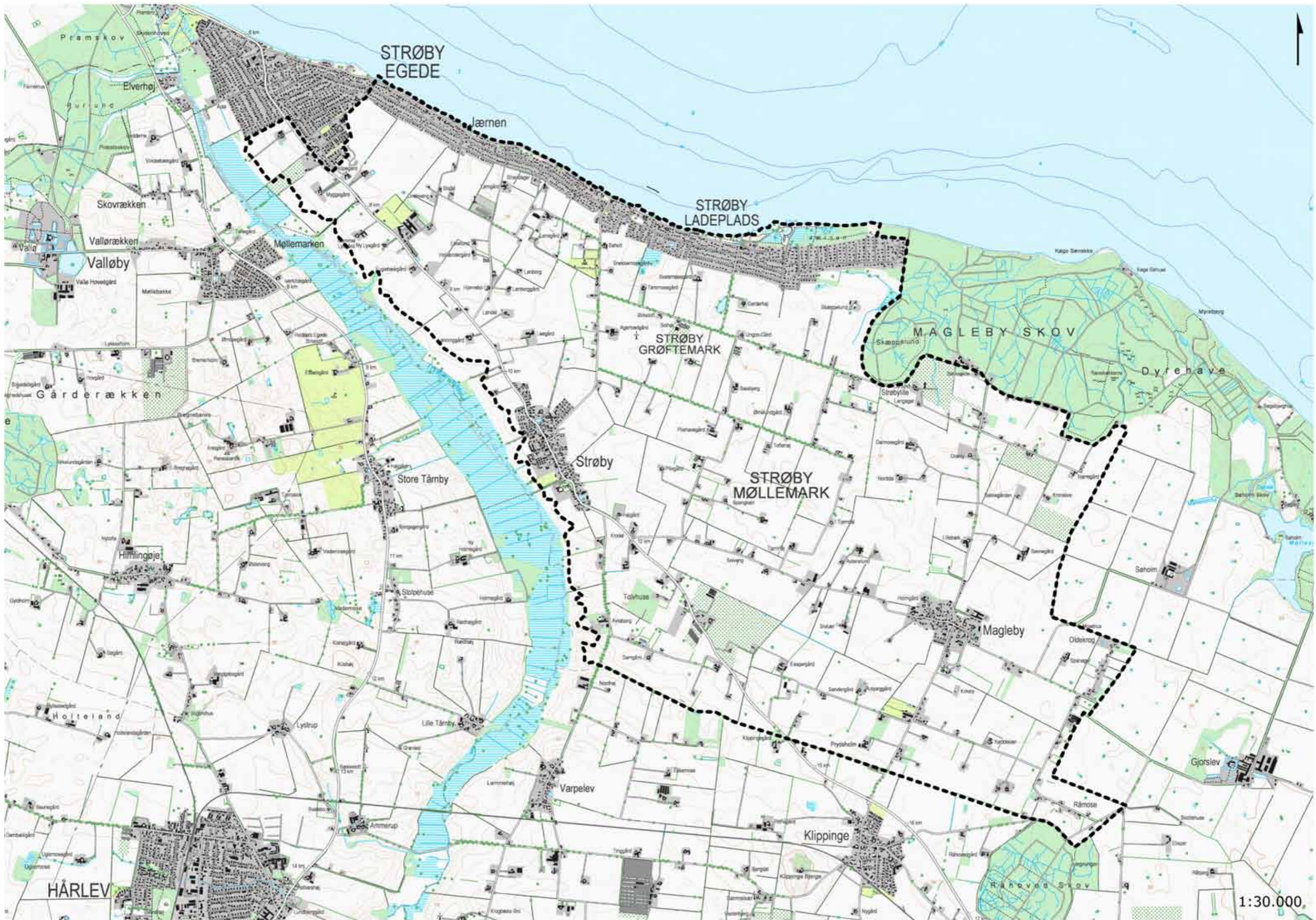
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab**
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

STRØBY
EGEDE

Jæmen

STRØBY
LADEPLADS

STRØBY
GRØFTEMARK

MAGLEBY SKOV

Dyrehave

Strøby

STRØBY
MØLLEMARK

Magleby

Varpelev

Klippinge

HÅRLEV

1:30.000

Strøby Småskala Landskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	90
Nøglekarakter	90
Beliggenhed og afgrænsning	90
Landskabskarakteren	90
Landskabskarakterens oprindelse	90
Naturgrundlag	91
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	91
Arealanvendelse	92
Rumlige og visuelle forhold	95
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	96
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	96
Vurdering	98
Karakterstyrke	98
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	99
Tilstand	100
Sårbarhed	101
Anbefalinger	102
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	102

Beskrivelse

Nøglekarakter: Den lineære vej, vejtræer samt gårde og huse på flade marker.

Nøglekarakter

Landbrugsfladen deles op i rektangulære små marker af levende hegn. Vejene flankeres af vejtræer som ses i landskabet som lange lige rækker af ensartede fritvoksende træer. Bebyggelsen er relativ tæt og samler sig i landsbyerne Magleby og Strøby. Langs de lige, parallelle veje ligger husmandsteder og inde på midten af markerne ligger gårdene. Blokudskiftningen af Magleby og Strøby træder tydeligt frem.

Beliggenhed og afgrænsning

Mellem Tryggevælde Ådal og Gjorslev Herregårdslandskab ligger Strøby og Magleby med tilhørende markarealer. I nord udgøres grænsen af Køge Bugt og mod syd er grænsen bestemt af de gamle ejerlavsgrenser. Grænsen er diffus, fordi landskabet ikke opleves særlig forskelligt på de to sider af ejerlavsgrensen. Desuden danner Strøby Egede den nordvestlige afgrænsning.

Landskabskarakteren

Den gode landbrugsjord er udgangspunktet for dette område. Strøby er en stor landsby, hvilket tydeligt afspejles i landskabet i dag, hvor blokudskiftningen har spredt gårdene ud i landskabet. Gårde og husmandsteder ligger tæt og markfelterne er relativt små. Veje og levende hegn er ordnet i et rektangulært mønster. Småplantninger af skov og krat er ligeledes spredt i landskabet og ligger ofte i forbindelse med en ejendom. Ud mod kysten ligger et bredt bånd af sommerhuse.

Landskabskarakterens oprindelse

Området fik sin nuværende struktur i udskiftningstiden, hvor Strøby og Magleby blev blokudskiftet. Et stort sommerhusområde er kommet til langs kysten i årene fra omkring 1960 op til i dag.

Landsbyen Strøby.

En lille skovplantning i tilknytning til gården.

Litorinaskrænten og det flade marine forland (Lunden).

Det flade terræn.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Det er en moræneflade med to åse nordvest for Magleby. Langs kysten er der marint forland dannet siden stenalderen.

Jordtype

Der er hovedsageligt moræneler med mindre forekomster af smeltevandsgrus samt ferskvandstør- og gytje. På det marine forland består jorden af saltvandsgrus.

Terræn

Terrænet er fladt med få variationer. Åsene fornemmes som små bløde forhøjninger i landskabet. Fra morænefladen er der en litorinaskrænt ned til det marine forland.

Vandelementer

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Køge Bugt er et indre dansk farvand.

Dybdeforhold

Der er ca. 1 km ud til 5 m dybde, og bølgepåvirkningen er moderat.

Vindekspønering

Kysten ligger i læ for den fremherskende vindretning.

Strandbredden

De fleste steder består strandbredden af sten. Den er ret smal og præges af de mange kystsikringsanlæg i form af kampestensbølgebrydere. Østligst er kystforlandet lidt bredere og dækkes dels af strandeng og dels af slået græs.

Ud mod kysten findes et par små søer og moseområder.

Strandeng ved Vejs Ende.

Store dele af kysten er præget af kystsikring.

Magleby byfront. Kirken markerer sig smukt fra syd.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Fladen dækkes af landbrugsafgrøder. De levende hegn har et blandet udseende, nogle gange består de af stynede pil/poppel, andre gange af krat og buske, evt. med større fritvoksende træer. Der er også nogle få plantagehegn tilbage øst for Tolvhuse, de er meget ensartede, nærmest klippede hegn. Langs med veje og indkørsler er der plantet vejtræer. Disse vejtræer markerer tydeligt linjerne i landskabet. Desuden er der i tilknytning til bygningerne ofte plantet buske og træer. Enkelte spredte småplantninger med skovpræg forekommer også i området. Ved Vejs Ende er der et område med strandeng.

Dyrkningsform

Intensiv dyrkning af landbrugsafgrøder i 1-årig om-drift. Strandengen er mere naturpræget og dele af den afgræsses.

Bebyggelsesstruktur

Huse og gårde samles i de to landsbyer Strøby og Magleby. Nordligst ud mod Køge Bugt er der et bælte af sommerhuse, området er massivt udbygget og virker som en barriere ud mod kysten. I tilknytning til vejene ligger husmandssteder og små ejendomme, de lidt større gårde ligger ude på markerne. Der er en jævn og lidt tæt fordeling af huse og gårde i hele området. To husmandsrækker, Oldekrog og Råmose ligger i om-rådets sydøstlige hjørne.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Strøby og Magleby er to landsbyer, hvor mange ka-raktertræk er bevaret. Særligt Strøbys ejerlav med blokudskiftningsmønsteret udgør en kulturhistorisk helhed.

Tekniske anlæg

Der er to boldbaner, én syd for Magleby og én sydøst for Strøby Egede som ligger i tilknytning til en idrætshal og skole, begge er indrettet med trådhegn og lysmaster. Der er to vindmøller nordøst for Strøby og desuden en stor gård med silo ved Oldekrog. Et lille havneanlæg ligger ved Vejs Ende i den østligste del af kyststræk-ningen. Desuden er der et lille fiskerleje, som primært består af en bølgebryder af kampesten lidt ude i vandet og parallelt med kysten. En campingplads med kiosk, hytter og p-plads ligger sydøst for Strøby Egede.

Hegn af stynede pil/popler. I forgrunden en løgmark.

Sommerhusområdet.

Boldbaner.

Havnebassinet ved Vejs Ende.

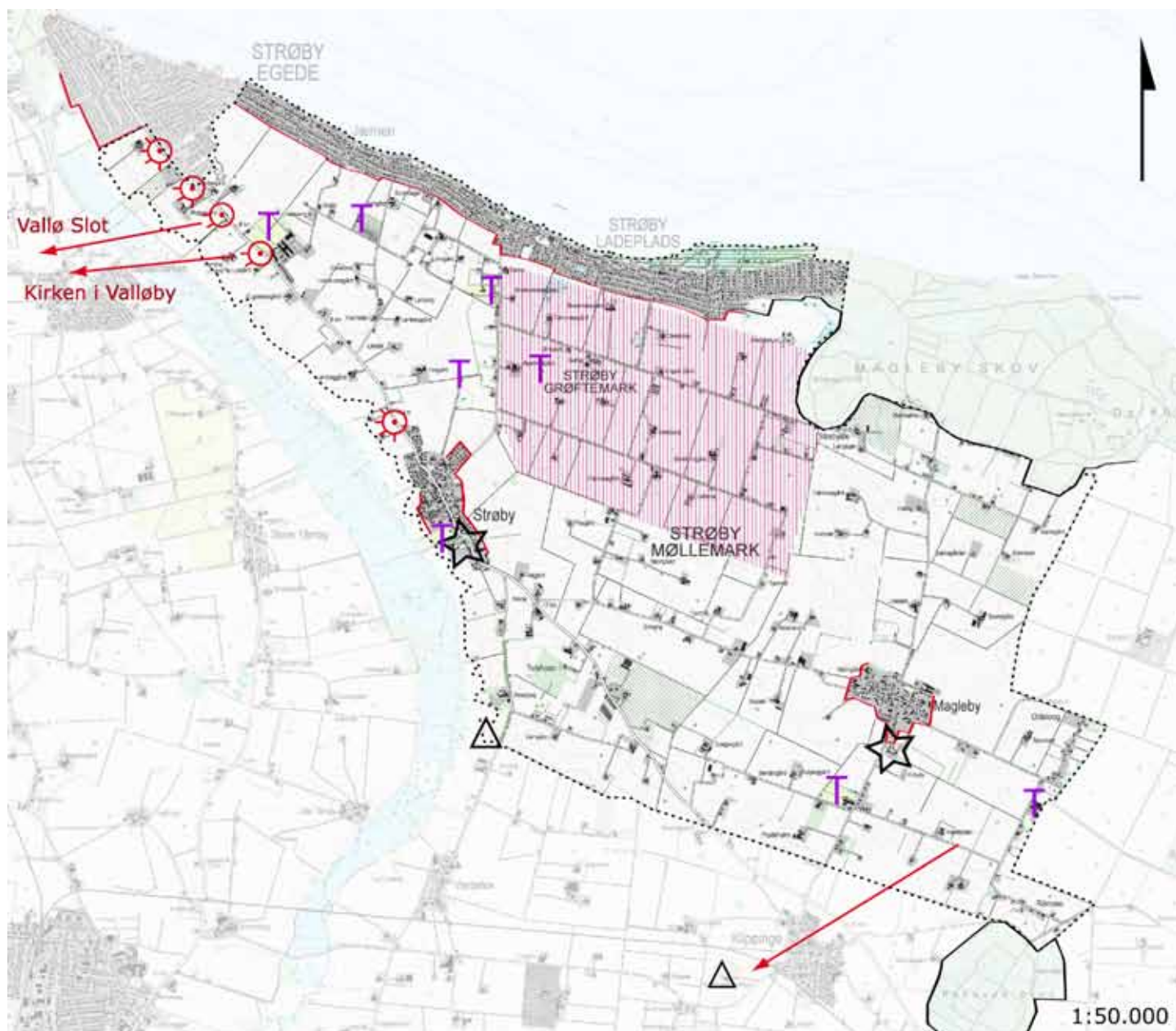
Campingplads.

Fiskerleje.

Strandeng ved Vejs Ende.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturohistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg

- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrænse

Linievej - det lige vejforløb tegnes også af vejtræerne.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Dyrkningsfladen brydes af levende hegn, vejtræer og småplantninger i forbindelse med huse og gårde. Overalt ligger der små ejendomme og gårde, så næsten uanset hvor i området man befinder sig, vil man kunne se en ejendom. Strøby Egede og sommerhusområdet danner en bebygget front mod landskabet. Strøby og Magleby's fronter mod landskabet varierer. Magleby præges fra vest af nyere, stærkt dominerende huse, men fra andre vinkler har landsbyen en mere grøn og blandet karakter. Plantagerne som fremgår af kortet eksisterer ikke længere men kan anes i landskabet i form af tilbageværende plantagehegn, som har en mere ensartet karakter end de øvrige levende hegn.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Strøby er en stor landsby, den har været blandt de største i Danmark med 58 gårde i 1680'erne.

Øverste Linievej og Nederste Linievej er veje som blev anlagt i forbindelse med udskiftningen af Strøby Landsby. Der er plantet vejtræer langs vejene som understreger det lange lige forløb.

Magleby Kirke med sit særlige tårn er synlig mange steder fra.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Der er flere tekniske anlæg i området. Det drejer sig både om mindre vindmøller, bold- og ridebanebelysning og hegn. Desuden nogle få store gårde med tilhørende silobygninger. De tekniske anlæg ledsages af talrige andre landskabselementer og virker derfor ikke dominerende.

Visuelle relationer til naboer

Fra den sydlige del af området ses Klippinge Bjerge, og fra den vestlige del af området er der gode udsigtsmuligheder over Tryggevejle Ådal.

Magleby fra vest, nyopførte huse ligger helt frit i landskabet.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Fra kysten og stranden ses bebyggelsen langs hele Køge Bugt og Amager. Der er desuden et lille fiskerleje som består af en bølgebryder, som ligger parallelt med kysten et stykke ude i vandet.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landbrugsdriften er en nøglefunktion. Tætheden af beboelsesejendomme og gårde i det åbne land er vigtigt for karakteren.

Udviklingstendenser

Landsbyerne har gradvist ændret sig siden udskiftningen. Gårdene flyttede ud fra Magleby og Strøby og i deres sted blev opført huse. Siden er begge landsbyer vokset arealmæssigt ved at nye grunde er blevet udstykket og bebygget. Denne tendens ser ud til at fortsætte i langsomt tempo, hvilket betyder at byfronten ændres løbende. Strøby Egede og sommerhusområdet langs kysten er helt nye tilføjelser til landskabet som har ændret området meget. Særligt kontakten til kysten fra det åbne land er afskåret visuelt og fysisk er adgangen besværliggjort. Omkring Magleby er der fjernet hegn, hvilket helt har udvisket sporene efter en stjerneudskiftningsstruktur. Magleby blev efter det øverste kort på næste side at dømme udskiftet med en kombination af stjerne- og blokudskiftning.

Ridebaner med ridebanebelysning er blevet etableret i det åbne land.

Stranden og kysten virker privatiseret i sit udtryk med havemøbler, badebroer og hegn.

Nogle ejendomme er stærkt forfaldne.

Sommerhusområdet ændrer udseende og bærer mere og mere præg af helårsbeboelse. De små sommerhuse af træ udskiftes med store pudsede huse med store glaspartier.

Planlagte ændringer

Strøby Egede byudvikles fortsat kraftigt mod sydøst med helt nye områder til boligformål. Der er i kommuneplanen udpeget et stort område til fritidsformål ved Strøby Ladeplads på den landværts side af sommerhusområdet.

Høje Målebordsblade, målt i 1892.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25). Plantager findes ikke i 2011.

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Strøbys blokudskiftningsmønster opleves særligt tydeligt i dette område. Blandt andet i vejnavnene Øverste Linievej og Nederste Linievej fremgår det hvordan dyrkningsfladen er blevet delt op i rektangulære stykker.

Karakteristiske områder

K2: Strøby og Magleby ejerlav er tæt bebygget og landskabselementerne er ordnet efter det gennemgående blokudskiftningsmønster.

Kontrasterende områder

K3: Sommerhusområdet er tæt bebygget af både store og små sommerhuse. Flere af husene udnytter litorinaskrænten og får helårspreg på grund af størrelse og materialer. Sommerhusområdet ligger som en barriere mellem karakterområdets dyrkninglandskab og kysten.

K4: Kysten er meget smal i det meste af området, kun i den østlige del bliver den bredere. Her bredes kystlandskabet lidt ud og indeholder strandenge, en lille havn og rekreative områder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Kystlandskabet med litorinaskrænt og strandenge. Desuden udsigt til hele Køge Bugt og Amager.

Mange flotte udsigtsmuligheder over Tryggevælde Ådal og den modstående side med markante bygninger som kirken i Valløby og Vallø Slot.

1:100.000

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

Tilstand

Områder i god tilstand

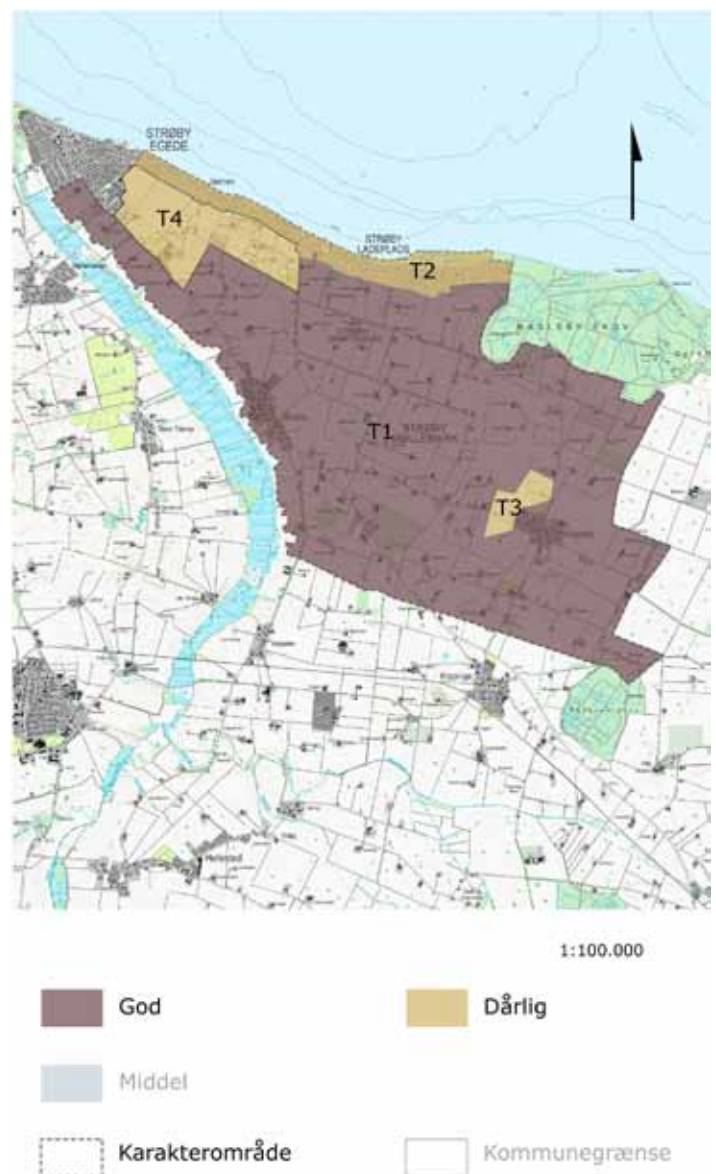
T1: Området vurderes at have en god tilstand, fordi det er nogenlunde intakt fra udskiftningstiden, dog er der flere bevoksede diger som er nedlagt, hvor marker er blevet lagt sammen. Området er generelt godt vedligeholdt, dog med enkelte forfaldne ejendomme.

Områder i dårlig tilstand

T2: Kystlandskabet er bebygget tæt med sommerhuse og nogle helårshuse. Bebyggelsen dækker det meste af litorinaskrænten. I den vestlige del er stranden præget af kystsikring, mens den østlige del, hvor stranden og kystforlandet er bredere, har et mere naturpræget udseende med strandeng. Som sommerhusområde vurderes det ikke at være intakt fordi det i høj grad ligner et område med helårshuse som er massivt bebygget. Vandkanten er indrettet med private badebroer, hegn og havemøbler, som får kysten til at fremstå meget privatiseret. Den massive bebyggelse udgør en barriere mellem det åbne landskab og kysten både visuelt og fysisk.

T3: Området påvirkes af de nye beboelsesejendomme som afslutter Magleby. Husene er meget store og ligger meget åbent uden træer og buske i de nære omgivelser. Desuden ligger der et teknisk anlæg skjult bag jordvolde og beplantning. De tekniske jordvolde virker som fremmedelementer i landskabet.

T4: Området er stærkt påvirket af Strøby Egedes byudvikling og det massive sommerhusområde. Desuden er der en del tekniske anlæg som boldbaner og idrætshal samt campingplads og et renseanlæg. Området er meget bymæssigt præget, hvilket adskiller sig fra landskabskarakteren.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart over for ændringer i mark- og bebyggelsesstrukturen, da det er de tætliggende ejendomme og små dyrkningsflader der er nøglekarakteren. Nedrivning af ejendomme og fjernelse af levende hegn vil kunne sløre og udvande karakteren.

1:100.000

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

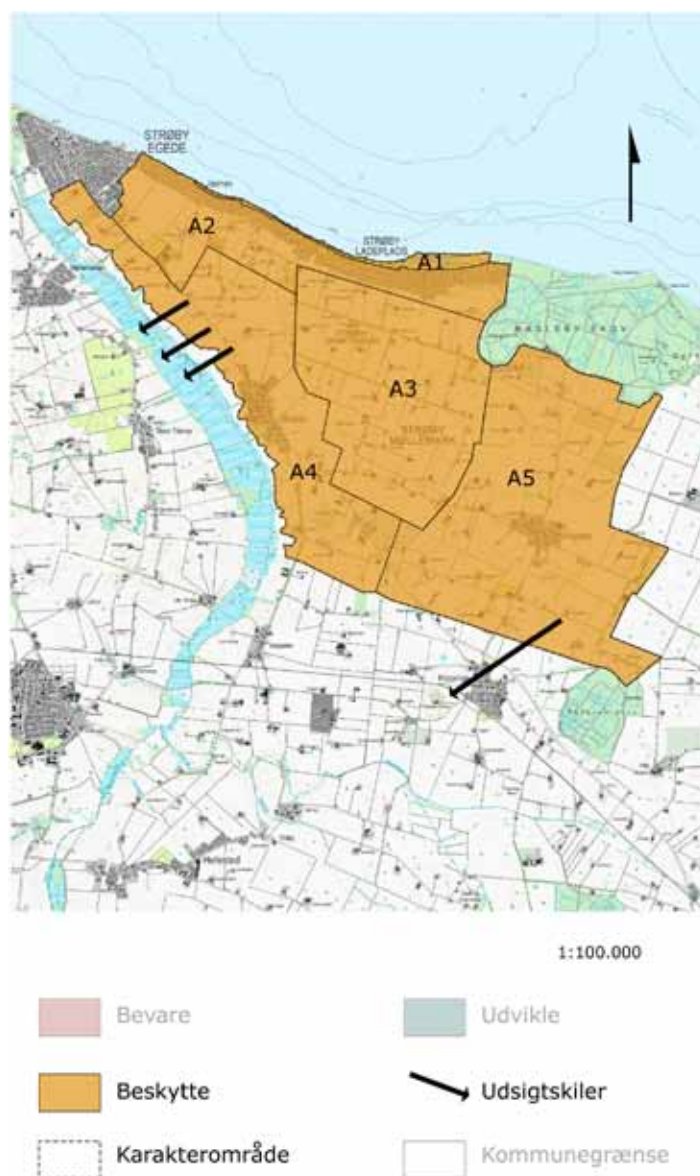
A1: Den offentlige adgang til kysten og stranden bør beskyttes og forbedres. Rekreative faciliteter for offentligheden, eksempelvis en langsgående sti, er oplagte. En evt. udvikling af området bør tilgodese offentligheden og forbedre tilgængeligheden i området. Ny bebyggelse kan ikke anbefales i dette område, da det allerede er meget tæt bebygget og de åbne områder, der rester, bør bevares.

A2: Udvikling i dette område bør ske med tanke på overgangen mellem det åbne landskab og bebyggede områder. En skovrejsning på bagsiden af sommerhusområdet vil fortsætte den rolige baggrund for landskabet og samtidig give forbedrede rekreative muligheder for sommerhusgæster og offentligheden. Der bør arbejdes for at bryde den massive sommerhusbebyggelse, så der nogle steder er mulighed for visuel og fysisk kontakt mellem det åbne landskab og kysten. Eksempelvis etablering af stiforbindelser/rekreative områder på tværs gennem sommerhusområdet.

A3: Området bør beskyttes mod skovrejsning og store dominerende anlæg. En udvikling i dette område bør underordnes landskabets rektangulære struktur og skala. Det vil sige, at vindmøller og andre tekniske anlæg, som fx master bør være små og begrænses i antal.

A4: Skovrejsning og ny bebyggelse bør kun ske i begrænset omfang, så udsigten fra vejen over ådalen bevares. Ny bebyggelse bør placeres indenfor landsbyens grænser og indpasses i den eksisterende struktur. Store tekniske anlæg bør undgås og mindre tekniske anlæg bør underordne sig områdets struktur og skala.

A5: Området bør beskyttes som et småskala landskab. Der kan derfor opføres mindre vindmøller og små master i begrænset omfang. Der kan også planlægges for et større husdyrbrug under hensyntagen til udsigt og hvis det indpasses i landskabets struktur. Skovrejsning bør begrænses og ny bebyggelse bør indpasses i landsbyens struktur.

Beskrivelse

Det dyrkede landskab er blødt bakket. Dødishullerne træder tydeligt frem fordi de ligger udyrkede hen og lejlighedsvist fyldes nogle af dem med vand. Gårde og huse er samlet i landsbyer og husmandsrækker. Mod syd bliver terrænet mere opdelt i plateauer som gradvist trapper ned. Enkelte gårde ligger spredt på markerne.

Vallø Dødislandskab

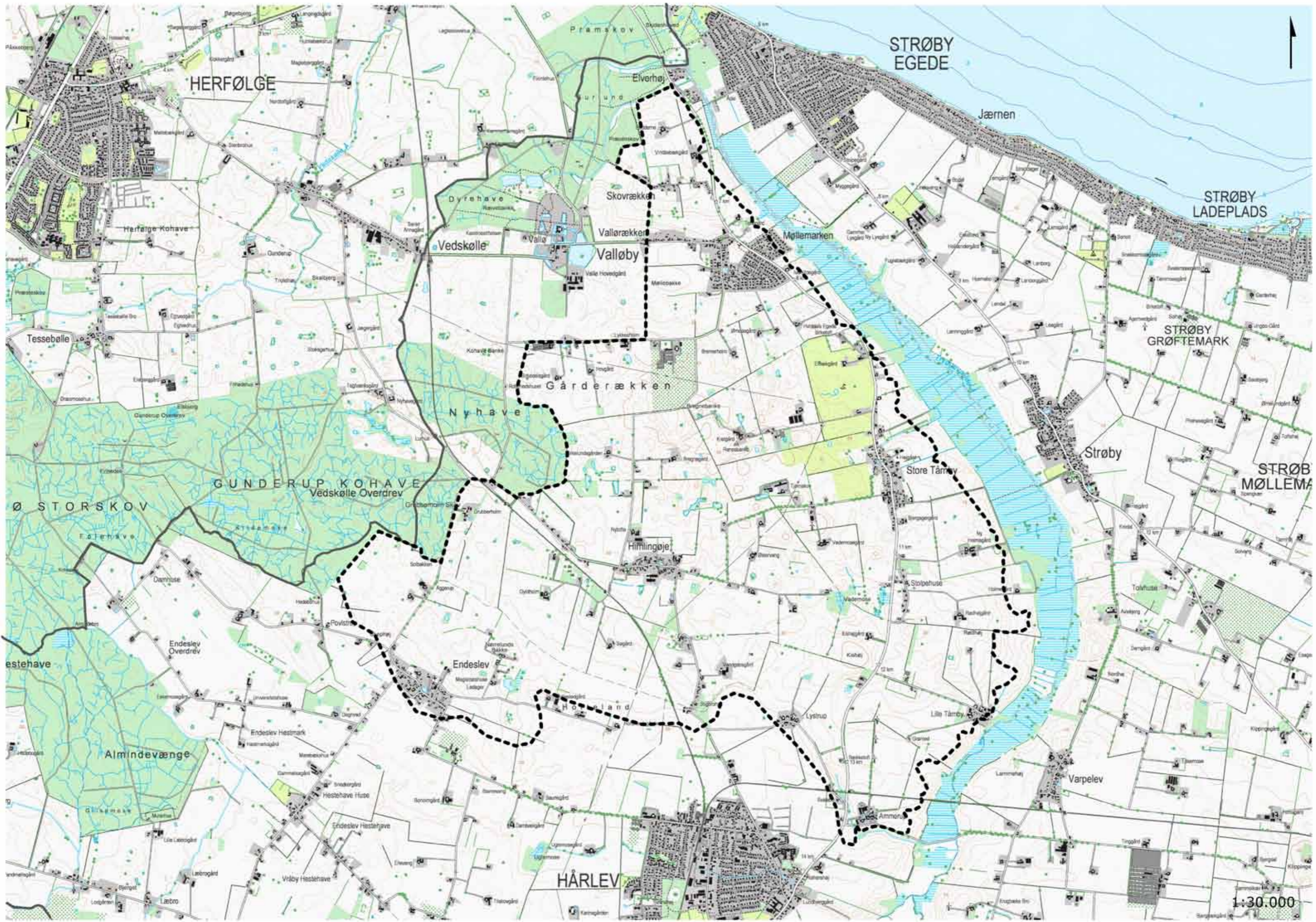
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab**
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

STRØBY
EGEDE

HERFØLGE

Jærnen

STRØBY
LADEPLADS

Vedskølle

Skovrækken

Valløby

STRØBY
GRØFTEMARK

Nyhave

Gårderækken

Strøby

STRØBY
MØLLEMAR

GUNDERUP KOHAVE

Vedskølle Overdrev

Store Tårnby

Ø STORSKOV

Himlingøje

Endeslev

Horsland

Lille Tårnby

estehave

Almindevænge

HÅRLEV

Varpelev

1:30.000

Vallø Dødislandskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	144
Nøglekarakter	144
Beliggenhed og afgrænsning	144
Landskabskarakteren	144
Landskabskarakterens oprindelse	144
Naturgrundlag	145
Arealanvendelse	146
Rumlige og visuelle forhold	149
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	150
Vurdering	152
Karakterstyrke	152
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	153
Tilstand	154
Sårbarhed	155
Anbefalinger	156
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	156

Beskrivelse

Nøglekarakter: Det bakkede terræn, dyrkningsfladen og levende hegn.

Nøglekarakter

Det dyrkede landskab er blødt bakket. Dødishullerne træder tydeligt frem, fordi de ligger udyrkede hen og lejlighedsvist fyldes nogle af dem med vand. Gårde og huse er samlet i landsbyer og husmandsrækker. Mod syd bliver terrænet mere opdelt i plateauer som gradvist trapper ned. Enkelte gårde ligger spredt på markerne.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger som en trekant kilet ind mellem Trykgevælde Ådal og Vallø Herregårdslandskab. Mod syd er afgrænsningen mere diffus, men ligger i overgangen fra det varierede terræn til det helt flade.

Vandfyldt lavning efter kraftig regn.

Landskabskarakteren

Det dyrkede landbrugslandskab er småbakket med mange lavninger. Lavningerne er udyrkede og nogle af dem fyldes lejlighedsvist af vand. Levende hegn deler landskabet op og fremhæver terrænets bevægelser. Gårde og huse er samlet i landsbyerne Endeslev, Himlingøje, Store Tårnby og Valløby samt husmandsrækkerne Skovrækken, Vallørækken, Stolpehuse og Magistratshuse. Desuden er der de helt små landsbyer Lystrup, Ammerup og Lille Tårnby. Enkelte gårde ligger spredt på markerne, heriblandt Grubberholm som er en tidligere herregård.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabets struktur er dannet i forbindelse med udskiftningen af landsbyerne. Valløby blev udvidet med parcelhusområder i 1960- og 70'erne samt i 2006.

Kirken i Valløby fra nord.

Magistratshuse ligger med et vådområde 'i baghaven'.

Nøglekarakter: Det bakkede terræn, dyrkningsfladen og levende hegn.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Her er moræne med tydeligt dødisrelief i den centrale del af området.

Jordtype

Karakterområdets jordart er moræneler med mange små forekomster af ferskvandstørv/-gytje. Der findes også nogle få større forekomster af smeltevandsler, -sand og -grus.

Terræn

Terrænet er småbakket i den centrale del af området. Mod nord deles fladen af et øst-vestgående dalstrøg og mod syd nedtrappes terrænet i lidt større aflange plateauer.

Vandelementer

Vandet samles til mange små søer i terrænets lavninger. Nogle lavninger er større og fladbundede, her er der mose.

Et småbakket terræn.

Dalstrøg mellem Skovrækken og Vallørækken, set fra Skovrækken.

I lavningerne er der søer og mere naturprægede områder.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Marker og levende hegn dominerer landskabet. Men mange små klatter af skov, krat og udyrkede arealer bryder landskabet op. På et højtliggende areal er der en plantage omgivet af høje ensartede poppelhegn.

Markskellene har et varieret udtryk. Nogle udgøres af græsbevoksede diger, andre med mere busk- og kratbevoksning og enkelte steder træer. Vejtræer er ikke så udbredte, men findes dog, fx langs vejen mellem Store Tårnby og Himlingøje. Nordvest for Store Tårnby er der en golfbane med kortklippet græs.

Dyrkningsform

De intensivt dyrkede marker brydes op med udyrkede arealer i terrænets lavninger. Golfbanen dyrkes også intensivt.

Bebyggelsesstruktur

Gårde og huse ligger samlet i landsbyer, både store og små. Desuden er der flere husmandsrækker og to parcelhusområder i tilknytning til Valløby. Enkelte større gårde ligger spredt på markerne.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Gravhøjen på Raneshanke og gravhøjene ved Himlingøje udgør områdets kulturhistoriske enkeltelementer sammen med Grubberholm, som er en tidligere herregård. Ved Himlingøje er der desuden gjort en række interessante historiske fund. Landsbyerne er velbevarede og udgør små kulturhistoriske helheder. Kun Valløby er udvidet væsentligt i nyere tid med tilføjelse af store parcelhusområder. Husmandsrækkerne er ligeledes kulturhistoriske helheder.

Tekniske anlæg

Golfbanen er et stort rekreativt område som tydeligt skiller sig ud med de store flader af kortklippet græs. Der er tre vindmøller nord for Ammerup, en vindmølle vest for Store Tårnby og højspændingsledninger, som zigzagger sig igennem området.

Forskellige markskel.

Grubberholm.

Golfbanen ved Store Tårnby.

Gravhøjene ved Himlingøje.

Vejtræer mellem Store Tårnby og Himlingøje.

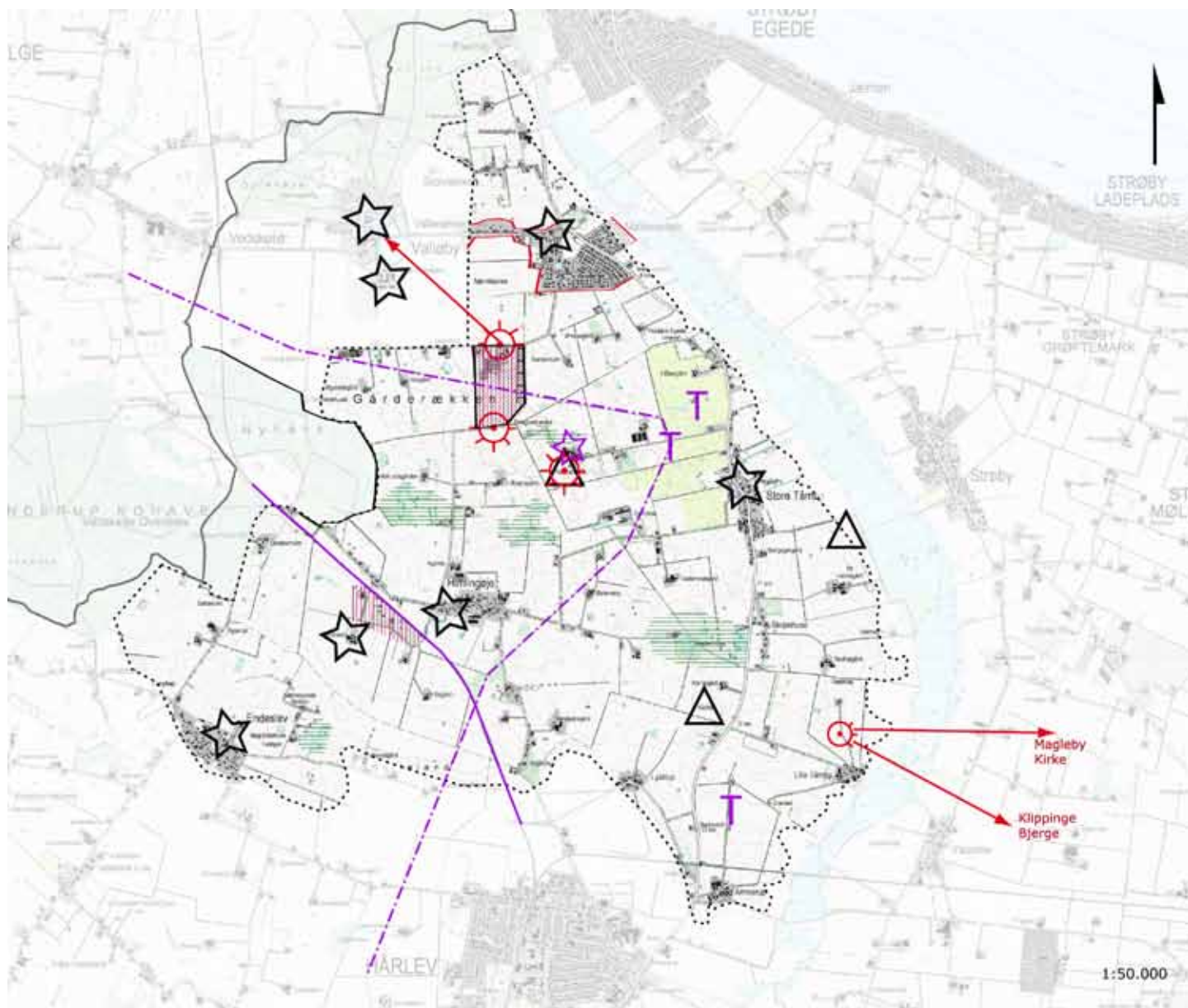
Højspændingsledninger.

Lavtliggende fladt område som periodisk er oversvømmet ved Stolpehuse.

Store Tårnby fra vest.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

- Skovbryn
- Byfront
- Terræn

Oplevelsesrige delområder

- Kulturmiljø
- Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

- Udsigtspunkt
- Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

- Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)
- Allé
- Markant terrænform
- Bygninger og anlæg (industriel)
- Højspændingsledning
- Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)
- Teknisk anlæg
- Landskabskarakterområde
- Kommunegrænse
- Kystforlandsgrænse

Udsigt over naboområdet, hvor dalstrøget fortsætter. Vallø Slot ses i horisonten.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Specielt i den centrale del af området er terrænet helt særligt med små bakketoppe og dale. Her er der mulighed for at komme op og få udsigt fra de høje punkter i landskabet. Området er åbent og terrænets variation giver også en vegetativ variation fordi de lavtliggende områder ikke er dyrkbare. Plantagehegnet af høje slanke popler omkring den højtliggende plantage er synligt fra næsten alle steder i området. De levende hegn og jorddiger fremhæver terrænets former.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Ranesbanke er en gravhøj placeret på en bakketop. Herfra er der en god udsigt i alle retninger. Bl.a. kan man se Køge Bugt og bebyggelsen langs Køge Bugt foruden udsigten over det karakteristiske dødislandskab.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Både golfbane, højspændingsledninger, jernbane og flere vindmøller er tekniske anlæg i området. Alligevel virker området næsten uforstyrret, dels fordi anlæggene ikke er så store og dominerende og dels fordi områdets terræn er det dominerende i den visuelle oplevelse. Terrænet skjuler til dels anlæggene.

Visuelle relationer til naboområdet

På grund af områdets højdepunkter er der gode muligheder for at se ind i og hen over naboområderne. Vallø Slot, Magleby Kirke og Klippinge Bjerge kan ses fra området.

Plantagehegn af høje, slanke popler.

Ranesbanke.

De levende hegn fremhæver terrænets former.

Vandfyldte lavninger spejler himlen.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Områdets nøglefunktion er landbruget som holder landskabet åbent og får terrænformerne til at fremstå tydeligt med de lavtvoksende ensartede afgrøder. De levende hegn og bevoksede jorddiger er vigtige elementer i forhold til at fremhæve terrænets former.

Udviklingstendenser

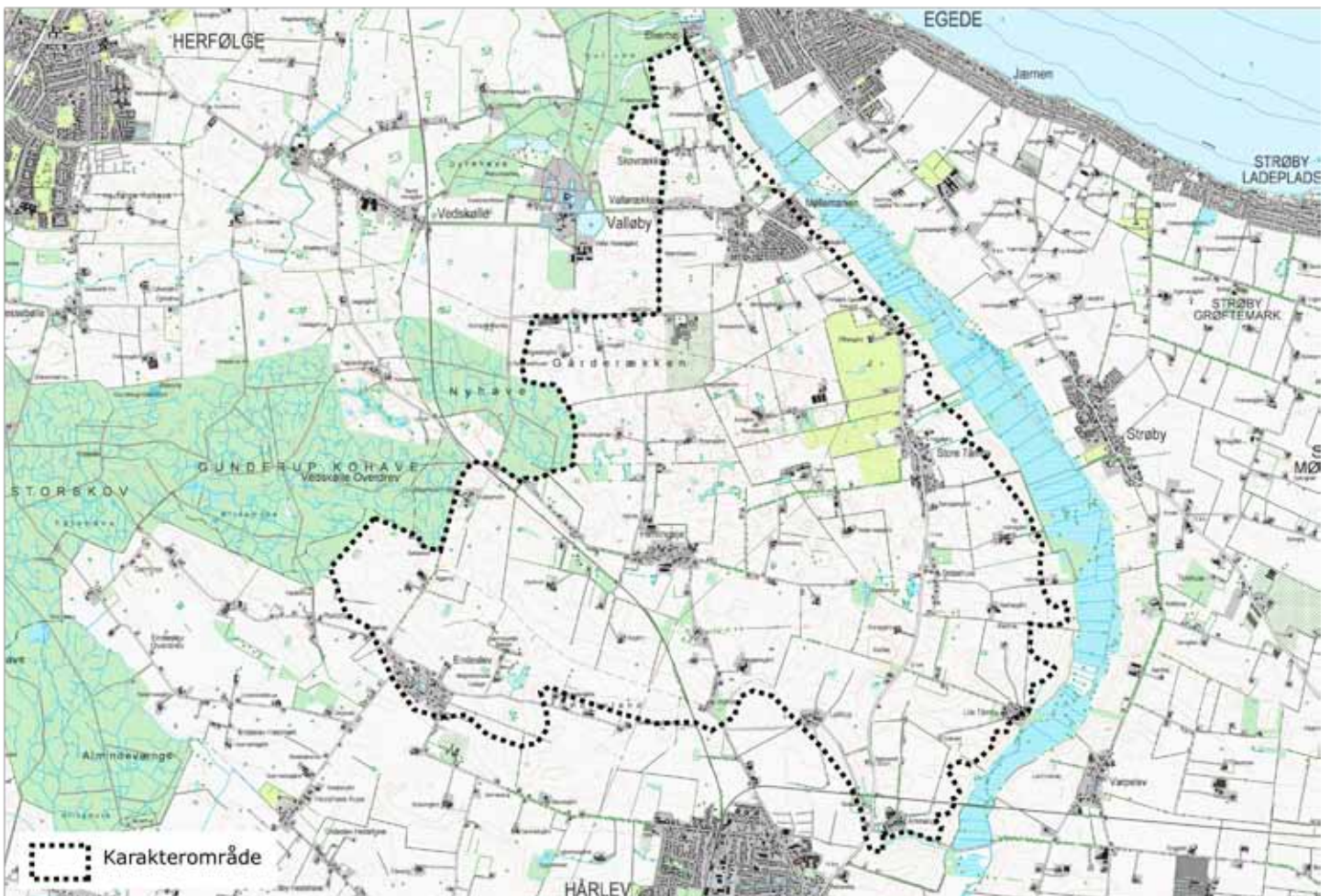
Valløby er blevet udvidet med flere parcelhusområder, mens Enderslev, Himlingøje og Store Tårnby er blevet fyldt ud med huse dér, hvor gårdene lå engang. I det åbne land er der siden de høje målebordsblade fjernet levende hegn og diger, og det ser ud til at en stor del af mose- og engarealerne er reduceret ved opdyrkning. Golfbanen er kommet til som et stort rekreativt areal, den er en del af en ny tendens, som har udviklet sig gennem de seneste årtier. En ny tendens som handler om rekreativt brug af det åbne land.

Planlagte ændringer

I den nuværende kommuneplan er ingen af byerne i området udpeget til udviklingsbyer, og derfor forventes der ikke byudvikling i området.

Høje Målebordsblade, målt i 1891-92.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25). Plantager findes ikke i 2011.

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Det særligt karakteristiske dødislandskab med bakker og dale og afveksling mellem intensivt dyrkede flader og mere naturprægede og vandlidende områder.

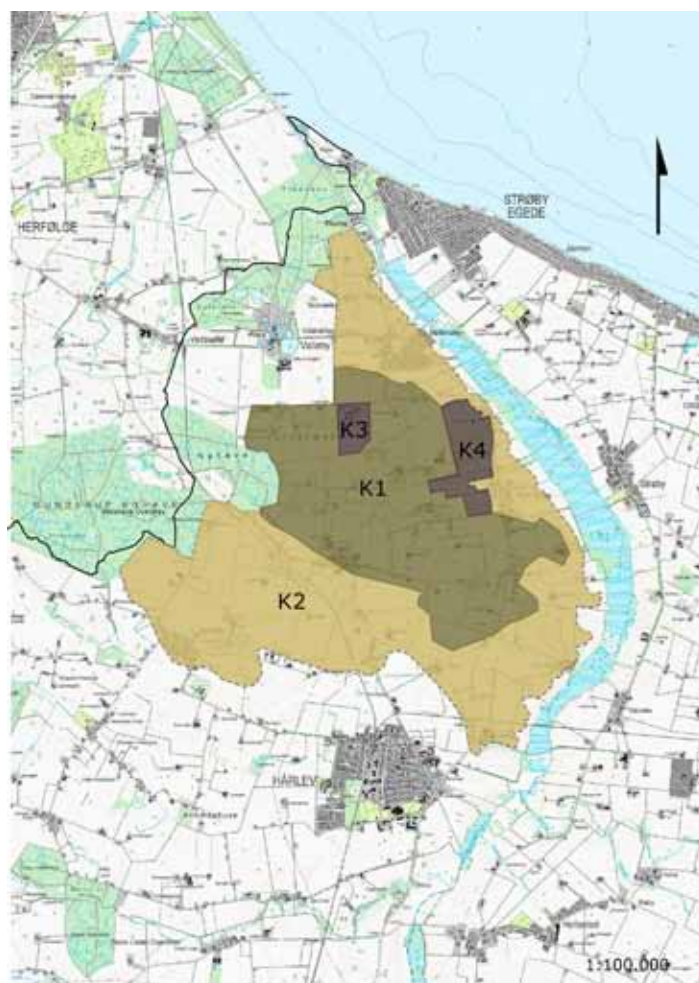
Karakteristiske områder

K2: Terrænet er stadig varieret, men har ikke de samme runde terrænformer. Terrænet flader ud og ordner sig mere som aflange formationer der trapper ned mod syd til det flade. I nord er der en øst-vestgående lavning.

Kontrasterende områder

K3: En frugtplantage omgives af høje hegn af slanke popler. Området ligger højt i terrænet og poppelhegnene kan derfor ses fra store dele af karakterområdet.

K4: Golfbanen har sit helt eget udtryk med de lysende grønne og kortklippede greens.

K2: Terrænet 'trapper' ned i aflange bakker.

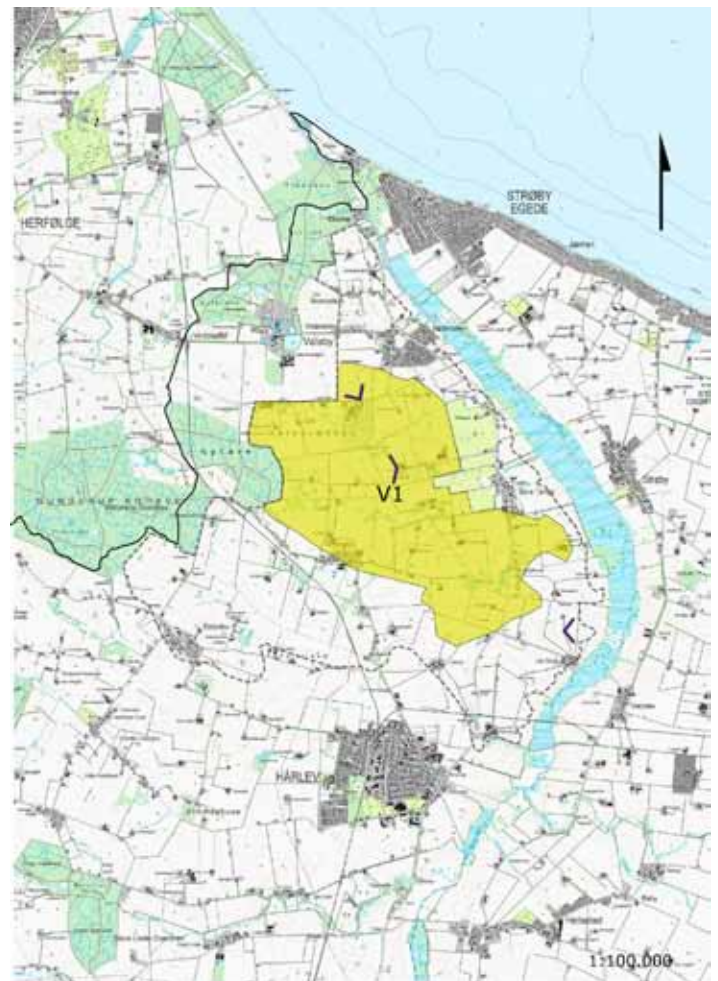
Udsigt fra Ransebanke. Plantagehegn og Køge Bugt.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: De særlige visuelle oplevelsesmuligheder ligger i den centrale del af området. Bakker og dale giver en varieret oplevelse, hvor man nogen steder er nede i terrænet og ikke kan se ud og andre steder er højt oppe og får et vidtstrakt udsyn.

Ransebanke er markeret som udsigtspunkt og flere steder er der gode udsigtsmuligheder henover Tryggevælde Ådal bl.a. til Magleby Kirke og Klippinge Bjerger, som ses fra det sydlige udsigtspunkt.

Desuden kan Vallø Slot ses fra området, bl.a. fra det nordlige udsigtspunkt.

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

Himlingøje fra syd. I baggrunden ses plantagehegnet.

Tilstand

Områder i middel tilstand

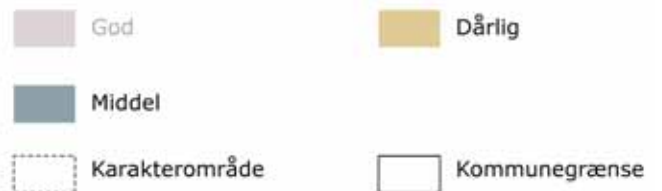
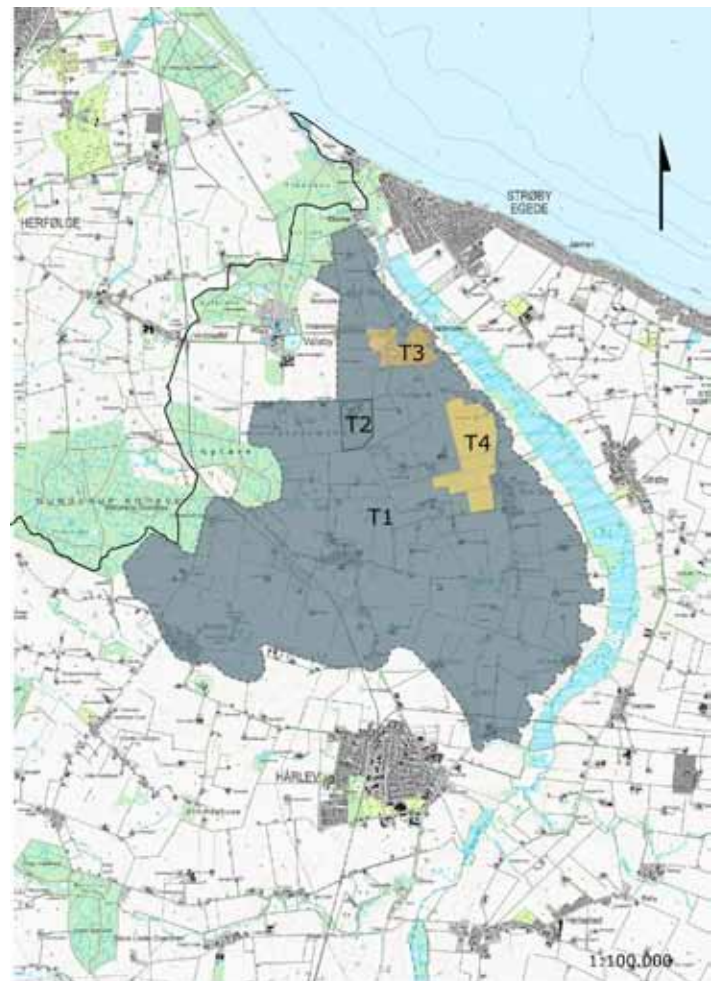
T1: Området vurderes til at have en middel tilstand både fordi mange levende hegn og diger er fjernet og fordi mange vådområder er drænet væk siden udskiftningen. Desuden er der en lille påvirkning af tekniske anlæg i form af højspændingsledninger.

T2: Plantagen og de høje poppelhegn er en ny arealanvendelse og har et anderledes udseende. Det er godt vedligeholdt og ligger uforstyrret.

Områder i dårlig tilstand

T3: Valløby er udvidet med store parcelhusområder og nybyggeri. Dermed er den gamle landsby og landsbystruktur sløret og særligt samspillet med det omgivende landskab er ændret.

T4: Golfbanen er en ændret arealanvendelse, hvor både terræn og beplantning er blevet bearbejdet i større eller mindre grad. Et par af de levende hegn er dog bevaret og golfbanen udnytter også de eksisterende terrænformer. Her er landskabet gjort tilgængeligt.

T4: Golfbanen.

Tekniske anlæg syd for Himlingøje. Vindmøllerne står 2,2km væk.

Sårbarhed

S1: Området er sårbart overfor terrænændringer, som kan skjule landskabets oprindelige dannelsesform som dødislandskab. Bygninger og skovrejsning kan også risikere at sløre dette.

Selvom de eksisterende tekniske anlæg ikke ser ud til at påvirke landskabet i så høj grad, fordi de delvist skjules af terrænet, er dette område alligevel sårbart overfor store tekniske anlæg som fx vindmøller. Store tekniske anlæg vil få terrænformerne til at virke mindre dramatiske og desuden forstyrre et æstetisk og visuelt oplevelsesrigt område.

De høje plantagehegn af popler virker som et pejlemærke i området, hvilket er sigende for hvor sårbart området er. Skiftes plantagen ud med anlæg eller bygninger får det betydning for hele karakterområdet.

S2: De to husmandsrækker, Vallørækken og Skovrækken adskilles af et dalstrøg. Det landskabsrum som dannes på denne måde er sårbart overfor terrænændringer, skovrejsning og ny bebyggelse fordi de kan sløre den enkle struktur.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

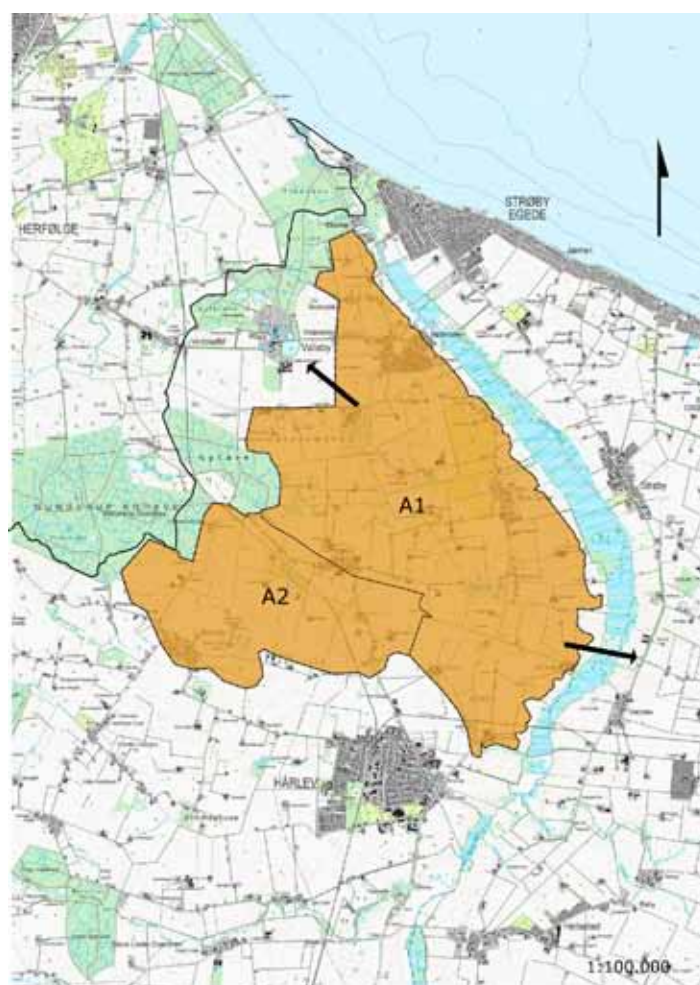
Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

De mange lavtliggende områder er vandlidende og kan ikke dyrkes i våde somre. En omdannelse af disse områder til en mere ekstensiv driftsform og naturpræg vil kunne afbøde gener ved ekstreme regnhændelser og det vil også gavne dyrelivet og have potentiale til rekreative formål.

A1: Den centrale del af området bør friholdes for store tekniske anlæg for at de små bakker fortsat kan være det dominerende landskabelement. Skovrejsning og terrænændringer bør ligeledes undgås for ikke at sløre terrænets former eller spærre de lange udsyn. Ny bebyggelse bør begrænses, men landskabet kan godt udvikles med flere naturområder og områder til rekreativt brug.

A2: Området bør beskyttes men kan godt rumme store husdyrbrug i begrænset omfang og skovrejsning. Vindmøller, store tekniske anlæg og ny bebyggelse bør begrænses for at holde området så åbent og uforstyrret som muligt. Ved planlægning af ændringer i dette område er det vigtigt at overveje konsekvenserne for naboområdet mod syd, som er meget fladt. Vindmøller vil give visuel påvirkning på lang afstand mod syd.

	Bevare		Udvikle
	Beskytte		Udsigtskiler
	Karakterområde		Kommunegrænse

Beskrivelse

De store skovområder og enkelte store marker giver sammen med de gamle alléer et karakteristisk område. Der er få bygninger som alle indgår i bygningskomplekset omkring Vallø Slot.

Vallø Skov- og Herregårdslandskab

Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

**Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser**

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab**

Vallø Skov- og Herregårdslandskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	162
Nøglekarakter	162
Beliggenhed og afgrænsning	162
Landskabskarakteren	162
Landskabskarakterens oprindelse	163
Naturgrundlag	163
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	163
Arealanvendelse	164
Rumlige og visuelle forhold	167
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	168
Vurdering	170
Karakterstyrke	170
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	171
Tilstand	172
Sårbarhed	173
Anbefalinger	174
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	174

Beskrivelse

Store marker med jagtremiser omgivet af skove.

Nøglekarakter

De store skovområder og enkelte store marker giver sammen med de gamle alléer et karakteristisk område. Der er få bygninger som alle indgår i bygningskomplekset omkring Vallø Slot.

Beliggenhed og afgrænsning

Karakterområdet ligger i den nordvestlige del af kommunen og strækker sig ind i Køge Kommune. Mod øst afgrænses området af et åbent landbrugslandskab i mindre skala med flere levende hegn og flere ejendomme.

En af de gamle alléer som leder op til Vallø Slot.

Landskabskarakteren

Herregårdslandskabet er sammensat af store markflader, store skove og gamle alléer. De store skovområder og enkelte store marker giver sammen med de gamle alléer et karakteristisk område. Der er få bygninger som alle indgår i bygningskomplekset omkring Vallø Slot. Vallø Slot består af en driftsgård, som er den moderne gård, og det gamle bygningskompleks omkring slottet. Der er en gammel slotspark med søer, plæner og solitære træer i tilknytning til slottet.

Landskabskarakterens oprindelse

Oprindelsen går tilbage til før udskiftningstiden. Landskabet har ikke forandret sig væsentligt siden skove og alléer blev etableret. Der er dog tilføjet en del jagtremiser, der er plantet omkring 1980-90'erne.

Vådområde i skoven.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Det er overvejende moræneflade, men en mindre del af området har dødisrelief.

Jordtype

Karakterområdet består hovedsageligt af moræneler med forekomster af organiske jordtyper som tørv og gytje. Omkring Vallø Slot er der desuden forekomster af smeltevandsgrus og -sand.

Terræn

I den sydlige del af området er terrænet fladt og lavtliggende. Den midterste del er småbakked og den nordligste del er let bølget og faldende ned mod Køge Bugt.

Vandelementer

Der er mange grøfter og flere vådområder i skovene. Omkring Vallø Slot er der flere søer og en voldgrav.

Voldgraven ved Vallø Slot.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Området grænser ud til Køge Bugt i nabokommunen Køge. Det vil derfor ikke blive beskrevet her.

Kohave Banke, skovbryn og højspændingsledninger.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Hele den sydlige del af området dækkes af skov med enkelte lysninger, hvor der er vådområder. I skovene er der mange gamle træer, som giver karakter og vidner om skovens alder. I den nordlige del af området veksler landskabet mellem skov og store marker. Alle veje der leder til Vallø Slot omkranses af gamle lindealléer. Midt på markerne ligger små jagtremiser med buske og træer. Der er stort set ingen levende hegn i området (inden for Stevns Kommune).

Dyrkningsform

Skovene dyrkes med renafdrift og genplantning af små parceller. Det giver en varieret skov, selvom hver parcel fremstår homogent, fordi alder og træart er forskellig fra parcel til parcel.

Markerne dyrkes dels intensivt med et-årige afgrøder og dels ekstensivt med græssende får.

Bebyggelsesstruktur

Vallø Slot -det gamle slot med slotsgade, kro og tjeneboliger, er den vigtigste bebyggelse i området. Dertil kommer Vallø Hovedgård, som er det moderne landbrugsbyggeri til drift af marker og skove. Det ligger lige syd for slotsbebyggelsen.

Desuden ligger der nogle enkelte huse i skovens kanter og en stationsbygning ved Vallø Station.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Vallø Slot med omgivelser udgør et hovedgårdsejerlav som er velbevaret.

Tekniske anlæg

Gennem området løber en jernbane og højspændingsledninger. Vallø Hovedgård rummer store driftsbygninger og tre siloer.

Bøgeskov med tydelige jagtinteresser.

Kohave Banke, skovbryn og højspændingsledninger.

Beplantning af lærk i randen af en tom skovparcel.

En ung skovplantning.

Et vådområde danner en lille lysning i skoven.

Få steder findes eksempler på stævningskov.

Der er også plads til juletræsproduktion.

Unge asketræer.

Teknisk påvirkning, højspænding og drivhuse.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Karaktergivende er de præcise, retlinede skovbryn og de gamle alléer. Vallø Slot kan ses mange steder fra og er det karaktergivende omdrejningspunkt.

Skovene danner rumlige afgrænsninger mellem det åbne landskab med stor skala og det lukkede landskabsrum med få små lysninger.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Vallø Slot, slotsparken og miljøet i Slotsgade er et oplevelsesrigt delområde.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Højspændingsledninger går igennem området. De ses ikke så mange steder fra pga. skovene og bakkerne i området. Men ved Kohave Banke hvor de krydser, er der yderligere en teknisk påvirkning fra en gård i naboområdet, som har drivhuse og andre driftsbygninger. Jernbanen påvirker landskabet ubetydeligt, fordi anlægget er småt og følger terrænets form, kun ved stationen træder den tydeligt frem med stationsbygning, perron og signalanlæg.

Visuelle relationer til naboområdet

Grundet de mange skove er de visuelle relationer til naboområderne begrænsede. Fra Kohave Banke kan man se gårderækken.

En af de gamle lindealléer.

Slotsparken.

Vallø Station.

Slotsgade.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Nøglefunktioner for opretholdelse af landskabskarakteren er landbrug og skovdrift og fortsat pleje af parken samt fortsat vedligeholdelse af de historiske bygninger.

Udviklingstendenser

Dette karakterområde har ikke ændret sig i særlig grad de sidste hundrede år. Som det fremgår af kortene på side 169 har skovene haft samme form og udstrækning. Ved Vallø Slot er der kommet nye driftsbygninger til i form af Vallø Hovedgård. Vandløb, søer og vådområder er stort set uforandrede. En del levende hegn lige syd for Vallø Slot er fjernet, så markerne er blevet større. På markerne er de små vandhuller og lavninger udnyttet og udvidet til små jagtremiser med træer og buske. Jagtremiserne bryder de store markflader.

Planlagte ændringer

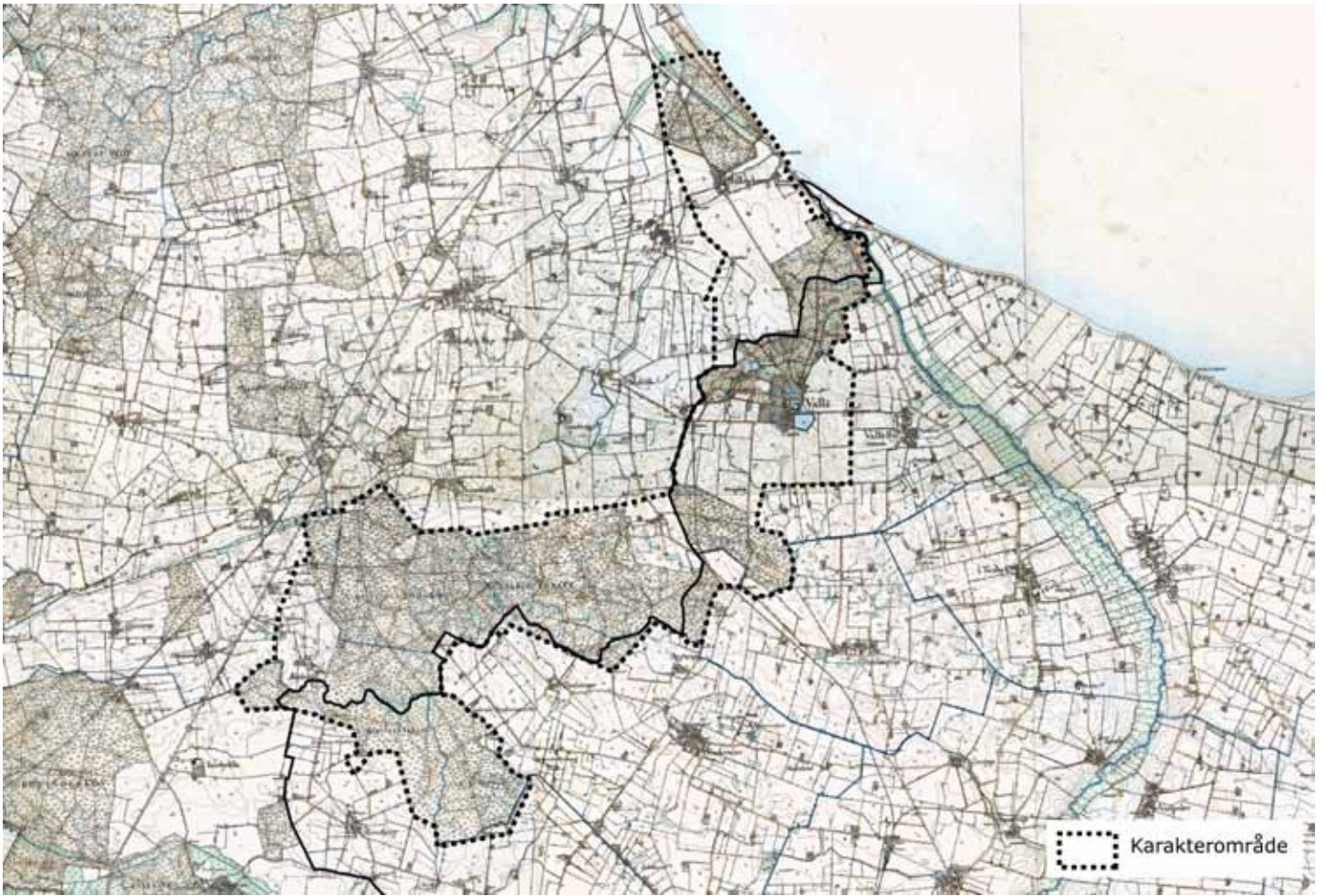
I Kommuneplan 09 er alle områder som ikke er skovdækkede udpeget som skovminusområder. Det vil sige at kommuneplanen ønsker at bevare skovbrynene og de åbne arealer.

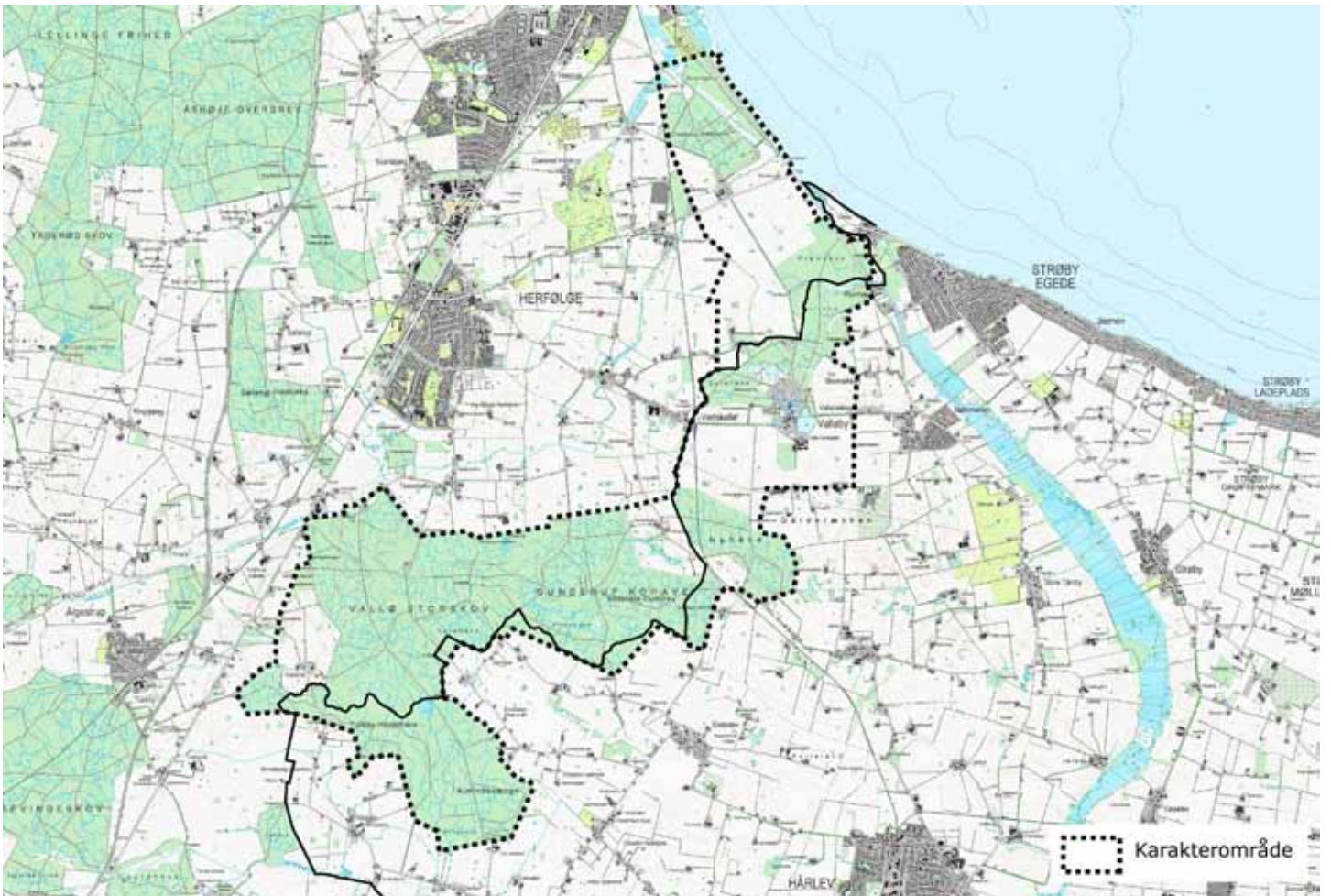
En af de gamle lindealléer som markerer vejen op til Vallø Slot.

Vejen langs slotsparken.

Høje Målebordsblade, målt i 1892.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

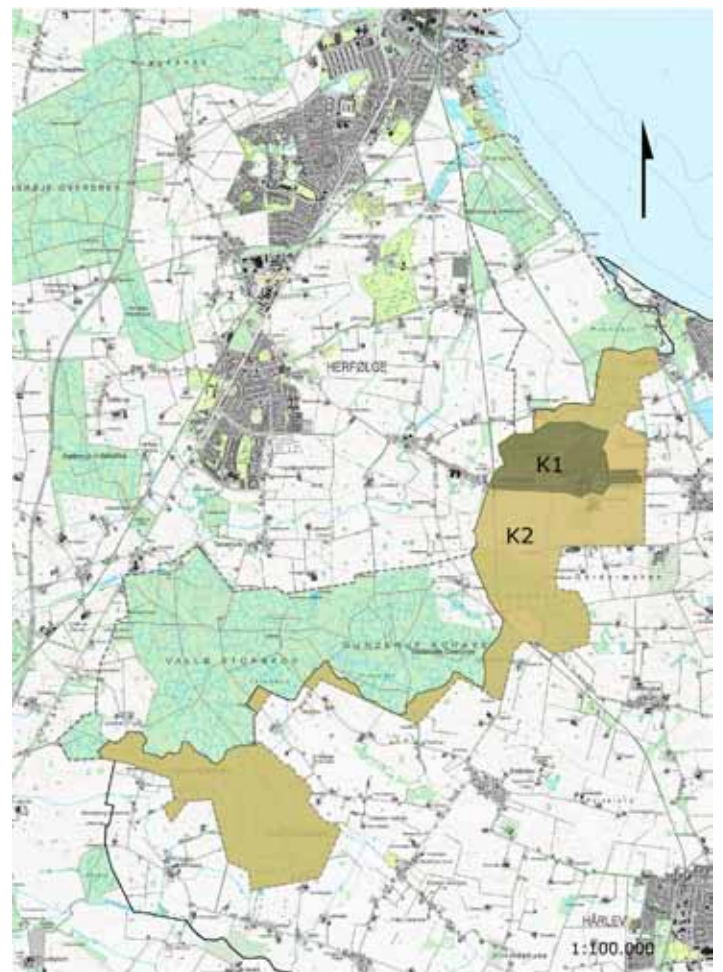
Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Vallø Slot med parkomgivelser og alléer er et særligt karakteristisk herregårdslandskab.

Karakteristiske områder

K2: Området er et karakteristisk herregårdslandskab. Skovene er formodentlig plantet der, hvor jorden har været vanskelig at dyrke på grund af vand, hvilket underbygges af de mange grøfter, som stadig vedligeholdes.

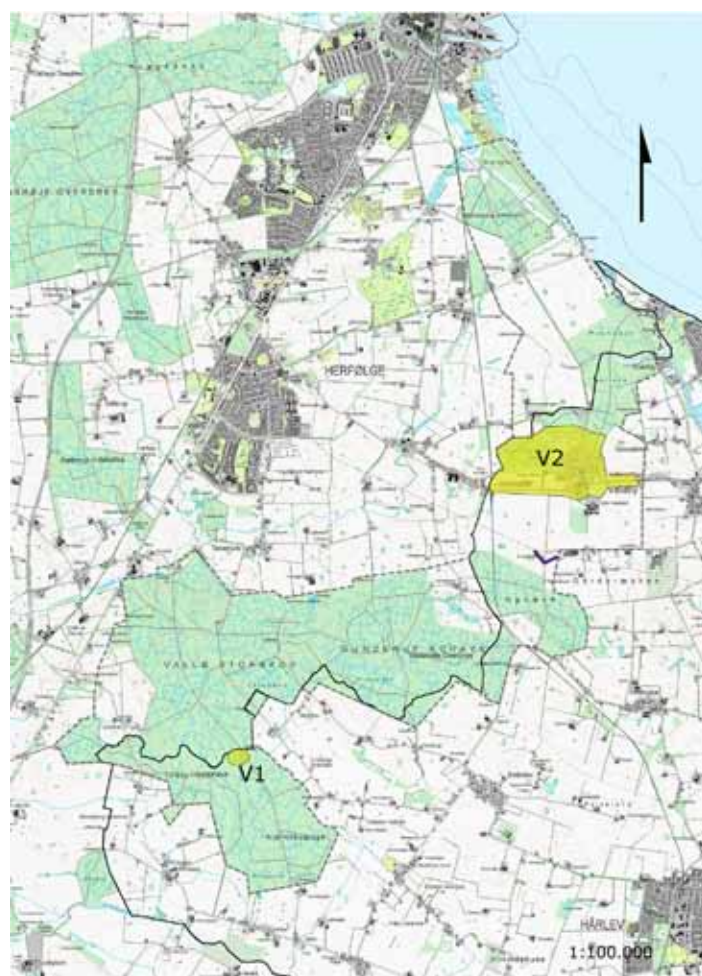
	Særlig karakteristisk		Karaktersvagt
	Karakteristisk		Kontrasterende
	Karakterområde		Kommunegrænse

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Skovvejen omkranses pludselig af et kort stykke allé af gamle store træer. Mod syd er der et stort vådområde i en lysning. Den tætte dyrkningskov åbner op til et mere naturpræget område.

V2: Vallø Slot er et renæssanceslot. Slotsgaden, voldgraven, parken og skoven danner et fint komponeret miljø, som giver mulighed for mange særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Der er god udsigt fra Kohave Banke over det bakkede landskab.

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

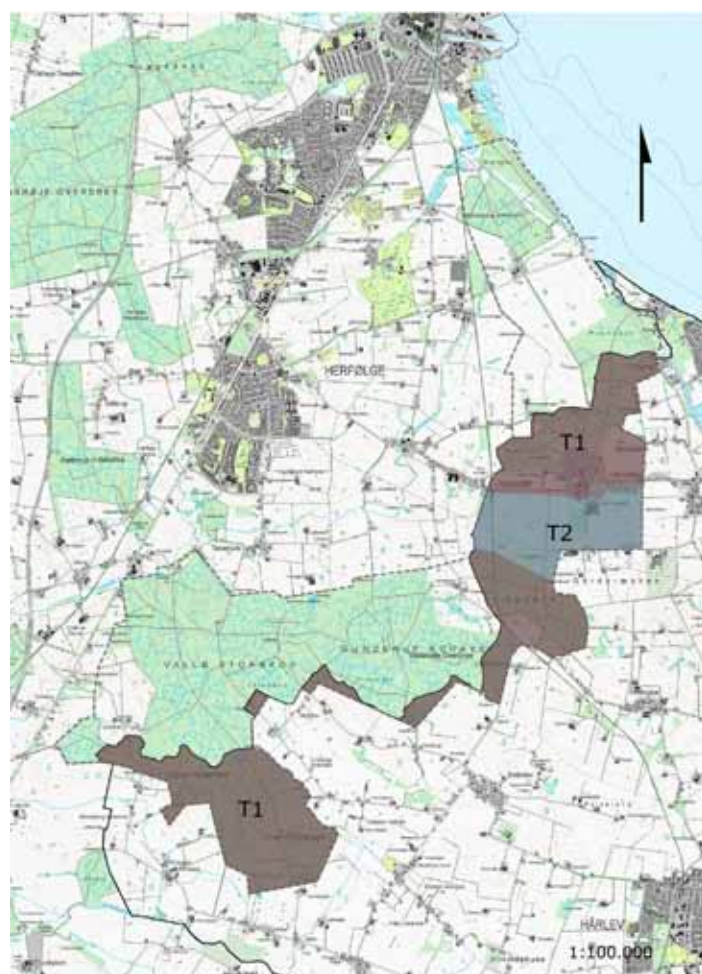
Tilstand

Områder i god tilstand

T1: Området er meget intakt; det er godt vedligeholdt og helt uforstyrret.

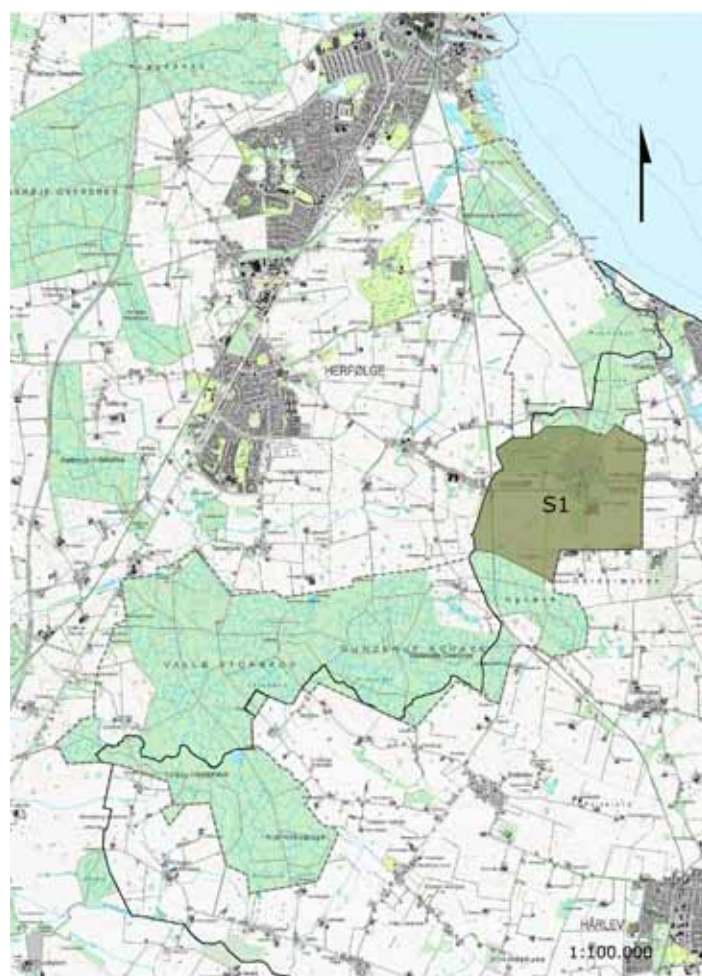
Områder i middel tilstand

T2: Området har udviklet sig lidt gennem årene. Vallø Hovedgård er bygget til og jagtremiser er plantet. Derfor er området ikke helt intakt. Det er godt vedligeholdt men forstyrres af højspændingsledningerne som krydser henover området.

Sårbarhed

S1: Det åbne landskab er sårbart overfor yderligere beplantning og bebyggelse samt tekniske anlæg. Området omkring Vallø Slot er helt centralt for karakterområdet og for oplevelsen af stedet og landskabet. Det er vigtigt at slottet fortsat kan ses på afstand.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

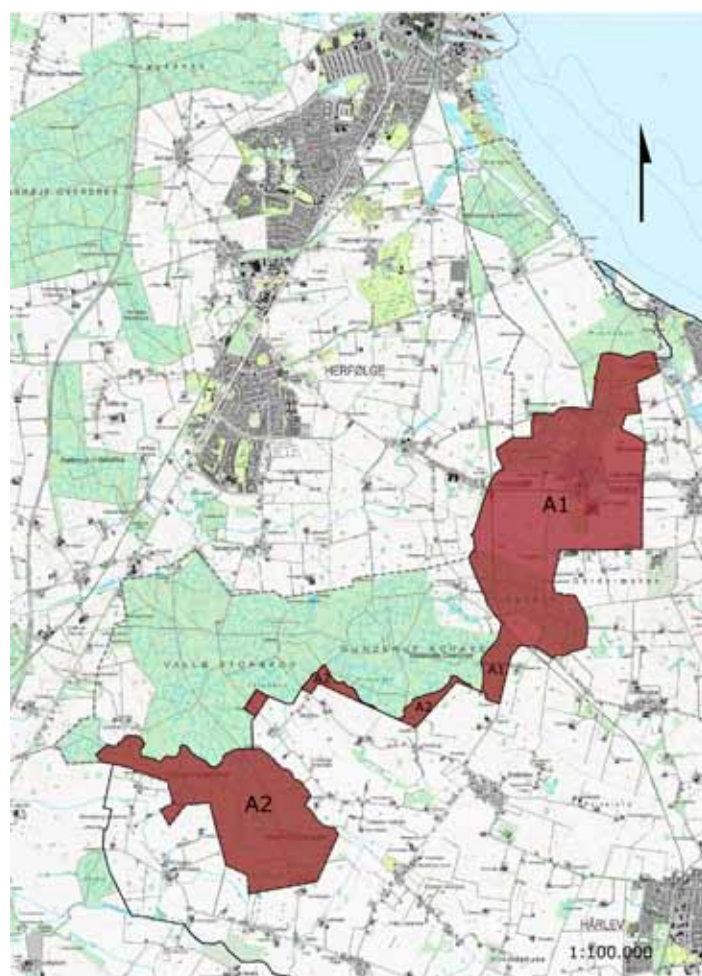
Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

Karakterområdet er helt særligt fordi det ikke har ændret sig i mange hundrede år. Det bør derfor bevares så vidt muligt.

A1: Området bør bevares og udpeges som særligt kulturmiljø. Det helt særlige landskab omkring Vallø Slot bør ikke ændres, hverken med skovrejsning, opstilling af vindmøller/master eller med nybyggeri.

A2: Skovene er dele af det store skovområde, som ligger på tværs over kommunegrænsen. Det anbefales at udpege området til uforstyrret landskab i sammenhæng med skovområdet i Køge Kommune. Skovene bør ikke ændres i udstrækning eller udseende. Skoven er primært løvskov, hvilket det bør vedblive at være.

 Bevare	 Udvikle
 Beskytte	 Udsigtskiler
 Karakterområde	 Kommunegrænse